

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208: Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
v oboru finance:

Úvěrová činnost vybrané obchodní banky
(Credit activities of a commercial bank chosen by me)

číslo BP – PE – KFÚ – 2003 05

Romana Vybíralová

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI

3146069803

Vedoucí práce: Ing. Helena Jáčová, katedra financí a účetnictví
Konzultant : Blanka Bleulová, ČSOB, a.s.

Počet stran: 59
Datum odevzdání: 23. května 2003

Počet příloh: 12

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

Katedra financí a účetnictví

Akademický rok: 2002/2003

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

pro

Romanu Vybíralovou

Program č. 6208 B Ekonomika a management

Obor č. 6208 R Podniková ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu zákona č. 111 / 1998 Sb. o vysokých školách a navazujících předpisech určuje tuto bakalářskou práci:

Název tématu:

Úvěrová činnost vybrané obchodní banky

Pokyny pro vypracování:

1. Postavení vybrané obchodní banky na bankovním trhu
2. Charakteristika úvěrů
3. Rizikovitost úvěrových obchodů
4. Úvěry nabízené vybranou obchodní bankou
5. Posouzení finanční situace žadatele na účelem získání úvěru

Rozsah grafických prací:

25 - 30 stran textu + nutné přílohy

Rozsah průvodní zprávy:

Seznam odborné literatury:

- Revenda, Z. a kol.: Peněžní ekonomie a bankovníctví. 3. vydání Management Press, 2000
- Rose, P. S.; Kolari, J. W.: Financial Institutions. Understanding and Managing Services Irwin 1995
- Kolektiv autorů: Bankovníctví v České republice. Bankovní institut, 4. vydání, Praha 2000
- Zásady řízení úvěrů, PricewaterhouseCoopers, Management Press, Praha 1999
- Úvod do řízení úvěrového rizika, PricewaterhouseCoopers, Management Press, Praha 1994
- Interní materiály vybrané obchodní banky

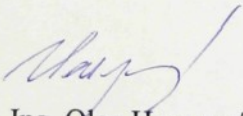
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Helena Jáčová

Konzultant: prof. Ing. Anděla Landorová, CSc.

Termín zadání bakalářské práce: 31. října 2002

Termín odevzdání bakalářské práce: 23. května 2003

Dr. Ing. Olga Hasprová
vedoucí katedry

doc. Ing. Jiří Kraft, CSc.
děkan Hospodářské fakulty

MÍSTOPŘÍSEŽNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury pod vedením vedoucího a konzultanta. Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 o právu autorském, zejména §60 (školní dílo) a §35 (o nevýdělečném užití díla k vnitřní potřebě školy).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé práce a prohlašuji, že souhlasím s případným užitím mé práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědoma toho, že užit svou bakalářskou práci či poskytnout licenci k jejímu užití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do její skutečné výše).

Po pěti letech si mohu tuto práci vyžádat v Univerzitní knihovně TU v Liberci, kde je uložena, a tím výše uvedená omezení vůči mé osobě končí.

V Liberci dne 23.5. 2003

Romana Tybíčalová

ANOTACE

Tématem této bakalářské práce jsou úvěry. První kapitola zahrnuje analýzu vývoje bankovního sektoru v České republice a jeho současnou situaci. Ve druhé kapitole se obecně zabývám činností bank, bankovními obchody a jejich riziky. Následující dva oddíly se týkají úvěrové činnosti obchodních bank včetně základního popisu jednotlivých druhů úvěrů poskytovaných občanům.

V praktické části představuji Československou obchodní banku, a.s., v níž jsem absolvovala řízenou praxi a kterou jsem si tudíž pro svou práci vybrala. Následně je popsán úvěrový proces v podmínkách Československé obchodní banky, a.s. a prezentovány úvěry, které zmíněná banka poskytuje občanům. Závěrem uvádím různé žádosti tří rozdílných fiktivních žadatelů o spotřební úvěr, na který jsem se ve své práci zaměřila, a nechala je pomocí programu Credit Scoring vyhodnotit. Toto vše je podloženo materiály z Československé obchodní banky, a.s. a připojeno v příloze.

THE ANNOTATION

The theme of this project concerns loans. The first chapter comprises the analysis of the development of the bank sector in the Czech republic and its present situation. In the second chapter I deal with bank activities, bank business and its risks. Next two sections concern the credit activity of commercial banks, basic description of particular sorts of loans, which are given to private individuals.

In the practical part of my work I introduce Československá obchodní banka, a.s. (ČSOB), in which I was staying for a work experience. That was the reason, why I have chosen this bank. Further is described a credit process in conditions of ČSOB and also their loans for private individuals. In the conclusion I have concentrated on applications for a ČSOB Consumer loan of three different fictitious applicants and evaluated them by means of a programme called Credit Scoring. This description is completed by materials from the ČSOB in enclosures of this work.

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	7
ÚVOD	8
1. STRUČNÝ VÝVOJ BANKOVNÍHO SEKTORU ČR.....	10
1.1. Vývoj bankovního sektoru	10
1.2. Současná podoba českého bankovního sektoru	16
2. POSTAVENÍ BANK V TRŽNÍ EKONOMICE.....	17
2.1. Základní funkce bank	18
2.2. Stručné členění bank.....	19
2.3. Bankovní obchody a jejich rizika	20
3. ÚVĚROVÁ ČINNOST BANK.....	26
3.1. Aktivní úvěrové obchody bank.....	26
3.2. Členění úvěrů.....	27
3.3. Způsoby úročení úvěrů	29
3.4. Způsoby splácení úvěrů	30
3.5. Zajištění úvěrového rizika	30
4. CHARAKTERISTIKA ÚVĚRŮ POSKYTOVANÝCH OBČANŮM	33
4.1. Krátkodobé úvěry	33
4.1.1. Kontokorentní úvěry.....	33
4.1.2. Spotřební úvěry	34
4.2. Střednědobé a dlouhodobé úvěry.....	36
4.2.1. Hypoteční úvěry	36
4.2.2. Střednědobé a dlouhodobé spotřební úvěry.....	37
4.3. Další finančně úvěrové obchody bank.....	38
4.3.1. Leasing	38
5. POPIS VYBRANÉ OBCHODNÍ BANKY	40
6. ÚVĚRY NABÍZENÉ VYBRANOU OBCHODNÍ BANKOU	43
6.1. Úvěrový proces ve vybrané obchodní bance	43
6.2. Úvěry pro občany	47
6.2.1. ČSOB Hypoteční konto.....	48
6.2.2. ČSOB Spotřebitelský úvěr	50
6.2.3. ČSOB Úvěrová karta.....	53
6.2.4. ČSOB Kreditní karta (K-karta)	54
6.2.5. Povolné přecherpaní běžného účtu (pro fyzické osoby - obyvatelstvo)	55
7. ZHODNOCENÍ ŽÁDOSTÍ O ÚVĚR VYBRANÝCH KLIENTŮ	57
ZÁVĚR.....	59

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

a.s.	akciová společnost
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna, a.s.
ČSOB	Československá obchodní banka, a.s.
ČSFR	Československá federativní republika
EU	Evropská unie
FNM	Fond národního majetku
IB	Investiční banka
IPB	Investiční a poštovní banka, a.s.
KB	Komerční banka, a.s.
Kč	koruna česká
Kčs	koruna československá
max.	maximálně
mil.	milion
min.	minimálně
mld.	miliarda
např.	například
PZO	podniky zahraničního obchodu
resp.	respektive
s.	strana
Sb.	Sbírka
SBČS	Státní banka československá
s.p.ú.	státní peněžní ústav
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
tis.	tisíc
tj.	to jest
TOZ	trvale obratné zásoby
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný(á)
ŽB	Živnostenská banka, a.s.

ÚVOD

Jednou z forem finančního trhu v tržní ekonomice je trh bankovního úvěru. Bankovní úvěr dnes představuje jeden z nejvýznamnějších finančních zdrojů. Současné podmínky sice nabízí i jiné možnosti, jak pokrýt finanční potřeby ekonomických subjektů, ale úvěr stále zůstává jednou z nejpoužívanějších možností.

Podstata bankovního úvěru spočívá v akumulaci volných peněžních prostředků ekonomiky a jejich návratném přerozdělování jiným ekonomickým jednotkám prostřednictvím bankovního systému. Cenou poskytnutého úvěru vyjadřuje úrok. Úroková míra zároveň představuje ekonomický nástroj, jehož výše zásadně ovlivňuje rozhodování všech typů tržních subjektů a poptávku po úvěrech.

V tržní ekonomice jsou nejvýznamnějším zprostředkovatelem úvěrů obchodní banky. Banka poskytuje úvěrové prostředky použitím vlastního a svěřeného kapitálu za předem dohodnutých podmínek. Eventuální ztráty z podstupovaného úvěrového rizika však značně ovlivňují hospodářský výsledek banky i její samotnou existenci. Tomuto faktu nebyla ještě před několika lety přikládána taková důležitost a to způsobilo zřejmě nejožehavější problém, se kterým se v poslední době bankovní sektor stále potýká. Jsou jím tzv. „špatné“ úvěry poskytnuté především podnikatelskému, resp. podnikovému sektoru.

Pravdou je, že dříve bylo získání úvěru podstatně jednodušší než dnes. Banky značně podcenily posuzování bonity svých klientů a neuspokojivě prověřovaly jak ekonomickou situaci, tak podnikatelský záměr klienta. Velký důraz nebyl kladen ani zajištění poskytovaných úvěrů, což plynulo z faktické neexistence externě spolupracujících odhadců. Neodpovídající kvalifikace a zodpovědnost zaměstnanců jednotlivých bank také zapříčinila nedostatečnou průběžnou kontrolu finanční situace klienta. To vše nakonec vedlo k poskytování dnes již z velké části nenávratných úvěrů. Dnešní struktura úvěrového portfolia obchodních bank, ve které figurují špatně vymahatelné nebo nedobytné úvěry, odráží nejen pokles ekonomiky, ale i problémy podniků s platební neschopností.

V současné době představuje důkladné posouzení bonity žadatele o úvěr, vzhledem ke zkušenostem z minulých let, zásadní faktor řízení úvěrového rizika. Stěžejní roli zde hrají ekonomická kritéria, v zásadě schopnost dlužníka splatit úvěr včas a v plné výši, včetně úroků. Splácení úvěrové pohledávky však není nikdy plně zajištěno. Hospodářská a platební situace dlužníka se může změnit i během krátké doby. Případnému nesplacení nebo nedodržení úvěrových podmínek klientem tedy banky částečně předchází limitováním výše úvěru, kontrolou v průběhu úvěrového vztahu a úvěrovým zajištěním.

Prvotním impulsem k napsání této bakalářské práce byly poznatky a informace, které jsem načerpala v průběhu odborné praxe v liberecké pobočce Československé obchodní banky, a.s.

První část je věnována přehlednému zmapování vývoje bankovního sektoru v České republice od roku 1918 a současnému postavení českých bank v tržní ekonomice. Mým cílem bude také přiblížit úvěrovou činnost bankovních ústavů a charakterizovat jejich úvěrové obchody.

Oproti lehkomyšlnému poskytování úvěrů v 1. polovině 90. let došlo v tomto směru ke zvýšení obezřetnosti ze strany obchodních bank. Tato skutečnost ovlivnila i závěrečnou část bakalářské práce. Je věnována současné podobě úvěrové nabídky pro fyzické osoby – občany a poměrně složitému procesu, spojenému s poskytováním úvěrů, v podmínkách Československé obchodní banky, a.s. Zmíněná banka poskytuje úvěry pro občany teprve krátce a z toho důvodu mi přišlo velice zajímavé tuto oblast podrobněji zmapovat. Díky spojení s bývalou Investiční a poštovní bankou, a.s. dnes spolu s Českou spořitelnou, a.s. zaujímá vedoucí místo na trhu v segmentu drobné klientely, a to jak velikostí klientské základny, tak objemem úvěrů a depozit. Rozhodla jsem se proto přiblížit jejich aktuální nabídku a následně zhodnotit její úvěrovou činnost na příkladech posouzení úvěrové žádosti vybraných klientů.

Záměrem této bakalářské práce tedy není podat detailní informace o celé problematice úvěrových obchodů, ale poskytnout základní přehled o úvěrových produktech nabízených občanům Československou obchodní bankou, a.s. a činnostech, které musí žadatel o úvěr absolvovat, s nimi spojených.

1. STRUČNÝ VÝVOJ BANKOVNÍHO SEKTORU ČR

1.1. Vývoj bankovního sektoru

V letech 1918 – 1919 přebírala nově vzniklá Československá republika soustavu obchodních bank z Rakouska – Uherska. U bank, které byly vlastněny z větší části zahraničními vlastníky, docházelo k tzv. „repatriaci“ (nucenému odkupu a převzetí většiny kapitálu) českými firmami, institucemi i samostatnými osobami. Vzhledem ke světovému vývoji bankovníctví vznikla potřeba mít svou vlastní centrální (cedulovou) banku. Tuto funkci na sebe vzala Zemská banka.

Ne však nadlouho, protože v roce 1919 uskutečnil první československý ministr financí Alois Rašín (1867 – 1923) tzv. „měnovou odluku“, čímž oddělil českou měnu od rakouské. Peníze byly staženy z oběhu a pouhých 50% bylo okolkováno a vráceno do oběhu. Zbytek nahrazen vládními dluhopisy. Funkce cedulové banky byla Zemské bance odňata. Převzal ji Bankovní úřad při ministerstvu financí. Zasloužil se o to především Alois Rašín, který tím docílil vytvoření optimálních podmínek pro vznik československého obchodního bankovníctví. O tomto kroku jako o správném tahu svědčí ta skutečnost, že během několika příštích let v ČSR bylo založeno více jak 2000 bankovních ústavů, jako akciových společností, lidových peněžních ústavů (spořitelen), družstevních záložen (kampeliček), soukromých peněžních ústavů atd. V příloze č. 1 jsou v tabulce uvedeny největší bankovní domy v letech 1919 – 1927. Hlavní roli hrála v ČSR od začátku Živnostenská banka. Byla totiž napojena na velký český průmysl a zároveň otevírala své pobočky i v zahraničí, především na Balkánském poloostrově. Příčinou vývoje ve 20. letech byl také rozvoj Pražské burzy, což přilákalo řadu zahraničních investorů.

V roce 1926 Karel Engliš (1880 – 1961, žák Aloise Rašína) zrušil Bankovní úřad a vznikla tak nová centrální emisní banka - Národní banka československá, a.s. (NBČS). Organizačně byla členěna na ústředí s 34 reprezentacemi a 134 pobočkami.

Ke zvratu došlo v roce 1929, po krachu na burze v New Yorku. Tento fakt Československo ovlivnil stejně jako celý zbytek světa.

Ve 30. letech se situace pomalu stabilizovala, však Mnichovská dohoda (09/1938) a německá okupace, která záhy následovala vše změnily. Národní banka československá byla rozdělena na českou a slovenskou část. V Praze sídlila Národní banka pro Čechy a Moravu a v Bratislavě byla zřízena Slovenská národní banka. Na základě nových zákonů musely finanční instituce ukládat část svého kapitálu do cenných papírů a postupně se celý bankovní systém v protektorátu plně podřídil německému vlivu.

Bezprostředně po skončení 2. světové války (05/1945) naše bankovníctví fungovalo bez zásadních změn. Byla to smíšená ekonomika pod politickým příkrovem „národní fronty“, úspěšná v tempu obnovy válkou vyčerpané fyzické základny ekonomiky, ale doprovázená velmi rizikovou postátněnou, vlastnickou strukturou. Peněžní soustava se skládala z Národní banky československé jako emisní banky státu, z akciových obchodních bank a soukromých bankovních domů, družstevních peněžních ústavů, zemských bank, reeskontního a lombardního ústavu, z poštovních a komunálních spořitelen a družstevních záložen („kampeliček“). Německé banky byly obsazeny tzv. „národní správou“.

Ekonomická situace po osvobození celé republiky nebyla sice dobrá, ale patřila mezi nejlepší v celé střední Evropě, protože jsme patřily mezi vítězné strany. Však jednostrannou orientací na výrobu pro válečné účely byla struktura našeho národního hospodářství značně zdeformována, tradiční zahraničně obchodní vztahy byly prakticky přetrhány. Průmyslová výroba klesla zhruba na 50% předválečné úrovně, hrubá zemědělská výroba dosáhla v roce 1945 pouhých 62% úrovně roku 1936.

20. října 1945 byly všechny akciové banky dekretem prezidenta republiky znárodněny. Ještě v tomtéž roce byla zřízena Ústřední správa bank, která sloužila jako nástroj jednotného vedení znárodněovaných bank a postupně připravila jejich postupné slučování. Z Národní banky československé, a.s. se ještě v roce 1945 stal veřejný ústav. Jejím hlavními funkcemi bylo emitování peněz, řízení peněžního oběhu uvnitř státu a peněžní styky se zahraničím. Měla také připravit bankovní sféru na chystanou měnovou reformu. Došlo k ní 1.11.1945 a jejím výsledkem byl vznik jediné měny „Kčs“. Funkci ústředí lidového bankovníctví a šeková zúčtování prováděla Poštovní spořitelna. Celkem působilo na našem území osm znárodněných bank a na Slovensku šest.

V roce 1946 došlo k výraznému oživení ekonomiky, protože Gottwaldova vláda předložila po květnových volbách v rámci svého tzv. „Budovatelského programu“ i návrh dvouletého plánu obnovy národního hospodářství, který sledoval nejvýznamnější prioritní cíle věcné povahy a pouze hmotné prostředky k jejich dosažení. Proto neobsahoval nic, co by se týkalo cenové, finanční či mzdové problematiky.

Do února 1948 již byly zestátněny všechny zbývající soukromé bankovní domy, úvěrová družstva a spořitelny. V rámci totální sovětizace došlo ještě k hlubší změně teritoriální a komoditní orientace našeho zahraničního obchodu.

V roce 1950 proběhla další etapa bankovních reforem. 1.7.1950 zahájila svou činnost Státní banka československá (SBČS). Tento krok dal základ jednostupňovému bankovnímu systému: centrální banka státu zastávala vedle emisní funkce i většinu funkcí obchodních bank, tzn. poskytovala provozní úvěry a další operativně bankovní služby státním a družstevním podnikům, působila zároveň jako ústřední veškerého zúčtovacího styku. Pro tyto účely zde byla vybudována rozvětvená síť 134 poboček SBČS, snižily se i dřívější znárodněné banky.

V sovětském modelu byla naše ekonomika sice nadále otevřenou, ale pouze statisticky, nikoli funkčně. Hospodářství bylo uzavřené a preferovaly se vnitřní věcné toky. Zahraniční obchod na makroekonomické úrovni plnil pouze transformační funkci. Naše ekonomika musela zajišťovat pod vnějším politickým nátlakem militarizaci a industrializaci zemí Rady vzájemné hospodářské pomoci (RVHP). Po znárodnění zahraničního obchodu byl nastolen státní monopol vnějších ekonomických vztahů, včetně devizového. Prováděním operací v zahraničním obchodě byly pověřeny monopolní výsadní společnosti, později zvané PZO (podniky zahraničního obchodu), zcela oddělené od domácí podnikové sféry. Tyto obchody měla na starost později vzniklá Československá obchodní banka.

Zlomovým bodem se stal rok 1953, protože byl opuštěn systém řízení smíšené ekonomiky a nahrazován sovětským systémem centrálního plánovitého řízení rozvoje národního hospodářství. A ten

s drobnými pokusy o změnu přežil až do roku 1990 (to se ovšem netýká bankovníctví). V plánování slavných „pětiletok“ jsme od roku 1952 vycházeli již se sovětského modelu, jehož hlavním cílem bylo posílení ucelenosti plánu rozšířením na všechny možné vazby a ve všech sektorech dané ekonomiky. Došlo tedy k rozšíření o tzv. nevýrobní sféru, vnitřní obchod a na zahrnutí plánů krajských národních výborů. Z toho vyplývá jasná snaha přejít od nepřímých nástrojů (známých především v tržních ekonomikách) a nástrojů válečného dirigismu (které Československo zdědilo od nacistického Německa) k nástrojům přímým. Začala se proto budovat nová institucionální přísně hierarchická struktura orgánů (plán se postupně rozepisoval vertikálně směrem dolů, musel být řádně pevný a všem dán jako závazný, což dalo této ekonomice příznačný název - příkazová) v celém národním hospodářství, která se opírala se o novou jednotnou soustavu informací, novou účetní evidenci a novou soustavu státního rozpočtu. Zabezpečit tyto záměry měl nově organizovaný Státní úřad plánovací. Tento centralizovaný model sovětizované ekonomiky vznikal evolučně systémem pokusů a omylů. Nebyl totiž stavěný na žádné teoretické bázi myšlenek klasiků marxismu – leninismu o fungování socialistické ekonomiky, protože tyto ideje byly prakticky nerealizovatelné. Zisk byl v této době zcela podružný, šlo zejména o to plnit pětiletky, které jim prioritně stanovily hmotný plán jako objem požadované výroby, investic apod. Jim bylo následně přizpůsobeny finanční ukazatele jako tržby, vlastní náklady, úroky, zisky a odvody do státního rozpočtu.¹⁾

V bankovníctví v té době vedle SBČS působily ještě Investiční banka, Živnostenská banka, Česká státní spořitelna, Slovenská státní spořitelna a Československá obchodní banka. Všechny tyto bankovní ústavy byly přímo řízeny pomocí měnového, úvěrového, pokladního a devizového plánu SBČS.

Investiční banka (založena v roce 1948, provoz zahájila až v roce 1952) byla pověřena financováním a úvěrováním státem preferované investiční výstavby národních podniků a družstev, zároveň také financováním provozu stavebně montážních organizací, to znamená, že se specializovala převážně na dlouhodobé úvěry. V roce 1958 byly tato její činnost převedena do SBČS a banka byla pověřena pouze depotními operacemi, takže byla již jen správcem cenných papírů a finančních účtů. Po vypořádání závazků z cenných papírů měla být likvidována.

Živnostenská banka v době centrálního plánování zprostředkovávala platební a zúčtovací styk se zahraničím pro drobnou soukromou klientelu a některé devizové transakce prostřednictvím pobočky v Londýně.

ČSOB byla založena v roce 1964 majoritním akcionářem SBČS a dalšími státem kontrolovanými subjekty. Základem její činnosti byly mezinárodní úvěrové, platební a zúčtovací operace pro podnikovou sféru (např. Skloexport, Motokov, Jablonex atd.), což převzala od SBČS. ČSOB byla v Československu jedinou bankou, která poskytovala služby v oblasti zahraničního obchodu, jako např. financování podniků zahraničního obchodu, cizoměnové služby (devizové obchodní operace a další činnosti související s devizovým hospodářstvím). Dispozice s prostředky v zahraničních měnách byla dána rozpisem devizového plánu SBČS.

Česká státní spořitelna a Slovenská státní spořitelna vznikly v roce 1967 sloučením ústavů tzv. lidového peněžnictví, které byly v roce 1953 přeměněny na státní spořitelny podřízené ministerstva financí, v jeden celostátní ústav a vzhledem k federálnímu uspořádání jeho následným rozdělením. Česká

státní spořitelna se specializovala na depozitní a úvěrové operace pro obyvatelstvo na území České socialistické republiky, Slovenská státní spořitelna zajišťovala tytéž služby na Slovensku. Zajišťovaly ukládání peněz občany na výherní a vkladní knížky. Typy úvěrů byly předem určeny, jako například novomanželská půjčka, jež byla hrazena z fondu kulturních a sociálních potřeb podniku. Spořitelny pak jen proplatily fakturu. Dispozice a účely použití vkladů obyvatelstva byly dány rozpisem úvěrového plánu SBČS.

Tento socialistický systém fungoval prakticky beze změny až do 80. let. Byly zde sice jisté tlaky na změnu v letech 1967 – 1969, ale skončily neúspěchem vzhledem ke stávajícím politickým poměrům v zemi. Druhá vlna v druhé polovině 80. let již byla úspěšnější. V rámci těchto změn bylo prosazeno institucionální oddělení centrálního bankovníctví od obchodního, mělo být zrušeno i přímé řízení bank státem a připravené zákony by daly možnost vzniku novým bankám jako samostatným podnikatelským subjektům. Postupně byly i banky vzniklé jako státní peněžní ústavy přeměněny na akciové společnosti a částečně privatizovány. Tak se stalo po změně režimu v roce 1989, kdy byly připravené zákony parlamentem okamžitě přijaty a Československo se vydalo cestou bankovní transformace. V té době měl povinnost plnit tři základní funkce, a to především tak, že budoval sám sebe, vytvářel strukturu bankovní soustavy při současném uplatnění nástrojů ze strany státu a rozvíjel tak peněžní trh a vytvářel podmínky pro vznik kapitálového trhu. Dále zajišťoval finanční prostředky pro nově vzniklý podnikatelský sektor i pro stávající podniky na financování privatizačních projektů.²⁾

Od 1.1.1990 vstoupily v platnost dva nové zákony, kterými byl prakticky zahájen proces dvojstupňového bankovního systému, který vytvořil podmínky pro možnost rychlého rozvoje obchodního bankovníctví a rozšiřování nabídek bankovních produktů a služeb. Byl to zákon č. 130/1989 Sb., o Státní bance československé a zákon č. 158/1989 Sb., o bankách a spořitelnách.

Státní banka československá přestala být podřízena vládě (pouze parlamentu, který jmenoval guvernéra SBČS) a sloužila již jen jako centrální a emisní banka. Bankovní sektor mohla regulovat především nepřímými nástroji monetární politiky (i když jí zákon o SBČS zachoval některé přímé pravomoci, jako např. stanovení maximálních úrokových sazeb, stanovení úvěrových limitů jednotlivým bankám atd.). Současně byla rozdělena na centrální banku (SBČS) a dvě státní obchodní banky, na které byly převedeny veškeré komerční aktivity ze SBČS. Byly jimi Komerční banka Praha a Všeobecná banka Bratislava. Část aktiv a pasiv přešla na Investiční banku, která převzala licenci původní Investiční banky a působila na území obou republik. Tyto a další banky, které existovaly již před rokem 1990, postupně získávaly charakter univerzálních bank. Některé prvky specializace z jejich dřívějšího působení jim však zůstaly. V průběhu roku 1990 byly založeny nové banky již jako akciové společnosti, jako například Agrobanka, Pragobanka, Bankovní dům Skala nebo Ekoagrobanka. Do konce roku 1990 udělila SBČS na celém území tehdejší Československé federativní republiky licence 23 novým bankovním ústavům, založeným jako akciové společnosti nebo družstva s minimálním vkladem 50 mil. Kčs. Nové banky mohly vznikat s plnou nebo částečnou účastí zahraničního kapitálu, ale vznikaly i banky s ryze českým soukromým kapitálem. Zahraniční ústavy si v Československu zřizovaly svá pracoviště pouze pod podmínkou, že zde budou působit pouze jako dceřinné společnosti, nikoli ve formě poboček.

V roce 1991 probíhala tzv. „malá privatizace“, která byla financována zejména z bankovních úvěrů. Pro zabezpečení dostatečného objemu těchto zdrojů SBČS poskytla daným bankám značné množství refinančních úvěrů. V tomtéž roce byl založen specializovaný bankovní ústav, Konsolidační banka, s.p.ú., která sehrála významnou roli při realizaci tzv. konsolidačních programů v následujících letech. Zároveň byla tato banka určena k úvěrování projektů pro obchodní banky nedostatečně zajímavých, ale významných pro realizaci ekonomické reformy ve státě. Jejím založením reagoval stát na tehdejší situaci v ekonomice. Kapitálová přiměřenost v největších českých bankách se v té době pohybovala okolo 1 % (ačkoliv dle mezinárodních standardů byl požadován poměr vlastního kapitálu k rizikově váženým aktivům alespoň ve výši 8 %) a zároveň se v rámci transformace podstatně zvýšily požadavky kladené na bankovní sektor. Řešením se tedy stal Konsolidační program I. (viz příloha č.3 - Ozdravné programy bankovního sektoru České republiky).

Změny, které souvisely s transformací naší ekonomiky, podnítily prudký nárůst počtu bank. V roce 1991 zahájilo svou činnost 15 nových bankovních domů (viz tabulka č.2 v příloze č.2), z toho čtyři byly s plnou zahraniční majetkovou účastí (Interbanka, Citibank, Creditanstalt a Sociétés Générales). Na základě nové zákonné úpravy, která souvisela s přijetím zákona č.22/1992 Sb., o Státní bance československé, přestala být SBČS závislá na výkonné moci jako takové, tedy i na parlamentu. Byla ustanovena bankovní rada jako nejvyšší orgán SBČS, která vzápětí dala pokyn pro založení bankovního dohledu. Svou činnost zahájil v roce 1993 a převzal tak odpovědnost za agendu vyřizování žádostí o povolení působit jako banka, již doposud vykonávaly jiné odborné útvary SBČS. Výkon bankovního dohledu zahrnul i činnost metodickou tím, že vypracovával pravidla obezřetného chování bank a s tím spojenou činnost dohlížecí. Zároveň byl schválen zákon č.21/1992 Sb., o bankách, který stanovil nová pravidla a povinnosti obchodních bank a umožnila vznik poboček zahraničních bank. Zpřísnila se také možnost vzniku nových obchodních bank, poněvadž došlo ke stanovení pravidel pro povolovací řízení, která brání přílišné rizikovosti bank a ke zvýšení základního kapitálu z 50 na 300 mld. Kčs. V březnu 1992 zahájilo činnost clearingové, neboli zúčtovací centrum SBČS, které dodnes vede obchodním bankám účty platebního styku. Jejich prostřednictvím je realizován mezibankovní platební styk. Na těchto účtech jsou také uloženy povinné minimální rezervy obchodních bank.

Během roku 1992 pokračoval růst počtu bank (viz příloha č.2, tabulka č.3), malá privatizace byla v plném proudu a zároveň byla zahájena privatizace velkých státních peněžních ústavů (Komerční banky, Všeobecné úvěrové banky, České spořitelny, Živnostenské banky a Investiční banky). Získaly tak statut akciových společností, ve kterých podíl státu (resp. FNM) tvořil přibližně 40 – 50 %. Další zhruba 3 % jejich akcií se vyčlenila na uspokojení restitučních nároků a zbývající část byla určena pro kupónovou privatizaci. Byla také založena Garanční a pojišťovací společnost, a.s. a Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., vlastněná z 50 % státem a z 50 % obchodními bankami. Tento ústav byl určen k podpoře rozvoje malých a středních podnikatelů vzešlých z malé privatizace poskytováním garancí za úvěry od bank a k hrazení části jejich úrokových nákladů.

1.1.1993 přestala oficiálně existovat Česká a Slovenská federativní republika. Oddělily se měny nově vzniklých států a s nimi i jejich bankovní soustavy. K 1.1. 1993 byla SBČS rozdělena na Českou národní banku a Národní banku Slovenska. V dubnu tohoto roku zahájila svou činnost Burza cenných papírů Praha, a.s. O měsíc později byl zaveden další trh s cennými papíry, RM-Systém, který umožňuje

přímý vstup na český kapitálový trh drobným investorům a akcionářům (včetně těch, kteří nabyli akcie v rámci kupónové privatizace). Na základě zákona o stavebním spoření a podpoře bytové výstavby od poloviny roku 1993 začaly vznikat stavební spořitelny jako specializované bankovní ústavy se státním příspěvkem. Počet stavebních spořitelen je již od roku 1994 konstantní (na českém bankovním trhu působí šest stavebních spořitelen, jsou to Českomoravská stavební spořitelna, a.s., ČS – stavební spořitelna, a.s., HYPO stavební spořitelna, a.s., Raiffeisen stavební spořitelna, a.s., Všeobecná stavební spořitelna Komerční banky, a.s., Wüstenrot - stavební spořitelna, a.s.). Vznikaly taktéž další obchodní banky (viz příloha č.2, tabulka č.4).

2. července 1994 byla přijata novela zákona č.21/1992 Sb., o bankách, která vedla k dalšímu posílení účinnosti bankovního dohledu a odstranila plnou státní záruku za vklady fyzických osob u ČS, KB, IB a ŽB. V souvislosti s touto změnou bylo zavedeno korporativní pojištění vkladů fyzických osob s podporou státu ve Fondu pojištění vkladů (maximální výše náhrady pojištěného vkladu u jedné banky byla 100 tis. Kč). Zároveň byla zvětšena minimální výše základního kapitálu bank na 500 mil. Kč. ČNB stanovila pro obchodní banky zásady klasifikace pohledávek z úvěrů a tvorby rezerv včetně opravných položek k těmto pohledávkám (viz příloha č.6 – Řízení úvěrové činnosti obchodních bank ČNB). Ve spojitosti s vytvořením kapitálového trhu se banky začaly více orientovat na investiční bankovníctví, zatímco v letech minulých jejich orientace směřovala spíše na poskytování úvěrů.

V roce 1995 zahájily svou činnost hypoteční banky, a to na základě schválení zákona o hypotékách s vládní podporou hypotečních úvěrů. Oprávnění vydávat hypoteční zástavní listy mají pouze tyto instituce – Creditanstalt, Česká spořitelna, Českomoravská hypoteční banka, HYPO-Bank CZ, Komerční banka a Vereinsbank CZ.

Již v prvním roce samostatné České republiky se projevil významnější obtíže v bankovním sektoru – jednalo se zejména o Kreditní a průmyslovou banku, u které nedostatky v likviditě a kapitálové vybavenosti vedly už k zavedení nucené správy. Problémy u malých bankovních ústavů, vzniklých po roce 1989 jako nové soukromé banky, vedly ČNB k výraznému omezení poskytování licencí, resp. od poloviny roku 1994 byly uděleny licence pouze stavebním spořitelnám se zahraniční majetkovou účastí, úzce specializované České exportní bance v roce 1995, dále několika pobočkám zahraničních bank (Raiffeisenbank im Stiftland Waldsassen AG, pobočka Cheb, Sparkasse Mühlviertel – West banka, a.s., pobočka České Budějovice a Midlanl Bank, plc.) a počátkem roku 1996 dceřinné společnosti West Deutsche Landesbank CZ, a.s.). Narůstající problémy již celé řady malých bank vedly ČNB na počátku roku 1996 k realizaci Konsolidačního programu II, který měl pomoci vyřešit nepříznivou situaci v tomto subsektoru malých bank tak, aby byly z bankovního sektoru vyloučeny podkapitalizované a špatně řízené banky. Kromě toho ČNB v roce 1997 vyhlásila tzv. Stabilizační program pro obnovení finanční stability bank, které se do tohoto dobrovolného programu přihlášily (viz příloha č.3 - Ozdravné programy bankovního sektoru České republiky)

1.2. Současná podoba bankovního sektoru

Koncem roku 1999 činil celkový počet bank 63 (zahrnoval aktivní banky, banky se zvláštním režimem i banky zaniklé bez likvidace). Dnes je to celkem 37 bank, z toho těch s převážně českou účastí je 11, s převážně zahraniční účastí 17 a poboček zahraničních bank 9. Podíl stavebních spořitelen činí 6. V příloze č. 4 uvádím seznam všech bank působících v České republice k 1.5.2003.

V České republice je v současné době k založení banky potřeba povolení ČNB. Dle opatření ČNB³⁾ ze dne 2.2.1999, kterým se stanoví náležitosti o „povolení působit jako banka“, je nezbytnou podmínkou nutnou k založení této finanční instituce předložení žádosti se všemi náležitostmi a složení minimálního základního jmění ve výši 500 mil. Kč. Banky mohou mít jedinou formu vlastnictví, a tou je akciová společnost. Výjimkou je Konsolidační banka, která je jediným státním peněžním ústavem.

Český bankovní sektor lze rozčlenit z mnoha různých pohledů, např. z hlediska velikosti bank, jejich zaměření, dle podílu domácího/zahraničního kapitálu do několika základních skupin. A to velké banky, malé banky, zahraniční banky a specializované banky.

Dominantní postavení v českém bankovním sektoru zaujímá skupina tří velkých bank, kterými jsou Československá obchodní banka, a.s., Komerční banka, a.s. a Česká spořitelna, a.s. Tento fakt je důsledkem toho, že zmíněné banky existovaly již před rokem 1990 (ČSOB, ČS), nebo vznikly vyčleněním aktiv bývalé SBČS (KB). Byly zvýhodněny oproti nově vzniklým bankám, které si teprve musely vybudovat své pobočkové sítě a získávat klienty. Typickým rysem skupiny malých bank je vysoký podíl tuzemského kapitálu. Zaměřují se především na poskytování služeb obyvatelstvu a malým a středně velkým podnikům. Jejich převážná část byla založena v počátcích transformace naší ekonomiky (1990 – 1993). Pro zmíněné období byla příznačná silná konkurence mezi těmito bankami (dána velmi podobnou nabídkou bankovních služeb) a tím i jejich snaha o upevnění pozice poskytováním velkého množství často vysoce rizikových úvěrů. Jejich rizikovost se v plném rozsahu projevila v následujících letech, kdy měly být úvěry spláceny, ale většina dlužníků nebyla schopna dostát svým závazkům.

Skupinu zahraničních bank představují zejména dceřinné společnosti velkých zahraničních bank a pobočky zahraničních bank, které se zpravidla zaměřují na vybrané klienty, zvláště zahraniční subjekty, ne na drobnou klientelu.

Přestože byl od počátku český bankovní systém koncipován jako univerzální, vznikly v jeho rámci i specializované banky, kterým dominují stavební spořitelny. V současné době jich v ČR působí 6, jsou to Českomoravská stavební spořitelna, a.s., ČS – stavební spořitelna, a.s., HYPO stavební spořitelna, a.s., Raiffeisen stavební spořitelna a.s., Všeobecná stavební spořitelna Komerční banky, a.s. a Wüstenrot - stavební spořitelna a.s. Jejich charakteristikou je nízké úročení úvěrů a možnost získání státního příspěvku pro klienty. Dále se mezi specializované banky řadí banky založené státem na podporu určitých oblastí hospodářství, jedná se o Českomoravskou záruční a rozvojovou banku, a.s. a Českou exportní banku, a.s. Zároveň nelze opomenout banku specializovanou přímo na hypoteční úvěrování (včetně emise hypotečních zástavních listů) – Českomoravskou hypoteční banku, a.s.

2. POSTAVENÍ BANK V TRŽNÍ EKONOMICE

Jedním z nejvýznamnějších finančních zprostředkovatelů ze skupiny depozitních institucí v každé tržní ekonomice jsou obchodní banky. Banky jsou ve své podstatě podnikatelské subjekty, které mají ovšem ve srovnání s podniky v jiných odvětvích ekonomiky celou řadu specifických rysů, projevujících se v jejich postavení a celkovém významu v ekonomice. Na činnost bank se také vztahují v mnohém odlišná pravidla oproti obecné úpravě podnikání. Avšak základním cílem, ke kterému směřují všechny činnosti banky je shodný s cílem jakéhokoliv jiného podniku – a tím je maximalizace zisku (lze použít i jinou definici: maximalizace tržní ceny akcií).

Banky lze vymezit jak z hlediska funkčního (vychází z ekonomických funkcí a činností banky), tak právního (založeno na přesném vymezení banky v příslušné právní formě). Z funkčního hlediska bývá banka nejčastěji charakterizována jako druh finančního zprostředkovatele, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Funkční hledisko nám jednoznačně nevymezuje, kdy je daný podnik bankou, a kdy nikoliv. Proto existuje právní hledisko, díky němuž se v mnoha směrech na činnost bank, které náleží do finančního sektoru, vztahuje odlišný režim - ve srovnání s podniky v jiných sektorech jakými jsou podnikový sektor, sektor domácností či veřejnoprávní sektor. Každá země má speciální zákon o bankovníctví, který jednoznačně banku a bankovní prostředí (prostředí činnosti bank) definuje. Stanoví podmínky pro vznik banky a její činnost, postupy a možnosti ČNB při řešení vzniklých problémů a při zániku banky. Je zde upraven i systém pojištění vkladů.

V České republice je to zákon z 20.12.1991, č. 21/1992 o bankách ve znění následujících předpisů, vycházející při definování pojmu banka ze směrnice EU (směrnice Rady ES č. 77/780/ EHS, nazývaná též První bankovní směrnice), který stanoví, že banky musí splňovat čtyři základní podmínky:

- 1) jsou právnické osoby se sídlem v České Republice, založené jako akciová společnost nebo státní peněžní ústav
- 2) přijímají vklady od veřejnosti (vkladem se rozumějí svěřené peněžní prostředky, které představují závazek vůči vkladateli na jejich výplatu, přijímání vkladů od veřejnosti u nás ze zákona směřjí provádět jen banky)
- 3) poskytují úvěry (za úvěr se považují v jakékoliv formě dočasně poskytnuté peněžní prostředky)
- 4) k výkonu bankovních činností podle čísla 2) a 3) mají povolení působit jako banka; jedná se o tzv. bankovní licenci, kterou uděluje Česká národní banka (ČNB) s přihlédnutím ke stanovisku Ministerstva financí ČR. K získání této licence musí být ze strany žadatele velmi náročné podmínky stanovené ČNB.

Jak již bylo uvedeno, bankovní prostředí je primárně definováno v zákoně o bankách. Ale je zároveň zásadním způsobem ovlivňováno opatřeními ČNB, v nichž jsou konkretizovány i některé podmínky pro činnosti bank. Centrální banka také výrazným způsobem ovlivňuje bankovní prostředí pomocí nástrojů měnové politiky, kterými působí na činnost bank. Přehled těchto opatření a nástrojů je uveden v příloze č.6 - Řízení úvěrové činnosti obchodních bank Českou národní bankou.

2.1. Základní funkce bank

Banky jsou významnými subjekty v tržní ekonomice, jejich úloha je velmi různorodá a v mnoha směrech nezastupitelná. Obchodní banka je podnik specializovaný na obchodování s penězi (peníze jsou cokoli, co je všeobecně přijímáno při placení za zboží a služby, či při úhradě plateb, dluhů a úvěrů; neboli jsou uchovatelem hodnot, prostředkem směny a standardní jednotkou měření cen a dluhů), resp. s kapitálem v peněžní formě. Zároveň poskytují mnoho dalších služeb spojených s úschovou a pohybem peněz (peněžního kapitálu). Asi nejlépe popisují základní funkce bank jejich definice, které z hlavních činností obchodních bank na finančních trzích vycházejí. Setkáváme se s vymezením, jenž zdůrazňuje předmět bankovní činnosti, například že jsou to „podniky (finanční instituce), které přijímají vklady a poskytují úvěry“, nebo které „výdělečně provozují úvěrový obchod a obchod s penězi a peněžním kapitálem“. Jindy jsou banky definovány jako „zvláštní instituce, jejichž hlavními operacemi jsou poskytování úvěrů, provádění peněžního zúčtování z příkazu klientů, emise úvěrových nástrojů oběhu, akumulace dočasně volných peněžních zdrojů“.

Existují tři standardní základní funkce banky:

1) *finanční zprostředkování*

- ✦ jak jsem se již zmínila v charakteristice bank podle funkčního hlediska, banka představuje nejdůležitější instituci finančního zprostředkování, které provádí na ziskovém principu (snaží se umísťovat získaný kapitál tam, kde při dané míře rizika přinese největší zhodnocení, tím vytváří podmínky pro přelévání peněžních prostředků do oblastí, kde je jejich zhodnocení největší).
- ✦ jako finanční zprostředkovatelé mezi ekonomickými subjekty tvoří spojení mezi spořicími a investujícími subjekty a vyrovnávají tak časový a kvantitativní nesoulad. Provádějí tím důležitou transformaci peněz, a to z různých hledisek: finanční zprostředkovatelé transformují peníze získané od věřitelů (přijaté vklady) a poskytují je dále dlužníkům (poskytnuté úvěry) v jiných formách (denominační transformace, časová transformace, teritoriální transformace, transformace z hlediska obchodovatelnosti, transformace z hlediska úvěrového rizika, měnová transformace)

2) *emise bezhotovostních peněz*

- ✦ jedinou institucí ve státě, která má pravomoc emitovat hotovostní peníze do oběhu je sice centrální banka, ale peníze v podobě zápisů na bankovní účty mohou vytvářet kromě centrální banky i obchodní banky

3) *provádění bezhotovostního platebního styku*

- ✦ banky tím, že vedou bankovní účty pro mnoho klientů, mohou provádět jejich vzájemné platby pouhým účetním převodem bez potřeby pohybu hotovostních peněz. Musí však zajistit, aby platební styk byl kvalitní a především bezpečný.

Je zde samozřejmě i MacMillanův slovník ⁴⁾, který definuje banku jako „finančního zprostředkovatele, který přijímá peněžní fondy nejčastěji ve formě vkladů splatných na požádání nebo po krátké výpovědi. Tyto vklady pak používá při poskytování služby debetního salda nebo půjček při diskontování směn a dále k držbě jiných, zejména finančních aktiv (např. obchodovatelných cenných papírů). Důležitou funkcí bank je udržovat v chodu peněžní převodový mechanismus přijímáním vkladů na běžný účet a převáděním peněžních fondů pomocí šeků a žirového systému. K dalším důležitým činnostem bank náleží

služby zákazníkům při opatrování zahraničních měn, financování zahraničního obchodu, účast v operacích na peněžních trzích a poskytování širokého spektra poradenských finančních služeb“.

2.2. Stručné členění bank

Hledisek, podle kterých můžeme členit banky je mnoho, jako nejčastější z nich se uvádějí struktura bankovních produktů, rozsah poskytovaných služeb, vlastnictví banky a klient (členění podle subjektů jimž jsou bankovní služby poskytovány).

Z hlediska bankovních obchodů se banky (podle bankovního systému, jaký v dané zemi funguje, zmínila jsem v kapitole 2.1.) dělí na univerzální (univerzální bankovní systém) a specializované (oddělený bankovní systém).

▼ Univerzální banky poskytují širokou paletu finančních služeb jakékoli skupině klientů. Mezi jejich nejčastěji prováděné operace patří přijímání depozit, poskytování úvěrů, provádění platebního styku, poradenská činnost a další finanční činnosti na základě přání klienta jeho nebo svým jménem a na jeho nebo svůj účet. Mezi klienty univerzálních bank patří jak fyzické, tak právnické osoby. Mezi fyzické osoby mohou být zastoupeni jednak běžní klienti a také klienti prestižní, za které jsou považováni lidé velmi movití a veřejně známé osobnosti (neboli VIP). Rovněž mezi podniky a podnikateli je možno najít podniky s různou majetkovou strukturou, právní formou a prestiží.

▼ Specializované banky se zaměřují na vybrané druhy služeb (investiční banky, hypoteční banky, záruční banky atd.) nebo na klientelu z vybraných odvětví a oborů hospodářské činnosti (zemědělství, těžký průmysl, zahraniční obchod...). Ke specializaci dochází především kvůli vysoké náročnosti poskytovaných služeb, složitosti, díky specifickým daného odvětví ekonomiky a náročnosti na objem kapitálu banky nebo nutnosti zvláštního povolení nadřízené instituce. Účel specializace již předem určí klienty používající služeb specializovaných bank.

Z hlediska rozsahu poskytovaných služeb a bankovních operací dělíme banky na malo- a velkoobchodní. Maloobchodní banky provádějí tradiční bankovní operace pro širokou veřejnost, které poskytují prostřednictvím rozsáhlé sítě svých poboček. Jedná se o poměrně velké množství objemově menších operací, jako například vklady a výběry hotovosti, různé depozitní služby, různé formy platebního styku, půjčky, vedení individuálních penzijních účtů, poskytování hypoték, prodej kreditních karet a jiné služby. Tyto banky mají velkou konkurenci nejen mezi sebou, ale i v jiných nebankovních institucích. Jsou poskytovány všem typům klientů. Velkoobchodní bankovníctví se zaměřuje na provádění obchodů s depozitními penězi ve velkém měřítku. Tyto obchody představují vysoké (statisícové či spíše milionové) částky. Jsou takto poskytovány za různých podmínek na dobu od dvaceti čtyř hodin až do několika let. Velkoobchodní služba jsou nabízeny podnikům s dobrou finanční pozicí a bonitním institucionálním klientům, jakými jsou například penzijní fondy. Tyto služby zahrnují provozní úvěrování, řízení hotovostí, obchodní hypotéky, devizové obchody, leasingové služby, obchody s cennými papíry, upisování cenných papírů... Banky provozující tyto obchody jsou soustředěny především na trzích mezibankovních depozit, trhy s krátkodobými cennými papíry a euroměnové trhy. V oblasti velkoobchodního bankovníctví působí menší množství bank, které jsou však kapitálově velmi silné.

Banky z hlediska vlastnictví členíme na soukromé banky soukromé, družstevní, ale také ve veřejnoprávním vlastnictví.

▼ Dnes jsou obchodní banky v ČR zakládány pouze jako akciové společnosti, jiné právní formy jsou nepřipustné. Vlastníky jsou majitelé podílů na akciovém kapitálu. Akcionáři mají právo účastnit valné hromady, čímž mají možnost se aktivně podílet na řízení společnosti, i na zisku. A při zániku společnosti mají právo na likvidační zůstatek.

▼ Družstevní banky jsou zřizovány a vlastněny skupinami družstevníků. Fungují na principu svépomoci. Jejich členy jsou výrobní, nákupní a spotřebitelská družstva, která vyžadují náročnější a kvalifikovanější bankovní služby a ty malé družstevní spořitelny a úvěrové spolky poskytovat nemohou. Družstva sem tedy vkládají své dočasně volné peněžní prostředky a z nich čerpají úvěry a půjčky pro své členy. V některých zemích působí jako peněžní centrály pro malé družstevní peněžní ústavy. V ČSR byla taková banka založena roku 1920 s názvem Všeobecná družstevní banka v Praze. V současnosti u nás tuto oblast zastupují družstevní záložny, spořitelny a úvěrová družstva, které většinou status banky nemají.

▼ Rovněž stát může být za určitých okolností zakladatelem a vlastníkem banky. Tyto veřejnoprávní banky jsou obvykle zřizovány za účelem financování konkrétních ekonomických aktivit, podpory určitých investičních projektů nebo poskytování záruk. Hlavním cílem takovýchto bank nebývá vzhledem k jejich účelovému založení zisk. V ČSR vznikaly ve druhé polovině 19. století zemské banky, které poskytovaly úvěry zemské, okresní a obecní samosprávě k budování školství, zdravotnictví, komunikací, průmyslových závodů, meliorační a železniční úvěr, úvěr kapitálově slabším peněžním ústavům atd. V roce 1952 tuto činnost převzala nově založená Investiční banka. Dnes v našem bankovním sektoru zaujímá velmi důležité postavení Konsolidační agentura (dříve Konsolidační banka, založená v roce 1991) jako státní peněžní ústav odkupující nedobytné úvěry a další pohledávky a spravující některé státní programy. Jejím stoprocentním vlastníkem je stát. Další státem plně vlastněnou bankou je Česká exportní banka (založena v roce 1994, činnost zahájila v roce 1995), která má plnit řadu služeb souvisejících s podporou vývozu.

Dále se banky dělí na obchodní banky, spořitelny, úvěrová družstva, hypotekární ústavy, splátkové banky, investiční banky, banky se speciálními funkcemi atd. Již jejich názvy charakterizují náplň činnosti jednotlivých druhů.

2.3. Bankovní obchody a jejich rizika

Bankovní obchody jsou v podstatě hlavním smyslem fungování bank. Obsahem bankovních obchodů je soustřeďování peněžních prostředků, zprostředkování peněžního styku, úvěrová činnost, obchodování na finančních trzích a poskytování poradenských služeb.

Banky u sebe soustřeďují peněžní prostředky (peněžní příjmy a důchody ekonomických subjektů – klientů banky), které se na základě nerovnoměrnosti jejich přílivu a odlivu uvolňují a tím je možno realizovat platební styk na základě příkazů svých klientů (komitentů) prováděním hotovostních a bezhotovostních plateb pověřeným osobám (beneficientům). Úvěrovými obchody na peněžních a kapitálových trzích zprostředkovávají banky přesuny peněz od věřitelů k dlužníkům a naopak, čímž transformují jinak nečinných peněžních prostředků v činné. Současné usměrňují jejich tok na co nejefektivnější místa využití podle potřeb ekonomických subjektů. Důsledek této činnosti je napomáhání vytvoření globální ekonomické rovnováhy a podpoření ekonomického růstu, tím, že umožňují rozšíření výrobní, osobní

a společenské spotřeby. Při obchodování na peněžních a kapitálových trzích banky obchodují s rozmanitými finančními aktivy, jako jsou například devizy, cenné papíry atd., a to ve zájmu vlastním nebo na příkaz klienta za účelem zhodnocení.

Členění bankovních obchodů

Tradiční členění bankovních obchodů podle obsahové náplně je spojeno s účetní bilancí banky. Proto je dělíme na aktivní, pasivní a neutrální.

Při aktivních obchodech banka manipuluje s vlastními i cizími peněžními prostředky. Bankovní obchody jsou přímo svázány s aktivní stranou bankovní bilance, jelikož mění objem i strukturu aktiv. Banka je zde v pozici věřitele, poskytuje totiž úvěry, nakupuje dlužné závazky klientů, čímž má banky nárok na plnění těchto závazků včetně nároků na majetek klienta. Jinými slovy „prodává dluhy“ za různé pohledávky takto vznikající.

Výnosy z aktivních obchodů jsou úroky z poskytnutých úvěrů, výnosy z cenných papírů, poplatky a provize.

Pasivní obchody souvisejí s položkami pasivní strany bankovní bilance, protože mění strukturu i objem pasiv. Skrze tyto obchody si banka obstarává prostředky potřebné k jejímu podnikání v aktivních obchodech. Banka je dlužnickém postavení, má závazek vůči vkladateli, čili „nakupuje dluhy“. Objemově největšími pasivními obchody jsou vklady klientů, úvěry a vklady jiných bank, nebo prodává vlastní dlužní závazky jako například emise vlastních akcií a obdobných typů cenných papírů jako závazky vůči akcionářům. Z pasivních operací musí banka naopak platit úroky, které jsou pro ni nákladem na kapitál.

Rozdíl mezi úrokovou sazbou z aktivních a pasivních operací se nazývá úroková marže.

Při bilančně neutrálních operacích banka není ani věřitelem ani dlužníkem. Tyto obchody nemají na bankovní účetní rozvahu přímý, nýbrž zprostředkovaný vliv. Patří sem různé komisionářské transakce (před jejichž uskutečněním si banka vyžádá určitou peněžní zálohu, což je vklad do banky – pasivní obchod...), jedná se kupříkladu o vydávání platebních karet, zprostředkování emise cenných papírů, nákup a prodej deviz na příkaz a účet klienta, depotní obchody jako úschova cenností, správa cenných papírů nebo finanční a investiční poradenství. Výnosy z neutrálních obchodů jsou provize a poplatky od klientů nebo podíly na výnosech plynoucích z devizových obchodů a obchodů s cennými papíry. Banka však i v této oblasti sama nese určité riziko ztráty při obchodování na vlastní účet, protože se může stát, že náklady převýší výnosy. Takže se výsledek z těchto operací promítne do výkazu zisků a ztrát.

Pro mou práci jsou směrodatné obchody aktivní.

Rizika bankovních obchodů

Riziko lze obecně definovat jako míru pravděpodobnosti nastoupení daného jevu v jedné konkrétní situaci, nebo také jako podíl počtu určitého případu ke všem případům. Musíme tedy pokaždé počítat s určitou mírou rizika – tedy, jestli očekávaný jev nastane či nikoliv.

Při provádění obchodů jsou banky vystaveny řadě různých rizik. Banka je v zásadě institucí, která dosahuje zisku podstupováním určitého rizika. Snaží se z dlouhodobého hlediska maximalizovat svůj zisk (výnos), který je přímo úměrně spojen s rizikem bankovního podnikání, tzn. že čím vyšší výnos chce banka dosáhnout, tím větší míru rizika musí podstoupit. Míra rizika je jednotlivých druhů bankovních obchodů rozdílná, neboť je spojena se specifiky jejich provádění. Jeho správná identifikace, měření a řízení patří k jedné ze základních podmínek efektivní činnosti banky. Objektivním měřítkem rizika jsou statistické metody, podle kterých stanovíme rozptyl a směrodatnou odchylku. Postoj k jednotlivým rizikům je také ovlivněn stupněm pravděpodobnosti, kvantitativním rozsahem daného jevu i vztahem subjektu k riziku.

Celkové riziko spojené s finančními transakcemi můžeme rozdělit na dvě skupiny: rizika systémová a jedinečná.

➤ *Systémové* (systematické) riziko je vůči bance objektivní. Banka jej nemůže prakticky vůbec ovlivnit, protože je dáno globálním a ekonomickým prostředím a mezinárodními politickými vztahy. Velmi úzce také souvisí s politickými poměry v dané zemi (zákonodárství, různá regulační opatření - jak ze strany státu, tak centrální banky...) i s poměry ekonomickými (fáze hospodářského cyklu, vývoj hrubého domácího produktu, inflace, nezaměstnanost a řada dalších makroekonomických faktorů). Obrana proti takovému riziku je velmi obtížná, banka jej sice nemůže ovlivnit, ale může jej předvídat a předem se mu přizpůsobit.

➤ *Jedinečné* (individuální) je spojeno s bankovním rozhodováním – tedy je vůči bance subjektivní. Úzce souvisí nejen s klientem, s kterým je daná operace prováděna, ale i s obsahem transakce samotné tedy bankovním produktem. Tomuto typu rizika může banka ve velké míře předcházet, a to svou obezřetností a opatrností při provádění obchodů. Své transakce může diverzifikovat (vyvažovat riskantnější obchod méně rizikovými), vytvářet rezervy pro případ, že se riziko negativně promítne do hospodaření banky v podobě ztráty, snížením výnosů nebo zvýšením nákladů. Způsoby ochrany by si každá banka měla stanovit individuálně.

V praxi jsou systémové a jedinečné riziko velmi složitě propojena. Díky tomu se za jistých okolností mohou ve svých účincích buď násobit nebo zmírňovat. Z tohoto faktu se následně vychází při charakteristice celé řady bankovních rizik, kterým musí každý finanční ústav čelit, jako jsou rizika úvěrová, úroková, měnová, likviditní, kapitálová, operační, ze spekulací a podvodů, poradenská, provozní, politická, refinanční, reinvestiční, dodavatelská atd.

Mezi nejdůležitější z výše jmenovaných bych zařadila zejména riziko úrokové, měnové, likviditní, kapitálové (refinanční, reinvestiční) a především úvěrové (v příloze č. 7 – Řízení úvěrového rizika Československou obchodní bankou, a.s.).

▼ *Úrokové riziko* má spíše exogenní charakter, protože vyplývá ze změn úrokových sazeb a jejich dopadu na zisk banky. Tomuto riziku je banka vystavena tehdy, pokud úroková citlivost aktiv ve struktuře bilance banky není shodná s úrokovou citlivostí pasiv. Tudiž, pokud má banka více aktiv citlivých na úrokovou sazbu než pasiv, při poklesu tržních úrokových sazeb se sníží výnos u vyššího objemu aktiv, než se sníží náklady u pasiv. To pro banku znamená pokles čistých úrokových výnosů. V opačném případě pro ni vzestup úrokových sazeb znamená snížení čistých úrokových výnosů. Banky by proto měly věnovat pozornost tzv. lhůtní kongruenci, čili shodě lhůt. Banka musí svěřené úspory investovat tak, aby kdykoliv v dohodnutých termínech mohla dostát svým závazkům, lhůty aktivních transakcí by měly být sladěny se lhůtami transakcí pasivních. Obecně se tomu říká „zlaté bankovní pravidlo“. Banka má i jinou možnost řízení úrokového rizika, a to pomocí termínových obchodů (swapů, futures, opcí) zajistit z úrokového hlediska otevřené pozice, které vyplývají z rozdílné struktury aktiv a pasiv vzhledem k citlivosti na úrokový vývoj. Pokud je úrokový vývoj pro banku nepříznivý (např. úrokové náklady rostou rychleji než úrokové výnosy), bance to sice snižuje úrokový výnos, ale tento pokles je kompenzován ziskem na termínovém trhu. Úrokové riziko se řadí k systémovým rizikům, ale v praxi je dále kombinováno s možností například rizika úvěrového atd. Přímo úměrně jej ovlivňuje též doba splatnosti úvěrové transakce. Protože čím je delší, tím vyšší je případná možnost změn úrokových měr. A co se týká pevné úrokové sazby, vzniká možnost jak ztráty, tak zisku každým odchýlením tržní úrokové míry od takovéto pevné.

▼ *Měnové riziko* je ve své podstatě blízké úrokovému riziku. Je spojeno se zhodnocováním a znehodnocováním měn, s nimiž banka obchoduje. Výše rizika závisí na struktuře aktiv a pasiv banky z měnového hlediska. Riziko je tím vyšší, čím vyšší část aktiv je refinancována pasivem v jiné měně. A čím je měna, se kterou se obchoduje, nestabilnější (jak jsem již dříve uvedla, je to spojeno i s riziky dané země, politickými riziky...), tím větší je měnové riziko. Řízení tohoto rizika je analogické jako u rizika úrokového. Měnu rovněž znehodnocuje inflace.

▼ *Likviditní riziko* znamená, že banka nebude mít dostatečnou hotovost nebo krátkodobá tržní aktiva k uspokojení potřeb vkladatelů i dlužníků. Proto banky musí disponovat dostatečným množstvím volných prostředků, aby mohly kdykoliv uspokojit klienty, kteří požadují vyplacení jejich vkladů a zároveň pokrýt žádosti klientů o úvěr. Při řízení likvidity se banka snaží uvádět do souladu každodenní příliv a odliv likvidních prostředků. To znamená, že na straně aktiv musí vytvářet takové portfolio, které bance zajistí dostatek likvidních prostředků a na straně pasiv by měla banka mít k dispozici takové instrumenty, pomocí nichž může v případě potřeby prakticky okamžitě získat likvidní prostředky (například mít dohodnuté úvěrové linky s jinými bankami).

▼ *Kapitálové riziko*, též nazývané riziko nesolventnosti spočívá v tom, že výše bankovních závazků v tržním vyjádření je větší než hodnota veškerých aktiv (banka se stává nesolventní). Banka proto musí udržovat takovou výši vlastního kapitálu, která by tuto situaci vyloučila. Avšak na druhé straně platí, že zvyšování vlastního kapitálu snižuje rentabilitu vlastního kapitálu banky (za předpokladu, že rentabilita aktiv je vyšší než nákladová úroková míra ze závazků banky).

▼ *Provozní rizika* (operační) pramení z chyb zaměstnanců, selhání techniky, špatné organizace a různých nenadálých událostí zabraňujících bance v efektivním provozu.

- *Poradenské riziko* je hrozbou, která znamená ztrátu klientely a tím i výnosů, protože špatné poradenství bude mít za následek špatnou pověst banky. A ta je, jak známo, základem úspěchu.
- *Politické riziko* spočívá v nebezpečí politického zvratu a politické nestabilitě země, kde banka působí nebo s níž se obchoduje.
- *Refinanční riziko* znamená možnost, že banka nebude schopna refinancovat splatné termínové závazky z nových depozit při přijatelných cenách a termínech. jedná se, jak už bylo zmíněno výše, o riziko likviditní pramenícího především z velkého pohybu úrokových měr.
- *Reinvestiční riziko* je obdobně jako refinanční ovlivňováno pohybem úrokových měr a znamená nejistotu (způsobenou snižující se úrokovou mírou) investičních příležitostí v budoucnu. Tato nejistota může zapříčinit tendence dlužníků splácet své půjčky dříve a tím se banka připraví o značnou část výnosů.
- *Dodavatelské riziko* spočívá v tom, že kupující nebo prodávající určitého finančního produktu musí dostát svému závazku. Toto riziko je do značné míry spojeno s rizikem provozním, s rizikem klienta, s rizikem z nekalých spekulací a podvodů, atd.
- *Riziko z nekalých spekulací a podvodů* se týká možnosti vzniku ztrát z nekalé spekulativní činnosti nebo z nečestného jednání bankovních zaměstnanců.
- *Úvěrové riziko* spočívá ve své podstatě v tom, že dlužník (klient nebo obchodní partner) nedodrží sjednané podmínky finanční transakce (platební neschopnost či nevěle dlužníků splatit své závazky například z nesplacených úvěrů včetně úroků, z cenných papírů v portfoliu banky, z poskytnutých záruk, devizových obchodů atd.) a bance tím vznikne finanční ztráta. Příčiny tohoto rizika dělíme na dvě skupiny: interní (přímo vyplývají ze špatných rozhodnutí banky a alokace aktiv) a externí (dány celkovým vývojem ekonomiky, politickou situací atd.). Z hlediska řízení úvěrové riziko rozlišujeme na dvě složky. Je to riziko *nesplnění závazku druhou stranou*, které vyplývá z pravděpodobnosti vzniku ztráty. Obsahuje riziko zákazníka (zákazník není schopen splnit závazek vůči bance), riziko země (všechny nebo většina ekonomických subjektů dané země nebudou schopny z určitého společného důvodu splnit své závazky vůči zahraničním subjektům), riziko transferu (země nebude z důsledku celkového nedostatku devizových prostředků schopna – i přes platební schopnost jednotlivých subjektů v tuzemské měně – plnit mezinárodní závazky) a riziko nedostatečné diverzifikace aktiv. Druhou složkou je *inherentní riziko produktu* a to je dáno výší již vzniklé ztráty. Toto riziko nepoukazuje na pravděpodobnost, s jakou bance z daného obchodu vznikne, ale na výši této ztráty a z čeho vznikne. Zahrnuje riziko jistiny a úroků (bance nebude řádně v době splatnosti splacen úvěr, který poskytla), riziko náhradního obchodu (v důsledku nesplnění sjednaného kontraktu ze strany klienta vznikne bance otevřená pozice, kterou banka musí zajistit novým obchodem, ten však bývá uzavírán za podstatně méně výhodných podmínek) a riziko zajištění (spojeno s možností vzniku ztráty u plně zajištěného úvěru, pokud se bance nepodaří plně pokrýt nedobytný úvěr ze zajišťovacího instrumentu).

Úvěrovému riziku se banky brání celkovým prověřováním bonity všech svých klientů. To znamená, že využívají mnoho zajišťovacích instrumentů, jakými jsou ručení, záruky, zástava movitých

věcí i nemovitostí, postoupení pohledávek atd. Banky však musí toto riziko do určité míry podstupovat, neboť se snaží maximalizovat svou ziskovost. To platí především u úvěru, který je nejrozšířenějším a zároveň vysoce rizikovým druhem aktivních bankovních obchodů, ale na druhé straně je jedním z hlavních zdrojů zisků bank.

Vztah úvěrového rizika k likviditě

Úvěr, který přestal být splácen, může stále představovat hodnotu (např. je – li dobře zajištěn zástavou), ale takovou hodnotu je téměř nemožné použít k hrazení pohledávek. Místo toho, aby se z nelikvidního aktiva (úvěru) postupně stávalo likvidní aktivum (hotovost získaná splácením úvěru), zůstává v bilanci nelikvidní položka.

Vztah úvěrového rizika k zisku

Vliv úvěrového rizika na zisk se projevuje dvojím způsobem. Jednak nutí banku vytvářet opravné položky a rezervy, jednak snižuje úrokový příjem banky. Existují – li pochybnosti o schopnosti dlužníka splatit jistinu, vytváří se na příslušný úvěr opravná položka nebo rezerva k tomuto úvěru. Tvorba opravné položky nebo rezervy vystupuje jako náklad ve výkazu zisků a ztrát. Nesplácení úvěru má však i jiný další negativní vliv. Klient, který nesplácí úvěr, nesplácí mimo jistiny ani úroky, což se projeví jako neplánovaný pokles úrokových výnosů se všemi souvisejícími vlivy (pokles úrokové marže, výnosnosti aktiv, kapitálu apod.).

Banka by se proti uvedeným rizikům měla bránit prostřednictvím důkladné kontroly provozní činnosti, dostatečného rozsahu vlastního kapitálu, přiměřeného množství likvidních prostředků, obezřetného obchodního jednání (hlavně přesným zhodnocením rizik při poskytování úvěrů a jejich vhodnosti jejich zajištění).

V příloze č.5 – Finanční trh a bankovní systém je banka vzata do kontextu s bankovním systémem a pojata jako součást finančního trhu.

3. ÚVĚROVÁ ČINNOST BANK

3.1. Aktivní úvěrové obchody bank

Poskytování úvěrů a další formy financování patří mezi nejdůležitější obchody komerčních bank. Patří k rizikovým méně likvidním aktivům, protože jen výjimečně mohou být splaceny před lhůtou splatnosti. Základním požadavkem na každý úvěrový obchod je přinejmenším jeho návratnost, ale především určitá míra výnosnosti. Ztrátovým se úvěr stává v případě, že dlužník nesplatí úvěr včetně úroků ve lhůtě a úvěr není v dostatečné míře zajištěn likvidním majetkem dlužníka. Proto každá banka klade důraz na správné řízení úvěrového portfolia, jeho kvalita a vyváženost rozhoduje o úspěchu či neúspěchu banky. Při každém rozhodování o poskytnutí či neposkytnutí úvěru se banky řídí vlastními pravidly, která vymezují podmínky pro poskytnutí úvěru, stanoví minimální požadavky, definují zodpovědnosti a kompetence, popisují kontrolní systém atd. Banka musí vždy zohlednit především důvěryhodnost (bonitu) klienta, lhůtu splatnosti, velikost úvěru, rizikovost odvětví, ve kterém se klient pohybuje, investiční záměr atd. Podle stupně rizika a s ohledem na objem poskytnutého úvěru musí banka zvolit i vhodný způsob zajištění úvěru (je to nástroj pro zamezení či minimalizaci ztrát v případě platební neschopnosti klienta, umožňuje bance uplatnit nároky vůči dlužníkovi nebo třetí osobě a dosáhnout tak náhrady úvěrové či úrokové pohledávky)⁵⁾. Ale zajištěním se budu podrobněji zabývat až v kapitole 3.5.

Definice úvěru

Termín „úvěr“ je odvozen z latinského slova „creditum“, což znamená „půjčka“, „dluh“. Z právního hlediska je úvěr přenechání peněžních fondů (kapitálu) formou zapůjčení, tedy přenechání práva disponovat s těmito fondy proti závazku příjemce peněžních fondů (kapitálu) vrátit zapůjčený kapitál v určitém pozdějším termínu a odškodnit subjekt, který úvěr poskytl, zaplacením úroku⁶⁾. Když na to pohlédneme z ekonomického hlediska, je to forma návratného přerozdělení (redistribuce) dočasně nebo trvale uvolněných fondů zboží a peněz. Věřitel tak předává vypůjčovateli k dočasně dispozici určitou hodnotu. Bankovní úvěr je časově omezené, úplatné přenechání peněz obchodní bankou jejím klientům k volnému nebo smluvně vázanému použití.

Funkce úvěru

Banky vystupují jako zprostředkující článek mezi oběma subjekty. Mění úspory klientů (kteří jim je svěřili ve formě vkladů) v investice a tím časově a geograficky vyrovnávají přebytky a nedostatky kapitálu. Dlužník si v současnosti půjčuje peníze a zároveň se zavazuje k jejich budoucímu vrácení včetně úroku. Tedy současná hodnota poskytnutého úvěru se rovná budoucí hodnotě závazku ve výši splacené jistiny úvěru a úroku vypočítaného z jistiny dle požadované výnosové míry. To znamená, že bankovním úvěrem jsou tyto peníze přerozdělovány a znovu tvořeny.

Bankovní úvěr má své makro i mikroekonomické funkce.

▼ Mezi makroekonomické funkce řadíme:

- a) *emisní* – prostřednictvím bankovního úvěru jsou dány peněžní prostředky do oběhu a při splácení jsou zase stahovány, úvěr v tomto procesu může regulovat jejich množství a usměrňovat jejich proudění
- b) *rozdělovací (distribuční)* – úvěr přerozděluje volné peněžní prostředky do oblastí, kde jsou zrovna potřebné, to znamená z jedné územní oblasti do jiné, z jednoho odvětví do jiného apod. Tento princip následně vede k rovnoměrnějšímu rozvoji v dané zemi.

Obě tyto funkce spolu velmi úzce souvisí, protože znovurozdělení volných peněžních fondů za účelem zrychlení hospodářského cyklu a obratu je jednak tvorbou jiných peněžních fondů a jednak také emisí peněz hotovostních i bezhotovostních.

▼ Z mikroekonomického pohledu (z hlediska úvěrového subjektu) je to dodatečný disponibilní peněžní důchod příjemce úvěrové půjčky. Rozšiřováním peněžních fondů úvěrovaných subjektů ze zvyšuje jejich kupní síla, ovlivňuje tak poptávku po penězích a jejich nabídku, čímž působí na peněžní rovnováhu na trhu daného státu. Tento jev bývá označován jako důchodová funkce úvěru a je vlastně jen druhou stránkou funkce emisní a distribuční.

▼ Je zde ještě jedna funkce, která však výše jmenovanými souvisí a má jak mikro- tak makroekonomické důsledky. Nazývá se *funkcí kreační* a souvisí s multiplikační tvorbou bankovních vkladů (depozit). Přerozdělováním volných peněžních fondů je tvorba jiných fondů současně emise peněz bezhotovostních a hotovostních, jakož i kreace dalších vkladů a úvěrových zdrojů. Důsledkem kreační funkce úvěru je *úvěrový multiplikátor*, což je číslo, které udává, kolik jednotek peněz vytvářejí obchodní banky z jedné jednotky prvotních depozit (z jedné jednotky prvotního depozita se prostřednictvím bankovního úvěru vytvoří několik odvozených depozit, které mohou opět být rozdělena a tím se vytvoří násobek prvotních depozitních peněz). Je definován jako poměr mezi změnou bankovních depozitních závazků, vyvolanou zvýšeným poskytováním úvěrů, a iniciující změnou ve velikosti rezerv.

Velikost úvěrového multiplikátoru tedy závisí i na množství primárních rezerv, které banky udržují jako povinné a dobrovolné. Čím jsou tyto rezervy větší, tím menší je úvěrový multiplikátor a naopak.

3.2. Členění úvěrů

Banky poskytují širokou škálu různých úvěrů, které se vzájemně liší řadou charakteristik. Sestavit přehled všech v praxi se vyskytujících úvěrů je takřka nemožné. proto se budu snažit alespoň se reálné situaci co nejvíce přiblížit.

Z hlediska reálného pohybu úvěrových peněžních prostředků jsou úvěrové obchody dvojího druhu:

▼ peněžní půjčka – přenechání peněžních prostředků dlužníkovi k dispozici v podobě likvidních hotovostních či bezhotovostních prostředků, či banka z poskytnuté částky za dlužníka proplácí jeho závazky – pak hovoříme o peněžních obchodech.

▼ zapůjčení kreditu (důvěryhodnosti) – přenechání bonity – banka přenechává své dobré jméno, poskytuje svému klientovi závazný příslib, že za určitých podmínek splní jeho závazek vůči třetí osobě – zejména u směnečných úvěrů a záručních obchodů, tyto obchody se řadí k mimobilačním.

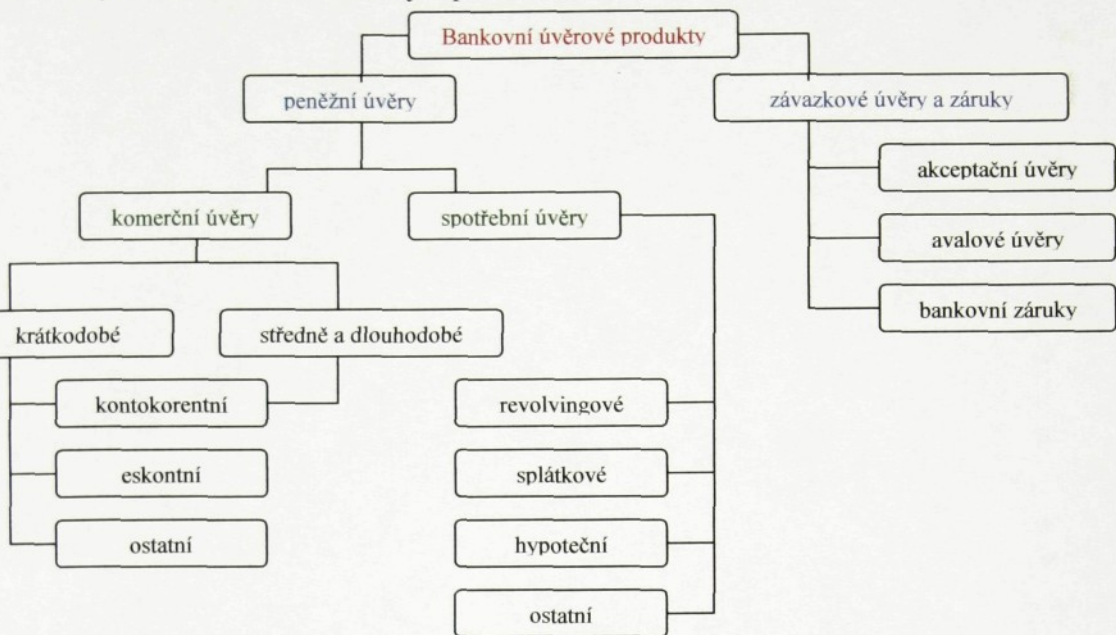
Jinak lze úvěry je možné dělit z mnoha různých hledisek. Například z *hlediska účelu* (úvěry spotřební, investiční a provozní, sezónní a překlenovací, vývozní a dovozní atd.), z *hlediska příjemce* - umístění do odvětví (průmyslové, zemědělské, stavební, obchodní, komunální, fyzickým osobám, jiným bankám atd.), z *hlediska domicilu dlužníka* - kde má sídlo – (vnitřní, zahraniční), z *právního postavení dlužníka* (osoby právnické a fyzické, soukromé a veřejné, domácnosti), z *hlediska zajištění* (nekryté /bianco/ – poskytují se jen velmi bonitním VIP dlužníkům jako např. státním institucím a kryté, které se dále dělí dle druhu zajištění – např. zajištění osobní, reálné/ peněžní, nepeněžní), z *hlediska doby trvání* (krátkodobé /do 1 roku/, střednědobé /od 1 do 4 roků/, dlouhodobé /do 4 let výše/), z *hlediska předmětu* (na zásoby, materiál, provozní potřeby, investice, nákup deviz a jiných cenností, přechodný nedostatek zdrojů tzv. překlenovací, vývoz, dovoz, privatizace, hypotéky aj.), z *hlediska metody úvěrování* (na základě stavu objektu úvěrování /obvykle jednorázové poskytnutí úvěru/, kontokorentní /variabilní čerpání/, revolvingové /v dílčích částkách/ – úvěr se pravidelně opakuje), z *hlediska měny* (v domácí měně, v cizí měně), z *hlediska velikosti* – vnitřní členění banky (malé, velké)...

Podle realizace splácení úvěrů včetně úroků, dodržování splátkového kalendáře či platební kázně klienta dělíme úvěry na klasifikované a neklasifikované (standardní). Klasifikované úvěry se podle členění ČNB dále dělí podle rizika nesplacení na sledované, nestandardní, pochybné a ztrátové.

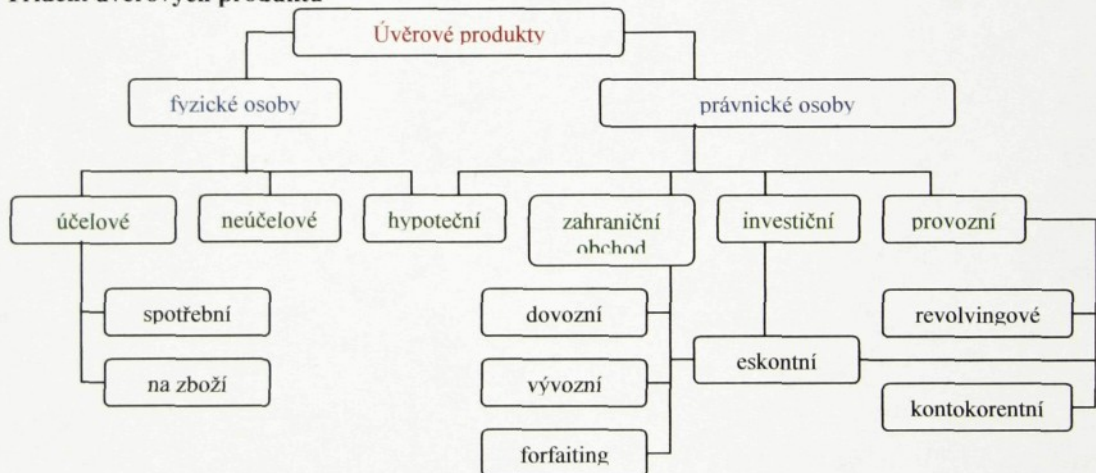
Dále pak na úvěry můžeme pohlížet z hlediska pohybu úvěrových peněžních prostředků. Rozlišují se tři základní kategorie, a to peněžní půjčky (při těchto obchodech jsou poskytovány skutečné platební prostředky), úvěrové půjčky (různé formy přejímání závazků bankou vůči třetím osobám na výslovnou žádost dlužníka) a finanční facility (možnost čerpání úvěrů, přísliby úvěrů a jejich postupné využívání, je zde půjčováno dobré jméno banky, protože se tak banka zaručí za dlužníka, že uskuteční platbu třetí straně v případě, že dlužník sám nedodrží závazek. Jak jsem již výše uvedla, tyto obchody jsou bilančně neutrální, banka tím jen přejímá riziko, pokud je však příslib daný bankou skutečně realizován, stává se z půjčení kreditu peněžní úvěr. Banka si klienty pro tyto transakce již pečlivě vybírá. Je to dáno faktem, že v minulých letech docházelo v rámci těchto obchodů k obrovskému úniku peněz kvůli špatnému hospodaření dlužníků).

Však pro účel mé práce je nejvhodnější členění na krátkodobé úvěry, střednědobé a dlouhodobé úvěry a na alternativní formy financování.

Obr. č.1, Základní rozdělení úvěrových produktů

Obr. č. 2, Třídění úvěrových produktů

Zdroj: vlastní zpracování

3.3. Způsoby úročení úvěrů ⁷⁾

Úroková sazba může být ve smlouvě stanovena buď jako fixní, která je pevná po celou dobu splatnosti úvěru, nebo pohyblivá, která se během splatnosti úvěru mění. Způsob změn úrokových sazeb je koncipován několika způsoby:

- ✦ bezprostřední vazba na určitou úrokovou sazbu tak, že ke změnám úrokové sazby z úvěru dochází současně se změnou sazby, na kterou je vázána. Znamená to, že při sjednání úvěrové smlouvy nejsou předem dány termíny přizpůsobování úrokové sazby z úvěru, ale vyplývají ze změn v základě ležící sazby. Úrokovými sazbami, na které je úročení úvěru vázáno, bývá nejčastěji základní sazba banky,

kteřou tato banka sama vyhlašuje. Tato koncipovaná úroková sazba bývá někdy označována jako *floating rate*;

✦ vazba na vybranou tržní úrokovou sazbu s předem pevně danými termíny přizpůsobování. Úroková sazba z úvěru se mění v pravidelných intervalech a přizpůsobuje se výši referenční sazby platné na počátku sjednaného intervalu. Referenčními sazbami jsou obvykle tržní úrokové sazby typu LIBOR, PIBOR, FIBOR, PRIBOR (jde o úrokové sazby určené jako průměrné úrokové sazby z mezibankovního trhu v Londýně, Paříži, Frankfurtu či Praze. Například LIBOR = London Interbank Offered Rate.) atd. Takto koncipovaná úroková sazba se označuje jako *variable rate*;

✦ za pohyblivý způsob úročení lze označit i způsob, kdy banka sice dohodne pevnou úrokovou sazbu, nicméně si vyhradí právo ji upravovat (oběma směry) během doby splatnosti, pokud dojde k výraznějším změnám v tržních úrokových sazbách.

3.4. Způsoby splácení úvěrů

Způsob splácení úvěru je sjednán v úvěrové smlouvě. V úvahu přichází některá z následujících variant:

- úvěr splatný *na jednou v době splatnosti* se poskytuje na předem pevně sjednanou dobu splatnosti a po ní je splacen najednou. Úroky jsou však splatné na konci sjednaných period (zpravidla 3, 6 nebo 12 měsíců);
- úvěr splatný najednou *po uplynutí výpovědní lhůty* je poskytován na předem neurčitou dobu. Současně je dohodnuta výpovědní lhůta pro jeho vypovězení. Úroky jsou splatné obdobně jako v předchozím případě;
- úvěr splácený *v pravidelných splátkách* je umořován v pravidelných (měsíčních, čtvrtletních, pololetních nebo ročních) splátkách. Přitom je předem sjednaná pevná částka (absolutně nebo procentem z původní či úvěru) jako výše ročního úmoru (část, kterou se splácí jistina úvěru). Zároveň se splátkami úvěru jsou splatné i úroky;
- u úvěru spláceného *konstantními anuitami* probíhá splácení v pravidelných splátkách – *anuitách*, které jsou po celou dobu splácení ve stejné výši, mění se pouze jejich struktura z hlediska podílu úmoru a úroku. Formálně správně by se anuita měla vztahovat k ročnímu období, často se však můžeme setkat s tím, že se hovoří o měsíčních či půlročních anuitách, pokud je jejich výše konstantní.

3.5. Zajištění úvěrů

Pojmem *zajištění úvěrů* se rozumí veškerá opatření prováděná bankou s cílem zajistit řádné splácení úvěru, včetně úroků. K nejdůležitějším *nástrojům* využívaným k zajištění úvěrů před jejich poskytnutím a během trvání úvěrového vztahu patří prověrka úvěrové způsobilosti (bonity) klienta, limitování výše úvěrů pro jednotlivé klienty, diverzifikace rizika prostřednictvím konsorciálních úvěrů a kontrola úvěrového subjektu a objektu.

I přes tato opatření se banka nevyhne poskytnutí špatných úvěrů. Pro tyto případy využívá řady zajišťovacích instrumentů (úvěrové zajištění v užším pojetí), které dávají bance možnost v případě, kdy klient nemůže či nechce splnit své závazky vůči bance, uspokojit své pohledávky mobilizací sjednaných záruk.

Úvěrové zajištění (zajišťovací instrumenty) se nejčastěji člení ze dvou hledisek:

- podle povahy (formy) zajištění se rozlišuje zajištění osobní a věcné (reálné), které se dělí na osobní zajištění (bance ručí za její pohledávku kromě příjemce úvěru ještě další, třetí osoba), a věcné zajištění (dává bance právo na určité majetkové hodnoty toho, kdo zajištění poskytuje /zpravidla příjemce úvěru/).
- podle svázanosti zajištění se zajišťovanou pohledávkou rozlišujeme zajištění akcesorické a abstraktní. Akcesorické zajištění je takové, kdy zajištění je těsně a nerozlučně spojeno se zajišťovanou pohledávkou. Zanikne-li pohledávka, automaticky zaniká i zajištění. Abstraktní zajištění naproti tomu představuje samostatně stojící právo, které je nezávislé na zajišťované pohledávce. S uspokojením pohledávky zajištění nezaniká, subjekt poskytující zajištění má však právo na jeho vrácení. To dává možnost využívat tohoto zajištění k opakovanému poskytování úvěru. Následující tabulka zachycuje základní druhy zajišťovacích instrumentů.

Tabulka č.1: Druhy zajišťovacích instrumentů:

Druh zajištění	OSOBNÍ	VĚCNÉ
Akcesorické	Ručení Bankovní záruka Převzetí dluhu a přistoupení k závazku Smluvní pokuta Dohoda o srážkách ze mzdy	Zástava movitých věcí a práv Akcesorická zástava nemovitosti (hypotéka)
Abstraktní	Depotní směnka	Cese pohledávek a práv Abstraktní zástavní právo

Zdroj: vlastní zpracování

- Ručení – tento druh zajištění je písemné prohlášení právnické či fyzické osoby (ručitele) vůči bance, že uspokojí její pohledávku v případě, že tak neučiní dlužník. Nejedná se tedy o zajišťovací vztah mezi dlužníkem a věřitelem, ale mezi věřitelem a třetí osobou (ručitelem). Takový závazek může být buď subsidiární nebo akcesorický. Subsidiární znamená, že ručitelovo plnění přichází až ve chvíli, když dlužník nesplnil závazek v přiměřené výši nebo ve stanovené době poté, co k tomu byl věřitelem vyzván, není – li zákonem stanoveno jinak (např. prohlášení o konkurzu). Akcesorický závazek je těsně spojen s hlavním závazkem dlužníka vůči věřiteli, ručení tedy vzniká před započítáním hlavního závazku.
- Depotní směnka – může být buď kauční či úložní – vystavuje ji zpravidla jako bianko směnku vystavuje (akceptuje) příjemce úvěru ve prospěch banky a deponuje ji u ní jako zajištění přijatého úvěru. Tato finanční směnka tedy primárně nevzniká jako nástroj platební či úvěrový, ale výhradně jako instrument zajišťovací. Depotní směnky nebývají uváděny do oběhu do oběhu, ale zůstávají deponovány u banky. Pokud dlužník řádně a včas nesplní své závazky vůči bance, je banka oprávněna doplnit na směnku dosud

nesplacenou dlužnou částku, včetně úroků a předložit ji k proplacení. V případě řádného splacení úvěru i úroků banka vrátí směnku zpět dlužníkovi.

➤ Zástavní právo – slouží k zajištění pohledávky tím, že v případě, kdy klient (dlužník) řádně a včas nesplní své závazky vůči bance, má banka právo uspokojit své pohledávky zpeněžením zástavy.

Charakteristické rysy pro zajištění pohledávek banky jsou následující:

- u movitých věcí je třeba ke vzniku zástavního práva odevzdání zastavené věci věřiteli nebo vyznačení zástavního práva v listině, která osvědčuje vlastnictví k zástavě a je nezbytná k nakládání se zástavou. Je zde i možnost uschování u třetí osoby. Zástava nemovitostí se vyznačí v katastru nemovitostí. Ve smlouvě musí být určen předmět zástavního práva a pohledávka, kterou zabezpečuje. Zástavní právo je akcesorickou formou zabezpečení, tzn., že je přímo spojeno se zajišťovanou pohledávkou.
- ztratí – li zástava na ceně, a zajištění pohledávka se tak stane nedostatečné, má věřitel (banka) právo od dlužníka žádat doplnění zajištění na příslušnou zvýšenou hodnotu. pokud tak klient neučiní, stane se nezajištěná část pohledávky splatnou.
- zástavní právo zanikne, zanikne – li zajištěná pohledávka nebo zástava, či složí – li dlužník věřiteli cenu zastavené věci. Skončí též vzdáním se zástavního práva věřitelem nebo uplynutím doby, na kterou bylo zástavní právo ve smlouvě sjednáno.

➤ Postoupení (cese) pohledávky – podstatou tohoto zajištění je prohlášení příjemce úvěru, v němž jako dosavadní věřitel postupuje novému věřiteli své pohledávky vůči třetí osobě jako zajištění přijatého úvěru. I když se postoupení pohledávek používá k zajištění úvěru poskytnutého bankou klientovi, pohledávka banky vůči klientovi v důsledku poskytnutí úvěru a pohledávka klienta vůči jeho dlužníkovi existují nezávisle na sobě. Z toho vyplývá, že plnění postoupené pohledávky neznamená automaticky i splacení úvěru. Banka ani nenese riziko z nezaplacení postoupené pohledávky, pouze požaduje, aby úhrada postoupené pohledávky probíhala na účet, který má u ní klient otevřen. Banka tedy používá postoupených pohledávek ke krytí poskytnutého úvěru, sleduje jejich výši na požadované úrovni ve vztahu k poskytnutému úvěru a používá jejich inkasa ke splacení úvěru až v momentě, kdy klient řádně nesplácí úvěr, včetně úroků. Podle toho, zda je cese oznámena dlužníkovi postupitele, či nikoliv, se rozlišuje tichá cese (třetí osoba = dlužník postupitele není o postoupení pohledávky informována) a veřejná cese (dlužník je o cese informován, pak musí provést plnění závazku postupníkovi = bance).

4. CHARAKTERISTIKA ÚVĚROVÝCH OBCHODŮ POSKYTOVANÝCH OBČANŮM

4.1. Krátkodobé úvěry

K nejčastějším druhům úvěrů patří bezpochyby úvěr kontokorentní, směnečný, lombardní a jejich modifikované druhy. Vzhledem k povaze úvěrů pro občany poskytovaných Československou obchodní bankou, a.s. jsou pro mou práci v této části směrodatné úvěry kontokorentní a spotřební.

4.1.1. Kontokorentní úvěr

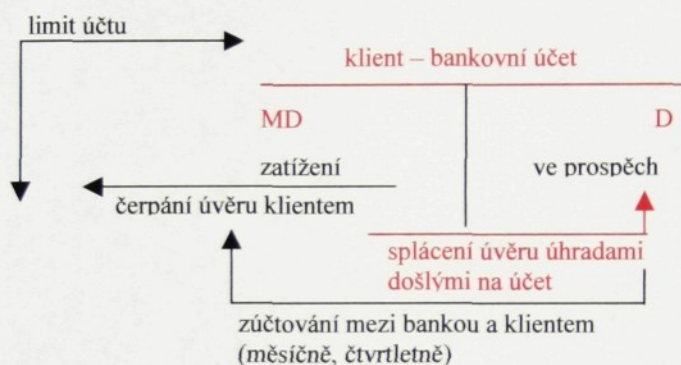
Kontokorentní úvěr je krátkodobý bankovní úvěr poskytovaný bankou klientovi v určité výši, který je čerpán podle potřeby v měnícím se rozsahu až do sjednané maximální hranice (v tzv. úvěrovém rámci). Přitom probíhá zúčtování došlých a odcházejících plateb společně se zúčtováním úvěru v jednom, bankou vedeném, kontokorentním účtu.⁸⁾

Dnes se ve vyspělých ekonomikách řadí k nejvýznamnějším krátkodobým bankovním úvěrům. Je klientovi poskytován na jeho běžný účet zvaný kontokorentní tak, že jeho zůstatek může přecházet do debetu. Klient může čerpat úvěr zcela automaticky tím, že platí ze svého účtu i v případě, že na něm zrovna není dostatečné množství peněžních prostředků. De jure jde o krátkodobý úvěr, neboť ze smluvních podmínek vyplývá, že úvěr může být kdykoliv vypovězen, ale de facto může vztah trvat i několik let. Poskytuje se zejména ke krytí přechodného nedostatku peněžních prostředků (k vyrovnání výkyvů běžného účtu – zabezpečení stálé platební schopnosti majitele účtu, k pořízování oběžného majetku, sezónní potřeby, jako překlenovací úvěr /meziúvěr/ na investiční výdaje a také pro obchodování na finančních trzích) a to na základě úvěrové smlouvy. Následně se provede zkouška úvěrové způsobilosti klienta, pokud vyjde kladně, stanoví banka tzv. úvěrový rámec, který určuje maximálně přípustný debet na kontokorentním účtu. Při jeho stanovení banka též přihlíží k úvěrové potřebě klienta a k výši svých použitelných úvěrových zdrojů. Rámec je časově limitován jako měsíční, čtvrtletní, pololetní či roční. Banka zpravidla povoluje i určité krátkodobé překročení, podle toho, zda je úvěrový rámec stanoven jako překročitelný nebo nepřekročitelný. Úvěr může být využit jen z části, nemusí však být využit vůbec. Překročení tohoto rámce znamená pro klienta dodatečné sankční úrokové náklady. Částečné využití či nečerpání se hodnotí provizí za nevyužití úvěrového rámce, tzv. pohotovostní provizí, propočtenou z rozdílu mezi úvěrovým rámcem a skutečně čerpaným úvěrem. Celkové náklady kontokorentního úvěru obsahují úroky ze skutečné výše čerpaného úvěru vypočtené na základě čisté úrokové sazby (mezi bankou a klientem je sjednávána volně, banka se při jejím stanovení řídí např. základní úrokovou sazbou centrální banky, sazbami na peněžním trhu, hodnocením úvěrové způsobilosti klienta, podmínkami bankovní konkurence, cenou svých úvěrových zdrojů atd.), eventuálně zvýšené o poplatky či provizi za překročení či nečerpání úvěrového rámce. Někdy si banky účtují i obrátovou provizi za vedení účtu a provádění platebního styku. Nepočítá se však do ceny úvěru. Zajištění vyplývá z bonity klienta a výše úvěru a slouží k němu prakticky všechny druhy osobních a reálných záruk. Úvěr je splácen úhradami došlými na účet,

každou úhradou se kontokorentní úvěr snižuje a dává možnost dalšího čerpání do výše stanovené úvěrovým rámcem.

Pro klienta je velkou výhodou, že má možnost volně čerpat úvěr pohotově dle svých momentálních potřeb, ale tím se z něj stává jeden z nejnákladnějších finančních zdrojů, protože musí zaplatit této službě odpovídající relativně vysoký úrok. Banka si tak jistí riziko planoucí z nevyužití úvěrových zdrojů v případě nečerpání předpokládané výše úvěru, jsou s ním spojeny i vyšší nároky na řízení likvidity.

Obr. č. 3: Schéma průběhu kontokorentního úvěru

Zdroj: vlastní zpracování

Na kontokorentním účtu klienta se zúčtují všechny peněžní platby došlé od jeho odběratelů a jiných plátců ve prospěch účtu, ale též i veškeré peněžní úhrady provedené na příkaz klienta na vrub jeho účtu. Porovnáním všech příjmů a výdajů vzniká na běžném účtu peněžní vklad, nebo banka poskytuje úvěr. O pohybech na účtu je klient pravidelně informován a v jistých dohodnutých termínech provádí banka vyúčtování kontokorentu. Nechá si odsouhlasit zůstatek na účtu a následně připsá klientovi buď na vrub či ve prospěch účtu úroky, poplatky za vedení účtu, provize a ostatní výlohy.

4.1.2. Spotřební úvěry

Spotřební úvěry jsou půjčky soukromým domácnostem a drobným živnostníkům⁹⁾. Můžeme sem tedy zahrnout veškeré úvěry poskytované soukromým osobám a domácnostem, které slouží k financování nákupu spotřebních předmětů, pořízení nebo stavbě bytů a rodinných domků, popřípadě ke krytí jiných potřeb, které banka nezkoumá.

Od komerčních úvěrů se liší z hlediska svého užití: u komerčních úvěrů plyne z úvěrovaného objektu cash flow, ze kterého se úvěr splácí. Na rozdíl od nich spotřební úvěry slouží ke krytí spotřebních výdajů, a tudíž úvěrovaný objekt přímo neprodukuje zdroje ke splácení úvěru. Spotřební úvěr má řadu dalších odlišností, například podkladové informace předkládané klientem bance v žádosti o úvěr nejsou tak kvalitní (úvěrová způsobilost dlužníka je značně zjednodušena, bance se postupují současné a budoucí pohledávky, včetně platu, mzdy, případně jiných příjmů, pokud tyto údaje žadatel o úvěr věrohodně doloží např. dokladem o zaměstnání, příjmu apod.) jako u firemních žádostí komerčních úvěrů. Primárním zdrojem ke splácení spotřebních úvěrů je běžný příjem klienta, který zpravidla přímo nesouvisí s objektem, na který je úvěr poskytován a průměrná výše jednoho spotřebního úvěru je podstatně nižší, než u úvěrů komerčních. Z tohoto důvodu se banky snaží využívat standardizace úvěrových podmínek a průběhu nabízených spotřebních úvěrů a tím maximalizují snížení nákladů spojených s jejich obsluhou. Standardizací úvěrových podmínek je rozuměno sjednocení zejména úroků, poplatků a jiných nákladů. Totéž platí o úvěrovém limitu, maximální lhůtě splatnosti úvěru a způsobu zajištění úvěru.

Pokud banka ohodnotí žádost o úvěr kladně, na základě jejího povolení o úvěru vyplatí svému klientovi částku buď najednou (v hotovosti, šekem, uhradí za něj jeho závazek), nebo mu otevře účet (běžný, kontokorentní, spořicí, postřicový, atd.), ze kterého klient čerpá až do výše úvěrové částky po stanovenou dobu. Dlužník je zavázán k pravidelným, obvykle měsíčním, splátkám.

Spotřební úvěry se člení z hlediska splatnosti na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Krátkodobé definuji v této kapitole, středně a dlouhodobé v kapitole 4.2.

Krátkodobé spotřební úvěry - nepatří mezi klasické půjčky na pořízení předmětů dlouhodobé spotřeby. Jedná se spíše o tzv. dispoziční úvěry nebo o úvěry z přečerpání účtu (kontokorentní úvěr). Patří sem veškeré spotřební úvěry které jsou poskytovány formou debetního nebo úvěrového rámce na běžném účtu klienta. Klient má možnost pohodlně čerpat úvěr poskytovaný bez účelového vázání. Podmínkou pro získání takového úvěru bývá zpravidla určitá doba od založení účtu (několik měsíců), stabilní příjem, důvěryhodnost klienta apod. Výše debetního či úvěrového rámce se zpravidla stanoví podle čistého příjmu klienta (většinou několikanásobek jeho měsíčního příjmu). Díky sjednaným podmínkám, které jsou taxativně vymezeny ve smlouvě o účtu, může tedy klient po časově omezenou dobu vykázt debetní zůstatek na účtu a následné splácení je ve většině případů hrazeno z pravidelných peněžních příjmů. Úrokové sazby z takových dispozičních úvěrů jsou zpravidla vyšší než u individuálních úvěrových obchodů, ale platí se pouze za skutečně čerpanou částku.

Tento typ úvěru je dnes spojen především s vklady soukromých osob na účtech na viděnou (např. běžných, spořicí, postřicových apod.), s kreditními kartami nebo eurošeky a eurošekovými kartami. Je nejčastěji poskytován jako bezhotovostní platba na základě platebního dokladu vystaveného bankou ve prospěch klienta, např. šekem, bankovním převodním a inkasním příkazem aj. Hotovostní výplata peněžních prostředků u spotřebního úvěru je dnes už spíše výjimkou. Jako zajištění úvěru je také požadováno ručení třetích osob, právo na obstarání příjmů a jako dodatečné zajištění se používá například zástava vkladů, nároků plynoucích z pojištění životního či věcného, zastavení nemovitostí apod.

Rozlišujeme zde přímé a nepřímé úvěry. Přímý splátkový úvěr je sjednán přímo mezi bankou a klientem, ale u nepřímého splátkového úvěru mezi klienta a banku vstupuje obchodník, který prodává zboží klientovi a současně zprostředkovává i poskytnutí úvěru. V případě nepřímého splátkového úvěru banky poskytují úvěr na pohledávky (je poskytován dodavateli bankovního klienta v rozsahu jeho pohledávek vůči klientovi, prodávající nese úplné riziko plynoucí ze splátkového úvěru), kontokorentní (funguje obdobně jako první zmíněný, jen s tím rozdílem, že banka rozsah pohledávek zahrne do úvěrového rámce na běžný účet) a směnečný eskontní úvěr (používá se u dražších spotřebních předmětů).

Všechny spotřební úvěry mají společné určité znaky, jako například to, že výše úvěrů se pohybuje řádově v desítkách, spíše výjimečně ve stíkách, doba splatnosti sahá od 6 měsíců do 7 let a náklady spojené s úvěrem jsou stanoveny hned na začátku a zahrnou se do měsíčních splátek. Jsou poskytovány fyzickým osobám a domácnostem na nákup spotřebních předmětů, které jsou charakteristické dlouhodobější spotřebou, na zaplacení služeb (např. náklady na dovolenou, léčení, vzdělání apod.) a jiné osobní potřeby.

4.2. Střednědobé a dlouhodobé úvěry

V současné době je střednědobý úvěr obvykle splatný do dvou až pěti let. V jednotlivých případech je však doba splatnosti stanovena rozdílně. Dlouhodobý úvěr lhůtu splatnosti uvedenou u úvěrů střednědobých přesahuje. Tyto lhůty jsou pak v jednotlivých zemích uzanění nebo jsou stanoveny zákonnými normami pro jednotlivé druhy střednědobých i dlouhodobých úvěrů.

Účelem těchto úvěrů je především financování pořízení dlouhodobého majetku (hmotného i nehmotného) nebo bytovou výstavbu. Neúčelové investiční úvěry jsou poskytovány velmi zřídka.

Formy středně- a dlouhodobých úvěrů jsou shodné s formami úvěrů krátkodobých, to znamená kontokorentní a směnečné. Ale vzhledem k vyššímu riziku likvidity a návratnosti jsou používány též speciální formy, z nich především emisní půjčka, úvěrový úpis (závazková /dlužnická/ listina), sanační úvěr hypoteční úvěr, střednědobý a dlouhodobý spotřební úvěr atd. Zaměřím se opět pouze na ty druhy středně a dlouhodobých úvěrů, které pro občany poskytuje ČSOB, a.s.

4.2.1. Hypoteční úvěry

Základním a charakteristickým rysem hypotečních (hypotekárních) úvěrů je jejich zajištění zástavním právem na nemovitost, v užším pojetí se k tomu přidá ještě kritérium účelu použití hypotečních úvěrů, kterým je financování výstavby či pořízení nemovitosti. Slovo „hypotéka“ pochází z řečtiny a znamená „podklad“, „podložení“, tedy zástava nemovitosti, která věřiteli umožní přednostní pokrytí své pohledávky z případného exekučního prodeje nemovitosti, pokud dlužník ve stanoveném termínu nesplatí dluh s úroky.

Přesné vymezení najdeme v zákoně č.84/1995 Sb., který říká, že jde o úvěry poskytované na investice do nemovitosti na území České republiky nebo na její výstavbu či pořízení. Splacení hypotečního úvěru je zajištěno zástavním právem k této nebo jiné nemovitosti na území České republiky. Zřízení hypotéky též stanoví zákon. Používá se například jako nucená hypotéka na základě exekučního titulu nebo může jít o dobrovolnou hypotéku na základě smlouvy dlužním úpisem (jeho zápisem do katastrálních či pozemkových knih).

Předpokladem pro jednání o poskytnutí hypotečního úvěru je doklad potvrzující vlastnictví nemovitosti žadatele. Na základě tohoto dokladu se banka rozhodne, zda poskytne klientovi úvěrový příslib či žádost zamítne. V kladném případě si k dalšímu jednání vyžádá doklady o ceně nemovitosti (provede se odborný odhad ceny nemovitosti), doklady o výši nájemného, o dosavadním placení daní nebo o výnosnosti pozemku. U projektovaných staveb je zapotřebí předložit povolení ke stavbě, jeho plány a rozpočty na výstavbu.

Splacení hypotekárního úvěru může být prováděno různými způsoby, z nichž nejpoužívanější je anuitní splácení (je realizováno v pravidelných, obvykle stejně velkých částkách, z nichž část připadá

na placení úroků a zbytek tvoří splátku dluhu – úmor. Počet a výška anuit jsou stanoveny v umořovací plánu, ve kterém je také uvedena délka doby splacení úvěru.

V případě, že je úvěr poskytnut na již existující nemovitost, je možné čerpat celou částku jednorázově. Hypotekární stavební úvěr se vyplácí postupně po částech podle toho, jak pokračuje stavba. Banka zároveň sleduje průběh stavby a uhrazuje účelově dodavatelské faktury.

Pro tento úsek úvěrové činnosti je vzhledem k její složitosti mít specialisty z oboru vlastnického práva a odborné odhadce.

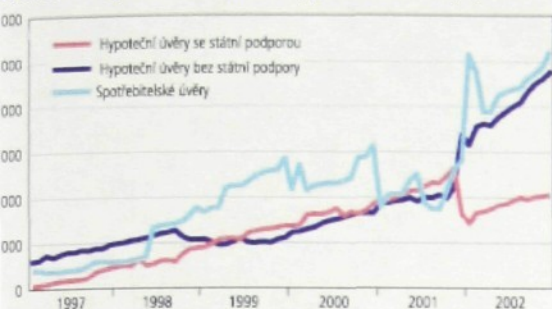
Velmi oblíbený a rozšířený samostatný typ hypotekárního úvěru představuje úvěr na pořízení bytu nebo bytového domu v rámci smlouvy o stavebním spoření. Tyto půjčky jsou hlavním produktem stavebních spořitelen a hypotečních bank založených k uvedenému účelu.

4.2.2. Střednědobé a dlouhodobé spotřební úvěry

Tyto spotřební úvěry poskytují většinou specializované splátkové banky, ale také obchodní banky, spořitelny, úvěrová družstva a další peněžní ústavy. Tyto instituce při sjednání výše a splatnosti úvěru přihlíží k jeho účelu, kupní ceně a životnosti předmětu (v případě nákupní půjčky) a v neposlední řadě k příjmovým možnostem žadatele tak, aby celková lhůta úvěru a splátky byly co nejlépe přizpůsobeny finančním možnostem klienta.

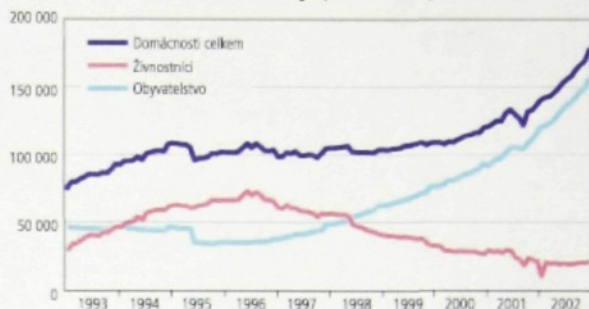
Střednědobé a dlouhodobé spotřební úvěry bývají označovány jako splátkové úvěry (nebo malé úvěry, pořizovací půjčky apod.). Jsou charakteristické pravidelným (zpravidla měsíčním) splácením úvěrů včetně úroků, které probíhá tzv. anuitní formou (ročně/v případě spotřebních půjček většinou měsíčně). Konstantní splátka zahrnuje dvě složky: dílčí splátku půjčky (úmor dluhu) a úhradu úroků ze zůstatku dluhu. Hodnoty anuit pro různé úrokové míry a různý počet anuit jsou v praxi tabelovány (viz příloha č.10 – Tabulky měsíčních splátek ČSOB spotřebitelských úvěrů). Podmínky jsou obdobné jakou u úvěrů krátkodobých. Poskytují se příjemcům platů a mezd a jsou ovlivněny osobními poměry příjemce úvěru. Doba splatnosti, výše úvěru a úvěrové náklady jsou stanoveny jednotlivými bankami individuálně. To se týká i samotného čerpání úvěru, modifikací standardizovaných podmínek totiž vznikají možnosti překročení maximální výše úvěru, čerpat nový úvěr v plném či dílčím rozsahu splaceného úvěru, uplatnění proměnlivé úrokové míry podle vývoje peněžního trhu, prodloužit si standardizovanou lhůtu splatnosti, provést mimořádné splátky apod. Vzhledem k relativně malé průměrné výši splátkových úvěrů nabízejí banky (ve snaze snížit náklady spojené s poskytováním těchto úvěrů) standardizované varianty. Splátkové úvěry mají obvykle účelový charakter s slouží k financování nákupu zboží dlouhodobější spotřeby. Ale předepsání účelového použití půjček není podmínkou. To je stanoveno především u spotřebního zboží, které současně slouží k zajištění půjčky (nákup osobního automobilu, bytu, apod.).

Graf č. 1: Spotřebitelské a hypoteční úvěry (v mil. Kč)

Zdroj: www.bankovnictvi.ihned.cz

Graf č. 2: Klientské úvěry (v mil. Kč)

4.3. Další finančně úvěrové obchody bank

Do této sekce se řadí úvěry jako faktoring, forfaiting, bankovní záruky a leasing. První tři druhy se však netýkají úvěrů poskytovaných občanům, tudíž se zde budu věnovat pouze teoretickému popsání leasingu.

4.3.1. Leasing

Leasing je pronájmem investičního zařízení, předmětů, dlouhodobé spotřeby a jiných předmětů uživateli za sjednané nájemné a určitou nebo neurčitou dobu. Jde o samostatný druh obchodů, jejichž potřebu a účelnost prověřila hospodářská praxe.

Pronajimatelem leasingových předmětů jsou výrobci, obchodníci a leasingové společnosti. Leasing rozdělujeme na operační a finanční. U operačního leasingu jde o přímý vztah mezi výrobcem (obchodníkem) a nájemcem. Ve většině případů se jedná o vztah krátkodobý až střednědobý. Pronajimatel předá leasingový předmět do užívání nájemci a ten mu za to platí pravidelné smluvně sjednané nájemné. Role banky spočívá v tom, že pomáhá úvěrem financovat pronajimatelům leasingové smlouvy, vede jim příslušné účty a inkasuje nájemné. Značné rozšíření leasingových obchodů a velké nároky na vlastní a cizí kapitál pronajimatelů vedly ke vzniku finančního leasingu, tedy k zakládání specializovaných leasingových společností. Ty vznikly buď z iniciativy výrobců, nebo jako dceřinné společnosti bank. Vlastníkem většiny leasingových společností jsou u nás banky, které financují poskytováním úvěrů i ty leasingové společnosti, které jsou na nich kapitálově nezávislé. Výrobce dodává zboží jeho uživateli, leasingová společnost jej od výrobce odkupuje, stává se tak jeho vlastníkem a uzavírá s jeho uživatelem leasingovou smlouvu. Uživatel platí nájemné leasingové společnosti, která výrobcí předem zaplatila plnou kupní cenu leasingového předmětu. Při ukončení pronájmu dochází k převodu vlastnických práv na nájemce. Výrobce zpravidla ihned po uzavření prodejního kontraktu vyplňuje se svými odběrateli formulář leasingové společnosti, s níž spolupracuje. Finanční leasing lze sjednávat na věci movité i nemovité. Podle použití rozlišujeme leasingové předměty na investiční zařízení a spotřební předměty.

Banky díky leasingu rozšiřují paletu nabízených produktů o atraktivní, pružnou a pro podniky výhodnou službu. Firmy nedisponující dostatečným vlastním kapitálem nemusejí žádat o úvěr a pronájem jim umožňuje pružné investiční plánování. Výrobci se tak rozšiřují možnosti odbytu bez toho, aniž by museli žádat o úvěr na financování dlouhodobých pohledávek. Leasing tedy představuje určitý druh financování. Bankám se díky leasingu rozšiřují možnosti poradenských služeb, pomáhají sladit finanční zájmy a možnosti pronajímatele a nájemce. Spolu s leasingem jsou spjaty další obvyklé bankovní služby, jako je vedení účtů, inkaso nájemného a podobně, což pro banku znamená další příjmy z poplatků.

Československá obchodní banka, a.s. se leasingem nezabývá, ve skupině ČSOB jej však jako svůj hlavní produkt poskytuje ČSOB Leasing, a.s.

Graf č. 3: Meziroční tempo růstu úvěrů domácnostem (v %)

Zdroj: www.bankovnictvi.ihned.cz

5. POPIS VYBRANÉ OBCHODNÍ BANKY

Československá obchodní banka, a.s. (dále jen ČSOB) je jednou z nejsilnějších a nejvýkonnějších bank v České republice a zároveň v celém regionu střední a východní Evropy.

Tabulka č. 2: Rating ČSOB a KBC Bank k 16. 12. 2002:

RATING	Moody's		Standard & Poor's		Fitch		Capital Intelligence	
	ČSOB	KBC BANK	ČSOB	KBC BANK	ČSOB	KBC BANK	ČSOB	KBC BANK
Dlouhodobý:	A 1	Aa 3	BBB	A+	BBB+	AA-	BBB	
Krátkodobý:	Prime-1	Prime-1	A-2	A-1	F2	F1+	A 3	
Finanční síla:	C-	B						
Podpora / Právní:					2	2		
Podpora:							2	
Individuální:					C / D	B / C		
Domácí síla:							BBB	

Zdroj: Výroční zpráva ČSOB, a.s. 2002

ČSOB byla založena v roce 1964. Zakladateli a počátečními akcionáři byly SBČS jako majoritní akcionář a dále jiné, státem kontrolované subjekty jako minoritní akcionáři. Do roku 1989 se banka soustředila hlavně na financování podniků zahraničního obchodu (PZO) a na cizoměnové služby. ČSOB byla v Československu jedinou bankou, která poskytovala služby v oblasti zahraničního obchodu. Po roce 1990 banka diverzifikovala svou činnost a rozšířila svou klientskou základnu mimo rámec PZO, zejména na nové podnikatelské subjekty a také na fyzické osoby. Dnes je ČSOB univerzální bankou, která nabízí své produkty a služby na úrovni evropských standardů všem typům klientů: od studentů po důchodce, od drobných živnostníků po nadnárodní korporace, kteří u ní nacházejí přesně to, co potřebují.

Od června r. 1999 ČSOB působí ve spolupráci a v koordinaci s novým majoritním vlastníkem, který jí po úspěšné privatizaci stojí po boku: belgická KBC Bank je součástí finanční skupiny KBC Banking Insurance Group. Ta patří mezi největší a nejsilnější finanční skupiny v Evropě a prostřednictvím svých poboček a dceřiných společností vyvíjí činnost doslova po celém světě. Dalšími akcionáři se staly Evropská banka pro obnovu a rozvoj a Mezinárodní finanční korporace ze skupiny Světové banky. Banka dále posiluje své výjimečné postavení na českém bankovním trhu.

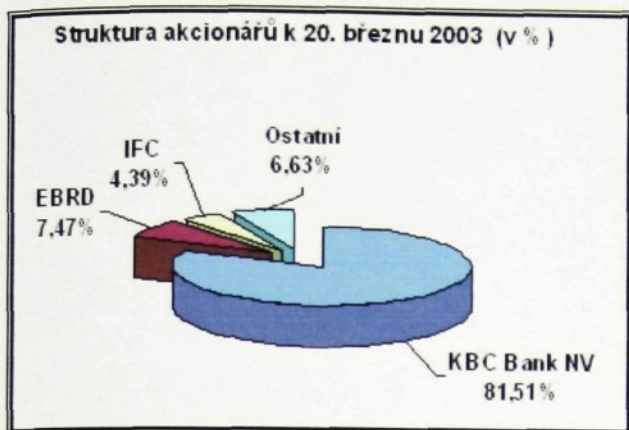
Tabulka č. 3: Akcionáři ČSOB:

Obchodní jméno	Sídlo	Podíl na ZK
KBC BANK NV	Havenlaan 2, 1080 Sint-Jans-Molenbeek, Brusel, Belgium	81,51 %
EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT (EBRD)	One Exchange Square, London EC2A 2NJ, United Kingdom	7,47 %
INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION (IFC)	1818 H Street, Washington D.C., 20 433, U.S.A.	4,39 %
Ostatní		6,63 %
Celkem		100,00 %

Zdroj: Výroční zpráva ČSOB, a.s. 2002

(ZK= základní kapitál)

Graf č. 4: Struktura akcionářů ČSOB, a.s.

Zdroj: Internet, www.csob.cz

Privatizace Československé obchodní banky, a.s.

V únoru 1998 si pro privatizaci ČSOB najala poradce, investiční banku Schroders z Velké Británie. Již v červnu vyzvala mezinárodní bankovní strategické investory formou inzerátu ve Financial Times, aby vyjádřili svůj předběžný zájem o koupi státního podílu ČSOB. V nabídce bylo šestašedesátiprocentní kontrolní balík akcií v držení Fondu národního majetku, Ministerstva financí České republiky a ČNB. Navíc v září IFC (International Finance Corporation) vyjádřila připravenost investovat po boku strategického investora 75 mil. USD do kapitálu banky. Na konci roku předložili investoři své nabídky. Do užšího okruhu zájemců se dostaly 4 banky, a to BNP (Banque Nationale de Paris), Deutsche Bank, HYPO Vereinsbank a KBC Bank. V květnu 1999 řídící výbor schválil strategického investora – belgickou KBC Bank. V červnu byla podepsána smlouva o koupi většinového podílu v ČSOB. KBC zaplatila celkem 40 mld. Kč. Ministerstvo financí České republiky, které bylo největším akcionářem, získalo 23,8 mld. Kč a ČNB 16,2 mld. Kč.

Fúze s Investiční a poštovní bankou, a.s.

Dne 19. června 2000 ČSOB na základě smlouvy o prodeji podniku převzala aktiva a pasiva bývalé Investiční a Poštovní banky, a.s. Fúze byla dokončena v rekordním čase. Myslím, že tak krátká doba je vskutku obdivuhodná, když vezmu v úvahu sjednocení pracovních míst, kompletní produktové nabídky, agendy klientů a souvisejících informačních systémů (především v segmentu drobné klientely a malých a středních podniků, IPB služby velkým korporacím nenabízela). Sjedení agendy klientů, převedení všech klientských složek na jednotný evidenční systém a unifikace informačních systémů se zdálo nejobtížnější. Nakonec bylo rozhodnuto, že bude převzat transakční informační systém bývalé IPB (Profile) pro zpracování transakcí pro drobné klienty a malé a střední podniky a transakční informační systém bývalé ČSOB (IBIS) pro zpracování transakcí pro korporátní klienty a finanční instituce. Při své řízené praxi jsem měla možnost se na tomto procesu podílet. Celkové náklady integrace s IPB činily 1,5 mld. Kč. Celkový počet pracovníků obou sloučených bank klesl o 18 % (o více než 1 500). Tímto strategickým spojením vznikla nejsilnější banka v České republice a ve střední a východní Evropě s bezkonkurenčním kapitálovým vybavením a zároveň spolu s Českou spořitelnou zaujímá první místo na trhu drobné klientely. V srpnu 2001 byla ČSOB, Konsolidační bankou Praha, s.p.ú. (následně změněna

na Českou konsolidační agenturu) a Ministerstvem financí ČR podepsána Smlouva o Restrukturalizačním plánu, která provádí Smlouvu a státní záruku. Tato smlouva stanovuje mechanismus rozdělení aktiv a pasiv na bývalé IPB do tří skupin: položky, které si ČSOB ponechá, které převede na Českou konsolidační agenturu a ostatní položky. Položky z druhé skupiny byly převedeny v pěti tranších (označení pro část emise cenných papírů, která se vyznačuje určitými specifiky - zejména místem umístění, způsobem zúročení atd.) od listopadu 2001 až do února 2002. ČSOB měla právo na uplatnění opčního prodeje na kteroukoliv z těchto položek a jejich převedení do České konsolidační agentury do 19. června 2002, což také v krátkém časovém období hojně využila.

Prioritou ČSOB však stále zůstává absolutní bezpečnost pro klienta, která je garantována tradicí banky, její firemní kulturou i průhlednými vlastnickými vztahy. Banka tedy nabízí stále nové a inovované produkty v zájmu většího pohodlí svých klientů. Vlastní průběh spojení potvrdil nejen kapitálovou, ale také manažerskou sílu ČSOB. Spojením s Investiční poštovní bankou se dále zvětšila její síla a schopnost být tam, kde ji klient potřebuje. Pro ilustraci uvedu některé inovace v oblasti nabídky produktů, kterou ČSOB díky úspěšné fúzi mohla uskutečnit. Na základě analýz produktové nabídky obou bank bylo připraveno produktové portfolio „nové“ ČSOB, které obsahuje produkty kombinující přednosti produktů ex-ČSOB a ex-IPB. Nejvýznamnějším nově zavedeným sortimentem byly úvěry pro fyzické osoby, které před tím ČSOB neposkytovala. Z nich vynikl především spotřebitelský úvěr využívající moderní metody skóringu, na který si ČSOB vytvořila softwarový program zvaný Credit Scoring (více o něm v příloze č. 7). Uvedení spotřebitelského úvěru na trh bylo mimořádně úspěšné, protože od května do konce roku 2001 se podařilo uzavřít bezmála 21 tisíc smluv.

Nabídka začíná u vedení nejrůznějších typů účtů, vydávání platebních karet a dalších základních produktů, které využívají jak fyzické osoby, tak firemní klienti. V ČSOB samozřejmě najdete i moderní služby, jako jsou služby Call centra, včetně GSM banking a Phone-banking a Homebanking. Samostatnou kapitolou je zprostředkování platebního styku. Tradice ČSOB a její síť korespondentských bank zaručují maximální spolehlivost a rychlost. Různé nástroje, jako jsou šeky, směnky, dokumentární inkasa nebo akreditivy, jsou k dispozici pro osobní platební účely, i pro obsluhu rozsáhlých operací tuzemského a zahraničního obchodu. Prostřednictvím produktů finančního a kapitálového trhu svým klientům banka nabízí přístup ke všemu, co nabízí moderní a dynamický svět financí - obyčejnými devizovými operacemi počínaje a komplexní správou jejich aktiv konče. Pro největší korporace banka nabízí individuální řešení jejich potřeb prostřednictvím specializovaných útvarů ústředí ČSOB. Pojmy jako je strukturované či projektové financování jsou bance vlastní - je oprávněně považována za průkopníka na českém trhu. Na pobočkách ČSOB a Poštovní spořitelny klienti mají k dispozici též zprostředkované služby, které nabízejí především členské společnosti Finanční skupiny ČSOB. Hypotéční úvěry, penzijní připojištění, stavební spoření, pojišťovací produkty, leasing, podílové fondy, factoring - nic z toho v ČSOB nechybí.

Tabulka č. 4: Postavení ČSOB na trhu ke konci roku 2001:

Produkt	Podíl ČSOB na trhu (%)	Pořadí
Česká republika		
Vklady	24,6	2
Úvěry (netto)	10,5	3
Aktiva celkem	20,0	1

Produkt	Podíl ČSOB na trhu (%)	Pořadí
Slovenská republika		
Vklady	7,7	4
Úvěry (netto)	3,9	6
Aktiva celkem	7,5	4

Zdroj: Výroční zpráva ČSOB, a.s.

6. ÚVĚRY NABÍZENÉ VYBRANOU OBCHODNÍ BANKOU ¹⁰⁾

Pro svou práci jsem si nevybrala Československou obchodní banku (ČSOB) náhodou. Důvodů je více, ale tím nejdůležitějším je fakt, že ČSOB je banka, která byla místem mé řízené praxe a myslím, že velmi poučné. Oceňuji, že jsem mohla pozorovat, jak uvedená banka mění svou orientaci především na podnikatelské subjekty a stává se z ní banka univerzální, která dnes nabízí své produkty a služby všem klientům od studentů po seniory, od drobných živnostníků po nadnárodní korporace. Příčin, proč se tak dělo, je opět více. Velkou váhu přikládám zejména privatizaci ČSOB (jak jsem již uvedla, v červnu 1999 majoritní podíl koupila belgická KBC Bank NV, jejímž hlavním cílem bylo z ČSOB vytvořit univerzální banku) a spojení ČSOB s Investiční a poštovní bankou (IPB). Banka tak získala velké množství nových poboček a zkušenosti IPB s retailovou klientelou, což jí pomohlo dostat se blíže k běžným občanům.

Dnes tedy patří ČSOB mezi největší a nejúspěšnější banky nejen v České republice, ale také v celém regionu střední a východní Evropy. Jsem hrdá, že jsem se mohla podílet na její přeměně, i když jen malým dílem.

Informační podklady pro tuto práci byly získávány od ledna roku 2003. Poslední aktualizace (především úrokových sazeb a výše poplatků) proběhla v dubnu 2003.

Letos poskytla ČSOB, a.s. přes devět tisíc úvěrů za 610 miliónů Kč.

6.1. Úvěrový proces v ČSOB, a.s.

V zájmu zachování vlastní perspektivní existence funguje v ČSOB, a.s. bezpečný a propracovaný systém pro řízení úvěrové činnosti, neboť objem poskytovaných úvěrů představuje největší podíl na bilanční sumě bank. Dřívější benevolentní přístup ve většině obchodních bank způsobil rostoucí počet klasifikovaných úvěrů, což logicky vedlo ke zvýšení obezřetnosti bankovních ústavů. ČSOB měla v tomto ohledu „štěstí“, protože jako konzervativní banka orientovaná na zahraniční obchod, kde působily především bonitní a bankou pečlivě prověřené podniky, neměla tolik možností poskytovat tyto rizikové úvěry tzv. pochybným subjektům. Tudíž jí tato krize „špatných úvěrů“ úspěšně minula. Také proto patří dnes ČSOB, a.s. mezi největší a nejúspěšnější bankovní ústavy v České republice.

ČSOB, a.s. dnes poskytuje úvěry jak právnickým, tak fyzickým osobám, a to nejen podnikatelům, ale i občanům. Při tom používá jednotný postup, který vychází ze skutečného hodnocení hospodářské situace žadatele o úvěr, z efektivnosti obchodu a v neposlední řadě také z kvalitního zajištění. Podmínky u některých úvěrů se nepatrně liší, uvádím je tudíž u příslušných druhů samostatně.

Průběh úvěrového procesu je následující. Nejprve se podá písemná *žádost o úvěr* (viz příloha č.11), která obsahuje bankou předepsané náležitosti, jako základní informace o žadateli (jméno a příjmení, adresa, identifikační znaky, předmět podnikatelské činnosti – doklad o právní subjektivitě, či údaje o zaměstnavateli, informace o aktuální finanční a důchodové situaci a majetku žadatele, údaje o čerpaných úvěrech a obchodních spojeních k jiným bankám) a údaje o poskytovaném úvěru (druh a účel použití

požadovaného úvěru, jeho výše a měna, ve které má být poskytnut, způsob a časový rozvrh splácení, navrhovaný způsob zajištění). Dle specifik obchodního případu (zda jde o dlouhodobý či krátkodobý úvěr, zda je to nový či známý, rizikový nebo prvotřídní klient, žádá o úvěr poprvé či opakovaně) mohou být úvěrovým pracovníkem vyžádány další podklady a dokumenty. Žadatel si předtištěnou žádost vyzvedne na příslušné pobočce a vyplňuje se řízeným rozhovorem s klientským úvěrovým pracovníkem.

Potom přijde na řadu tzv. *Credit Scoring* (viz příloha č. 7), kterým se s pomocí počítačového programu CS zjišťuje úvěruschopnost klienta (viz příloha č.12). Při posuzování se přihlíží zejména ke všem údajům v žádosti a přílohách (*hlavní kritéria*), zda je již žadatel klientem banky (má možnost si tak ověřit historii peněžních transakcí na klientově účtu), k celkovému riziku poskytnutí daného úvěru, k perspektivnosti a reálnosti úvěrového účelu atd. Banka si také nesmí opomenout prověřit právní subjektivitu žadatele či zaměstnavatele žadatele, platební schopnost klienta po celou dobu splácení úvěru, dostatečnost tvorby zdrojů k pokrytí potřeb klienta, reálnost očekávaných nákladů a výnosů, serióznost klienta apod. Jelikož je ČSOB bankou stále poněkud konzervativní, poskytuje úvěry opravdu prověřeným a důvěryhodným osobám. Stanovila si tedy i *vedlejší kritéria*, podle kterých se rozhoduje ve sporných případech. Přihlíží i na to, zda má klient tendence často měnit zaměstnání, zda má své bydlení, zda bydlí s rodinou apod. Rozhodně neposkytuje úvěry žadateli, který je momentálně evidován na pracovním úřadu nebo kterému je více, jak 65 let. Po zvážení všech zmíněných dat systém žádost vyhodnotí. Existují několik možností vyhodnocení: AA01 Zelené světlo, AA04 Podmíněné zelené světlo, PD04 Splátka přes 80% disponibilních zdrojů, RR11 Červené světlo, DD01 Červené světlo. AA01 indikuje souhlas systému Credit Scoring s poskytnutím úvěru: v případě spotřebitelského úvěru do výše uvedené v žádosti, v případě ostatních úvěrových produktů do výše doporučené systémem Credit Scoring. Každý klientský úvěrový pracovník zde uplatní osobní názor a pokud jeho názor není negativní, poskytne úvěr v souladu s příslušnými pracovními předpisy. AA04 znamená, že lze úvěr poskytnout s účastí další osoby (spolužadatele, spoludlužníka, ručitele), přičemž na tuto osobu nebude nadále kladen požadavek majetku, ale pouze všeobecné požadavky důvěryhodnosti. Klientský pracovník zde opět uplatní svůj osobní názor, takže pokud jeho názor není negativní, sdělí klientovi, že je třeba obstarat další osobu. PD04 ukazuje, že klient nemá dostatek zdrojů pro splácení úvěru. Potom podle dohody s klientem je možné buď požadovanou částku snížit anebo prodloužit splatnost úvěru. RR11 upozorňuje na to, že by žádost měla být zamítnuta, pokud by se nejednalo o VIP (Gold) klienta anebo zaměstnance skupiny ČSOB (viz příloha č.13), který může požívat zaměstnaneckých výhod. Pokud se jedná o VIP klienta, postoupí banka úvěr jen po dohodě s ředitelem pobočky s doporučením ŘUFO (Řízení úvěrů fyzických osob) po předložení všech dodatečně potřebných dokumentů podle příslušného pracovního předpisu. Rozhodnutí DD01 indikuje zamítnutí úvěru. Po dohodě s klientem se dá zkrátit splatnost úvěru anebo snížit částka úvěru (nejlépe obojí).

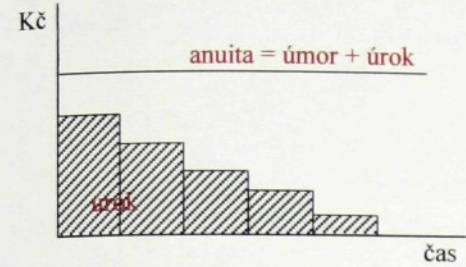
Na základě vyhodnocení žádosti je sepsáno tzv. *Doporučující stanovisko Pracovníka k poskytnutí úvěru* (viz příloha č.12), které obsahuje informace o klientovi i úvěru, včetně důvodů poskytnutí požadovaného úvěru, komentáře k úvěrovému případu a také stanoviska schvalovatele. Slouží jako podklad pro ředitele pobočky při rozhodování o schválení úvěru. Tím se také zajistí pevná kontrola nad schvalováním úvěrů, což vede k vyšší kvalitě úvěrové činnosti banky.

V případě schválení se sepíše *Smlouva o poskytnutí úvěru*. V té je zapsáno jméno, příjmení a rodné číslo) a číslo účtu, na který je úvěr poskytnut. Nesmí chybět ani údaje o ČSOB, a.s. a její závazek poskytnout klientovi úvěr v dané výši. Klient se ve smlouvě zavazuje poskytnuté peněžní prostředky splatit, a to včetně úroků (ve smlouvě je přesně vymezena pevně stanovená úroková sazba, jejichž přehled banka aktualizuje na svém internetovém serveru www.csob.cz, uvádím v kapitole 6.2.). Smlouva obsahuje též účel úvěru a druh úvěru, je zde ustanoven také způsob zajištění (případně údaje o ručiteli), podmínky čerpání a nakonec sankční podmínky pro případ neplnění podmínek poskytnutí úvěru. U fyzických osob – občanů ČSOB uplatňuje především srážky ze mzdy. Aby žadatel úvěr získal, musí podepsat i smlouvu, že v případě dlouhodobého nesplácení mu bude dlužná částka postupně srážena ze mzdy, tzv. *Dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů*. Existuje zde také možnost *úvěrového příslibu*, což je podklad pro budoucí uzavření smlouvy o úvěru za předpokladu, že klient dodrží dané podmínky a nedojde ke zhoršení jeho majetkové a finanční situace. Je to ústní příslib, banka jej příliš často nevyužívá.

Přestože z hodnocení celkové finanční situace klienta a jeho záměru vyplývá předpoklad, že pohledávka bude plně uspokojena, snaží se banka předcházet možným ztrátám v případné platební neschopnosti, a to zajištěním úvěru (viz kapitola 3.5.). Toto zajištění umožňuje bance uplatnit nároky vůči dlužníkovi nebo třetí osobě (jedná – li se o ručitele) a dosáhnout tak náhrady pohledávky vyplývající z uzavřené úvěrové smlouvy. ČSOB, a.s. užívá dohodu o srážkách ze mzdy a jiných příjmů, ručitelské prohlášení, zástavní právo, životní pojištění sjednané ve prospěch ČSOB a pod. V případě, že hodnota zajištění v průběhu trvání úvěrového vztahu poklesne nebo ztratí na ceně, klient je povinen (pokud jej k tomu ČSOB vyzve) doplnit zajištění na původně rozsah ve smyslu jednotlivých zajišťovacích instrumentů, a to ve lhůtě do 30 dní od doručení výzvy ČSOB.

Co se týká způsobu čerpání, může si klient zvolit buď pevný termín čerpání určený přesným datem a částkou jednorázového čerpání, nebo pevné termíny a částky postupného čerpání na běžný účet (účelové úvěry jsou vypláceny na základě faktury přímo dodavateli klienta). Zvolený způsob, který závisí na druhu úvěru, termíny i částky jsou zakotveny ve smlouvě, klient nemůže v průběhu úvěrového vztahu (ve stanovených lhůtách účtovacího období) sjednané podmínky změnit, až na výjimku, kterou je jednorázové splacení. V tom případě se mu úrok z původně zbývajících doby nezapočítává. Při uzavírání úvěrové smlouvy banky s klientem sjednávají také způsob splácení. Možností se naskýtá více a jsou závislé na druhu úvěru a jeho účelovém použití. Úvěr může být splacen buď jednorázovým převodem anebo v několika splátkách (pravidelných/nepravidelných) anebo jejich kombinací (tak, že klient nejprve splatí úroky a na konec úvěrového vztahu splatí celý úvěr převodem jistiny úvěru ve prospěch banky). Z hlediska splátky úroků se rozlišuje běžné splácení (splátky úvěru a úroku jsou vyčísleny zvlášť, splácet se mohou samostatně nebo zvlášť a výše úroku se mění, neboť závisí na zůstatku úvěru v účtovacím období) a anuitní splácení (ve splátce je zahrnut současně úrok i úmor úvěru. Výše celkové splátky se nemění, úhrada je prováděna na jeden účet, v průběhu času se ve splátce zvyšuje úmor úvěru).

Obr. č. 4: Třídění úvěrových produktů

Zdroj: vlastní zpracování

Způsob splácení je prováděn v termínech a částkách dle splátkového plánu, který je uveden ve smlouvě o úvěru, a to z běžného účtu buď příkazem k úhradě, který vystaví klient, nebo inkasním příkazem, který vystaví úvěrový pracovník. Jestliže klient neplatí včas, v požadované výši nebo vůbec, spojí se úvěrový pracovník s klientem, zjistí důvod nesplácení a urguje provedení splátky. Pokud klient nereaguje, přistoupí banka k sankcím uvedeným v úvěrové smlouvě. Řízení úvěrového rizika Československou obchodní bankou, a.s. je uvedeno v příloze č.7.

Po uzavření smlouvy o úvěru provádí banka průběžnou kontrolu. Její hloubka je závislá na druhu úvěru a míře rizikovosti poskytnutého úvěru. Odpovědnost za ní nese příslušný úvěrový pracovník. Soustřeďuje se zejména na schopnost klienta dostát svým peněžním závazkům (zda jsou splátky realizovány ve stanovených termínech), účelové použití úvěru (pokud si klient vzal účelový úvěr), celkovou finanční situaci klienta na základě předložených účetních a statistických výkazů (případně dalších vyžádaných podkladů) a plnění dalších podmínek stanovených bankou při poskytnutí úvěru. Například u hypotečních úvěrů se kontrola provádí jednou ročně, kdy má klient povinnost doložit příjmy za uplynulý rok. U spotřebních úvěrů se ke kontrole přistoupí až v okamžiku, kdy banka zjistí, že klient řádně nesplácí.

V případě, že banka shledá nějaké nedostatky, přistoupí (dle závažnosti nedostatku) k opatřením k nápravě. Pokud klient nesplácí, získává status tzv. deliktanta. Jestliže do 6 měsíců, kdy banka proti němu uplatní veškeré domluvy a výzvy k zaplacení, nezaplatí, realizuje ČSOB ve smlouvě dojednané srážky ze mzdy nebo vyzve ručitele, aby za něj pohledávku uhradil. V závažnějších případech banka přikročí k sankčním opatřením (zvýší úrok z úvěru, případně požaduje okamžité jednorázové splacení úvěru). Pokud se objeví jisté signály, že by mohla být návratnost úvěru ohrožena, jde o tzv. problémové úvěry (klient není schopen plně jednat v souladu s úvěrovými podmínkami nebo bance hrozí možnost částečné či úplné ztráty). Nastane – li tato situace, zhodnotí banka vyhlídky návratnosti úvěru a pravděpodobnost vzniku ztrát a přijme opatření k jejich zamezení. Tato opatření vždy vychází z konkrétního případu. Splacením poslední splátky či jednorázovým splacením úvěru včetně zaplacení úroku a poplatků úvěrový vztah končí.

Obchodní podmínky pro ČSOB spotřebitelské úvěry, kterými se budu dále ve práci zabývat, jsou uvedeny v příloze č. 9.

6.2. Úvěry pro občany

Před několika lety se Československá obchodní banka úvěry pro občany prakticky nezabývala. Důvodem, proč je tomu tak nyní, není pouze, jak jsem se již zmínila výše, spojení ČSOB i IPB, ale také celková potřeba obyvatel a zároveň světový trend, mít všechny služby „pod jednou střešou“.

V této části se pokusím co nejvíce danou problematiku přiblížit, přičemž největší důraz budu klást na spotřebitelské úvěry. Na závěr zařadím praktickou část, a to zhodnocení konkrétních žádostí o spotřebitelský úvěr.

Úvěrové produkty pro občany v tuzemské měně jsou poskytovány jako krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé. Zahrnují ČSOB Hypoteční konto, ČSOB Spotřebitelský úvěr, ČSOB Úvěrovou kartu, ČSOB Kreditní kartu a Povolené přečerpání k běžnému účtu. Tyto úvěry slouží k financování nákupu nemovitostí, zboží a služeb pro osobní nepodnikatelské účely. Podmínky poskytování úvěrů se u každého produktu poněkud liší, proto jsou uvedeny zvlášť v každém jednotlivém případě.

Při každé žádosti o úvěry pro občany musí klient prokázat své příjmy a případně příjmy spolužadatelů, spoludlužníků a ručitelů předložením:

- a. potvrzení zaměstnavatele o průměrné výši čistého měsíčního příjmu za poslední 3 měsíce (formulář potvrzení o příjmu) a pokud je mzda zasílána zaměstnavatelem na účet klienta, současně i předložením posledního aktuálního výpisu z tohoto účtu, který prokazuje uvedený převod mzdy od zaměstnavatele
- b. potvrzení zaměstnavatele o průměrné výši čistého měsíčního příjmu za poslední 3 měsíce a pokud není mzda zasílána zaměstnavatelem na účet klienta a výpisem z účtu nelze prokázat příjem, předložením posledního aktuálního dokladu o některém z pravidelných výdajů domácnosti (žadatele, spolužadatele), např. SIPO, TELECOM apod.
- c. výplatních pásek za 3 bezprostředně předcházející měsíce potvrzené zaměstnavatelem (tj. jméno a podpis oprávněného pracovníka a razítko a telefon zaměstnavatele), kdy rozhodující pro doložení výše příjmu je minimální měsíční příjem
- d. přiznání k dani z příjmu fyzických osob – typ A za poslední celý kalendářní rok potvrzené finančním úřadem v případě, kdy máte příjem ze závislé činnosti od více zaměstnavatelů, z odměn členů statutárního nebo jiného orgánu právnických osob a chce tyto příjmy započítávat do celkových příjmů v žádosti
- e. přiznání k dani z příjmu fyzických osob – typ B za poslední celý kalendářní rok potvrzené finančním úřadem v případě, kdy máte příjmy z podnikání a ze samostatně výdělečné činnosti
- f. minimálního měsíčního příjmu na běžném účtu u banky za poslední 3 měsíce, pokud z výpisu lze jednoznačně vyčíst původ platu (mzda, důchod, výživné, nájemné apod.)
- g. dokladu o přiznání důchodu
- h. dokladu o přiznání náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti nebo při uznání invalidity nebo částečné invalidity (§195 Zákoníku práce)

6.2.1. ČSOB Hypoteční konto

Produkt je určen fyzickým osobám (občanům starším 18 let s trvalým pobytem na území ČR s příjmy ze závislé činnosti nebo z podnikání). Princip spočívá v tom, že ČSOB poskytuje hypoteční úvěr na speciální účet, zvaný hypoteční konto. Klient pak na něj dostane požadovanou částku. Hypoteční konto nám umožní vlastní bydlení, modernizaci stávající domova, investování do nemovitosti, poskytne nám finanční prostředky na vypořádání dědictví nebo společného jmění manželů, nebo na splacení dříve poskytnutých úvěrů nebo uzavřených půjček na investice do nemovitosti. Pokud již klient u ČSOB běžný účet má, po poskytnutí hypotečního úvěru se mu automaticky přemění na hypoteční konto a tím pádem má zvýhodněné pojištění nemovitostí a domácnosti nebo životní pojištění. Mezi další výhody patří i možnost zprostředkování státní finanční podpory u nového bydlení, snížení daňového zatížení odčtem úroků z hypotečního úvěru od základu daně nebo financovat celý investiční záměr v případě dostatečného nemovitého zajištění.

ČSOB Hypoteční konto se skládá z:

1) běžného / osobního účtu u ČSOB (povinný produkt):

- ČSOB Osobní konto Plus
- ČSOB Aktivní konto
- ČSOB Aktivní konto Plus
- ČSOB Prémiové konto
- ČSOB Osobní konto
- ČSOB Privátní TOP konto
- Běžný účet

2) Hypotečního úvěru (povinný produkt): úvěr na investici do nemovitostí na území ČR zajištěný zástavním právem k nemovitosti na území ČR. Nemovitostí může být:

- rodinný dům
- byt v osobním vlastnictví
- objekt pro individuální rekreaci (chata, chalupa)
- stavební pozemek (určen pro výstavbu rodinného domu)
- bytový dům, administrativní budova

Zda žadatel úvěr dostane, posuzuje banka jak z hlediska tržní hodnoty zajištění, tak z hlediska bonity klienta (bývají rozděleni do kategorií A – C).

Zajištění hypotečního úvěru je ze zákona vždy nemovitostí (např. i kupovanou či rozestavěnou nemovitostí). Klient s bankou uzavře zástavní smlouvu k nemovitosti. Banka může poskytnout hypoteční úvěr maximálně do výše 70% tržní hodnoty zastavované nemovitosti. Minimální výše je Kč 300.000,- a maximální výše je dána hodnotou zastavené nemovitosti a schopností klienta splácet. Splatnost úvěru je od 5 do 25 let (optimální a nejčastěji využívaná délka je 15 - 20 let). Úroková sazba je pevná na období 5 let, příp. 1 roku, nebo vázaná na 12 měsíční PRIBOR, záleží však na výběru a bonitě klienta. Základní úroková sazba je 5,20 – 5,95 %.

Čerpání hypotečního úvěru může být buď jednorázové (např. koupě) nebo postupné (např. výstavba), maximální doba čerpání je 6 nebo 30 měsíců. Hypoteční úvěr se splácí anuitně - po dobu platnosti úrokové sazby se platí stále stejná částka již zahrnující jistinu i úroky (výhodné využít trvalý příkaz). Samozřejmě, při poskytování hypotečního úvěru si banka účtuje jisté poplatky. Např. za dokumentaci si při koupi nemovitosti účtuje 0,6 % (min. 5.000,- a max. 25.000,-) z částky úvěru a při výstavbě je to 0,8 % (min. 6.000,- a max. 25.000,-). Potom se účtuje 300,- Kč za druhé a každé další čerpání úvěrového limitu, 150,- až 200,- Kč za samotné vedení hypotečního účtu a 200,- si banka účtuje za druhou a každou další konzultaci. Samozřejmě i tržní odhad nemovitosti bankovním odhadcem jde na náklady klienta.

Ale naproti všem poplatkům zde existuje i systém podpor státu na starší domy či byty 2 % odpočet od základu daně, ale podmínkou je, že všichni žadatelé musí být mladší 36 let a nesmí vlastnit doposud žádnou nemovitost. Hypoteční úvěr automaticky umožňuje odpočet zaplacených úroků od daňového základu (max. 300.000,- Kč ročně u všech typů úvěrů).

Hypoteční úvěr pro fyzické osoby získají lidé, kteří splňují tyto podmínky:

- jsou fyzické osoby způsobilé k právním úkonům s trvalým pobytem v ČR ve věku od 18 do 65 let
- společně žádat o úvěr mohou manželé, rodiče a děti, příbuzní, druh a družka i lidé v nepříbuzenském vztahu, maximálně však 4 žadatelé ze dvou domácností
- alespoň jeden ze žadatelů musí být vlastníkem úvěrované nemovitosti nebo se jí stát v důsledku realizace investičního záměru nebo alespoň s právem úvěrovanou nemovitost užívat
- jsou dostatečně bonitní pro poskytnutí úvěru
- nabídnou bance vhodné zajištění úvěru nemovitostí (hypoteční úvěr lze poskytnout do výše 70% obvyklé ceny nemovitosti)
- doloží svůj investiční záměr spolu s plánem jeho finančního krytí
- vedou si u ČSOB běžný účet s vkladem min. 10.000,- Kč

Osnova jednání s klientem je bankou stanovená a vypadá asi takto:

- a) zjištění účelu a požadované výše úvěru
- b) zjištění kupní ceny objektu
- c) zjištění tržní ceny, případně vysvětlit rozdíl oproti ceně kupní
- d) informovat o maximální 70-ti % hranici úvěrového limitu z tržní hodnoty (tržní hodnotu musí stanovit znalec ze seznamu ČSOB, a.s.)
- e) zjistit předpokládanou délku hypotečního závazku, případně zjistit výši splátky, kterou by byl klient ochoten a dle vlastního uvážení schopen měsíčně splácet
- f) nasimulovat scoring (pokud nevyhovuje: možnost spoludlužníků)
- g) fixace sazby i splátky na dobu 5-ti let (změny doporučit až ke konci 5-ti let, např. mimořádné splátky, předčasné splacení, změna splatnosti...)
- h) vyplacení úvěru až po předložení listu vlastnictví s vlastnickými právy a zástavním právem v/p ČSOB na prvním místě
- ch) povinnost vést u ČSOB běžný účet s vkladem 10.000,- Kč
- i) informovat o všech náležejících poplatcích spojených s hypotečním řízením

- j) informovat o podkladech nutných k podání žádosti (v případě koupě územní rozhodnutí ze stavebního úřadu, jinak stavební povolení, přehled rozpočtových nákladů a časový plán financování stavby, smlouvu o dílo, případně o smlouvě budoucí nebo nabídku dodavatele)
- k) podmínka pojištění nemovitosti a její vinkulace
- podmínka životního pojištění účastníka úvěrové smlouvy s nejvyšším příjmem

ČSOB (resp. Českomoravská hypoteční banka) nabízí 4 druhy hypotečních úvěrů, a to:

- *Hypoteční úvěr 100* - financování bydlení až do výše 100 % hodnoty pořizované nemovitosti
- *Hypoteční úvěr PROGRES* - zejména pro mladé lidi, jejichž příjmy nedosahují dostatečné výše
- *Hypoteční úvěr s kapitálovým životním pojištěním* - využití životního pojištění, jehož kapitálová hodnota bude použita na postupné splácení úvěru nebo k jednorázové úhradě hypotečního úvěru
- *Hypoteční úvěr se stavebním spořením* - využití kombinace výhod hypotečního úvěru a stavebního spoření se státní podporou

6.2.2. ČSOB Spotřebitelský úvěr

Tento úvěr je určen fyzickým osobám – občanům. Slouží pro okamžité uspokojení potřeb bez nutnosti dlouhodobě spořit. Můžeme jej použít například na financování bydlení nebo vlastního vybavení, pořízení nebo rekonstrukci nemovitosti, nákup nového nebo ojetého automobilu, financování dovolené, tuzemského a zahraničního studia apod. Je optimální pro plánování klientových finančních potřeb ve střednědobém a dlouhodobém horizontu. Má výhodnější podmínky než při nákupu zboží na leasing nebo prostřednictvím úvěrových společností.

Účelový úvěr se poskytuje zvýhodněnou úrokovou sazbou (od 8,90 % ročně) až do výše 750.000,- Kč s maximální dobou splatnosti až 7 let. Až do 400 000,- Kč není podle klientovy finanční stability vyžadováno žádné zajištění. Hotovostní úvěr bez udání účelu je poskytován až do výše 150 000,- Kč s dobou splatnosti až 3 roky. Až do 100.000,- Kč podle Vaší finanční stability nemusí být vyžadováno žádné zajištění.

Existuje zde možnost výběru způsobu splácení anuitním nebo lineárním způsobem. Po celou dobu úvěru je platná fixní úroková sazba. Každý klient má možnost pojistit si úvěr pro případ nenadálých životních komplikací a zároveň možnost dosažení snížení daňového základu ve výši splácených úroků při použití úvěru na zákonem vyjmenované účely bydlení (zákon 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů). Způsob splácení úvěru si klient může zvolit sám z následujících 2 variant:

- anuitní splácení – celou dobu se platí stále stejná částka včetně úroků
- lineární splácení – splácená částka se snižuje tak, jak se snižuje splácená jistina

Klient se může zvolit i způsob čerpání spotřebitelského úvěru, které však probíhá vždy bezhotovostní formou, buď jednorázově nebo postupně. Poplatek za poskytnutí úvěru je 1 % z půjčované částky (min. 500,- Kč). Tabulky měsíčních splátek spotřebních úvěrů – účelových i neúčelových naleznete v příloze č.10.

K zajištění úvěrů se obvykle využívají následující zajišťovací instrumenty:

➤ Prohlášení ručitele - fyzické osoby:

- ručitel - osoba, která splňuje všechna kritéria jako žadatel (věk, důvěryhodnost, identifikace, majetek apod.) a musí být akceptována systémem Credit scoringu banky (viz níže Podmínky poskytování)
- může zajistit částku úvěru max. do 400.000,- Kč (nad tuto částku je nutné použít další doplňující způsob zajištění)

➤ Depozitum (zástavní právo k pohledávce - vkladu u ČSOB, a.s.):

- musí být uloženo u banky po celou dobu trvání úvěru
- v případě, že zajištěním je depozitum v Kč, činí jistící hodnota 100% depozita
- v případě, že jde o depozitum v cizí měně, musí být vklad o 25% vyšší, než je bankou požadovaná hodnota zajištění

V případě zajištění depozitem uzavře banka s Vámi Smlouvu o zřízení zástavního práva k pohledávce klienta vůči bance.

➤ Nemovitost (zástavní právo k věci nemovité banka přijímá zejména u dlouhodobých úvěrů s vyšším objemem poskytnutých peněžních prostředků):

- v případě nemovitostí činí jistící hodnota max. 70 % hodnoty nemovitosti stanovené v souladu s pravidly stanovenými bankou
- pokud bude požadováno zřízení zástavního práva k nemovitosti, budete povinen na své náklady zajistit její pojištění a vinkulaci případného plnění ve prospěch banky, a toto pojištění včetně vinkulace udržovat po celou dobu úvěru

V případě zajištění nemovitostí uzavře banka s klientem „Smlouvu o zřízení zástavního práva k nemovitostem klienta“ vůči bance. Klient zde může dosáhnout snížení daňového základu ve výši splácených úroků při použití úvěru na zákonem vyjmenované účely bydlení (zákon 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů). Automatickou nabídkou je bankopojištění, kdy se klient může pojistit pro případ trvalé invalidity nebo úmrtí.

Úvěr je úročen v závislosti na délce splatnosti pevnou (fixní) úrokovou sazbou, kterou klient nalezne v oznámení o úrokových sazbách (uvádím v příloze č.8).

Můžeme si vybrat z následující nabídky druhů spotřebitelských úvěrů podle doby splatnosti a účelu:

Tabulka č. 14

Druh úvěru		Krátkodobý	Střednědobý		Dlouhodobý
účel úvěru	doba splácení	Do 1 roku	Od 1 do 3 let	Od 3 do 5 let	Od 5 do 7 let
Účelové úvěry – A:					
• rekonstrukce a modernizace domu, bytu		20.000,- Kč	20.000,- Kč	51.000,- Kč	51.000,- Kč
• koupě členského podílu v bytovém družstvu		–	–	–	–
• koupě bytu v družstevním vlastnictví		750.000,- Kč	750.000,- Kč	750.000,- Kč	750.000,- Kč
• koupě pozemku, garáže					
• koupě nového osobního vozu					
Účelové úvěry – B:					
• koupě a rekonstrukce rekreační nemovitosti		20.000,- Kč	20.000,- Kč	51.000,- Kč	neposkytují se
• financování studia (i zahraničního)		–	–	–	
• koupě ojetého osobního automobilu		500.000,- Kč	500.000,- Kč	500.000,- Kč	
• lázeňská/lékařská péče					
• vypořádání dědictví					
• koupě zařízení bytu					
• nákup spotřebního zboží, bezhotovostní platbou na účet dodavatele					
Neúčelové úvěry					
• hotovostní platba bez sledování účelu		20.000,- Kč	20.000,- Kč	neposkytují se	neposkytují se
		150.000,- Kč	150.000,- Kč		

Zdroje: Interní materiály ČSOB

ČSOB Spotřebitelský úvěr se poskytuje při splnění těchto podmínek:

- klient je fyzická osoba-občan, starší 18 let a v době splatnosti úvěru nepřesáhne 65 let (výjimky jsou možné při dosažení věku 65 let)
- klient je občan ČR nebo SR s příjmy na území ČR (výjimky jsou možné u cizozemců a osob s příjmem v zahraničí)
- klient má, případně si zřídí, běžný účet u ČSOB nebo některý z produktových balíčků ČSOB *Osobní konto Plus*, ČSOB *Aktivní konto* a ČSOB *Aktivní konto Plus*
- klient splní podmínky Credit Scoringu (bodové hodnocení úvěru, tento systém slouží k posouzení schopnosti klienta splácet úvěr)

Při žádosti o úvěr musíte prokázat své příjmy a případně příjmy spolužadatelů, spoludlužníků a ručitelů dodáním dokumentů uvedených v kapitole 6.1. včetně předložení vždy dvou dokladů za účelem prokázání totožnosti. Může to být občanský průkaz + druhý doklad (např. rodný list, cestovní pas, řidičský průkaz, průkaz zdravotní pojišťovny, průkaz studenta VŠ atd.). Pokud je klient ve vojenské službě, předloží s občanským průkazem také vojenskou knížku a rodný list.

Žádost o úvěr s klientem vyplní pracovník banky formou řízeného rozhovoru. Vyplněná žádost musí být vždy opatřena podpisy žadatele, případně spolužadatele, spoludlužníka a ručitele dle povahy

obchodního případu. Pokud klientovy příjmy určené ke splácení úvěru jsou závislé více jak ze 70% na jednom příjmu, musí u úvěrů nad 500.000,- Kč, uzavřít životní pojištění s vinkulací na banku. Ostatní se řídí obchodními podmínkami k produktu, Všeobecnými obchodními podmínkami ČSOB a ustanoveními smlouvy. Banka je pak schopná poskytnout spotřebitelský úvěr do 24 hodin od předložení požadovaných dokladů.

Nabídku spotřebitelských úvěrů nabízených ČSOB uvádím v příloze č.8.

6.2.3. ČSOB Úvěrová karta

Tento produkt je určen fyzickým osobám – občanům, k bezhotovostním platbám v obchodech nebo k výběrům hotovosti z bankomatů v České republice i v zahraničí. Je to vlastně obdoba kreditní karty (viz dále), která je novým produktem ČSOB a postupně úvěrovou kartu nahradí.

Úvěrová karta je tedy mezinárodní embosovaná platební karta, která přináší klientovi velkou řadu výhod, jako například rychlé a snadno dostupné získání finančních prostředků kdekoliv na světě, 24 hodin denně, okamžité uspokojení osobních potřeb bez nutnosti dlouhodobého spoření, pocit jistoty v případě vzniku nepředvídatelných situací, relativně levný a rychlý zdroj finančních prostředků, bezúročné období 1 měsíc, snadnou kontrolu čerpaných prostředků, mezinárodní embosovanou platební kartu vydanou v krátkém časovém termínu (do 10 pracovních dnů).

Automatická celková splatnost vyčerpané částky je vždy na konci období čerpání (je to vždy jeden měsíc a den v měsíci pro splatnost si klient může zvolit sám, například po výplatě). Celkový schválený limit karty je týdenní, na základě žádosti klienta je možno tento limit snížit. Úvěrový limit se pohybuje od 10.000,- Kč do 250.000,- Kč. Výše limitu je odvozena v závislosti na vyhodnocení finanční stability a může dosáhnout až dvojnásobku klientova měsíčního příjmu. Čerpaný úvěrový limit není úročen a není zde vyžadováno zajištění. Klient tak získá zároveň výhodné pojištění ke svým platebním kartám a bude mít přehled čerpání měsíčním výpisem a elektronickým bankovníctvím. Zatímco klient bezúročně čerpá, je zůstatek jeho osobního/běžného účtu úročen pásmovou úrokovou sazbou v závislosti na jeho výši.

Úvěrová karta je schvalována pro typy platebních karet MasterCard. V současné době jsou v nabídce úvěrové karty

- MasterCard Standard
- MasterCard Gold (úvěrový limit až 750.000,-Kč)

Podmínky poskytnutí úvěrové karty jsou následující:

- klient musí být fyzická osoba-občan ve věku od 18 do 65 let
- občan ČR nebo SR s příjmy na území ČR
- majitel osobního/běžného účtu
- podmínkou je samozřejmě také podání žádosti o vydání ČSOB Úvěrové karty
- schválení požadovaného limitu na základě vyhodnocení finanční stability žadatele.

Při žádosti o ČSOB Úvěrovou kartu musí klient prokázat své příjmy předložením dokumentů uvedených v kapitole 6.1. včetně dvou dokladů za účelem prokázání totožnosti. U tuzemských klientů je to vždy občanský průkaz v kombinaci s doplňujícím dokladem, jakým může být například rodný list, cestovní pas, řidičský průkaz, průkaz zdravotní pojišťovny, index (průkaz studenta VŠ), u klientů ve vojenské službě se předkládá s občanským průkazem vojenská knížka a rodný list. Zahraničních klientů předkládají cestovní pas a identifikační karta, diplomatický pas, či řidičský průkaz.

6.2.4. ČSOB Kreditní karta (K-karta)

Kreditní karta je poměrně nový produkt ČSOB banky, má stejné výhody použití jako úvěrová karta. Postupně se z úvěrových karet přejde na systém kreditních karet. Je to také mezinárodní embosovaná platební karta s možností čerpat úvěr 15.000 – 250.000,- Kč, přičemž výše limitu je odvozena v závislosti na vyhodnocení finanční stability. Bezúročně čerpat má klient možnost až 45 dní, pokud plní stanovené podmínky. Den splatnosti si klient nastaví sám (např. po výplatě). Týdenní limit karty je celkový schválený úvěrový limit, přičemž klient má možnost si z bezpečnostních důvodů tento limit snížit. Při zřizování karty si není nutné vést u ČSOB osobní/běžný účet. Klient má možnost sledovat provádění transakcí za pomoci elektronického bankovníctví. Kreditní karta je schvalována pro typy platebních karet MasterCard. Doba platnosti plastu karty je 2 roky s možností automatického obnovení na další období, pokud klient plní stanovené podmínky.

Podmínky založení a postup získání K-karty:

- a. klient musí být občanem ČR s příjmy na území ČR, ve věku 18 – 65 let
- b. musí předložit dva doklady totožnosti, občanské průkaz spolu s cestovním pasem, řidičským průkazem, průkazem zdravotní pojišťovny, či s rodným listem
- c. také buď: potvrzení o výši příjmů a poslední aktuální výpis z účtu, případně poslední doklad o pravidelném výdaji domácnosti (např. SIPO, TELECOM atd.)
 nebo: 3 výplatní pásky potvrzené zaměstnavatelem
 či: přiznání k dani typu A, B potvrzené finančním úřadem
 anebo: minimální měsíční příjem na účtu v ČSOB za poslední 3 měsíce (musí být jednoznačného původu, např. mzda, výživné, důchod, nájemné...)
- d. po získání informace o existenci korunového běžného účtu vedeného v bance na území ČR a vyhodnocení v bankovním systému zvaným CRISP bankovní pracovník založí klientovi úvěrový účet
- e. do 10 pracovních dní si může klient vyzvednout kartu

Tabulka č.15: Roční úrokové sazby čerpání úvěrového limitu z K-karty po 45. dni jsou následující:

Čerpání úvěrového limitu pro klienta s kontem u ČSOB ^{*)}	19,20	^{*)} ČSOB Osobní konto, ČSOB Top konto, ČSOB Privátní Top konto, ČSOB Osobní konto Plus, ČSOB Aktivní konto, ČSOB Aktivní konto Plus, ČSOB Prémiové konto, Postžiro
Čerpání úvěrového limitu pro klienta bez konta u ČSOB	21,60	
Kreditní úroková sazba	0,00	
Úrok z prodlení	15,00	
Zdroj: Interní materiály ČSOB, a.s.		

Tabulka č.16: Ceník ČSOB Osobní konto, Osobní konto Plus a ČSOB Privátní konto*):

Vedení úvěrové karty MasterCard Standard	400,-Kč/ rok
Měsíční výpis z účtu (poštou / osobně)	zdarma
Požádání o úvěr + Credit scoring	zdarma
Zdroj: Interní materiály ČSOB, a.s.	

*) pro ostatní balíčky je karta základní součástí balíčku a je zahrnuta v ceně

Tabulka č.17: Společné poplatky pro všechny účty používající K-kartu:

Změna smlouvy na žádost klienta	200,- Kč
Upomínka	100,- Kč
Výzva (první a každá další)	300,- Kč
Zdroj: Interní materiály ČSOB, a.s.	

6.2.5. Povolené přečerpání běžného účtu (pro fyzické osoby - obyvatelstvo)

Povolené přečerpání je určeno fyzickým osobám – občanům, k překlenutí dočasného rozdílu mezi příjmy a výdaji ve formě dohodnutého záporného zůstatku na běžném účtu. Nese s sebou spoustu výhod, jako například okamžité řešení dočasného nedostatku peněz na klientově běžném účtu, klient má peníze v záloze také pro nepředvídatelné výdaje a má možnost získat přečerpání běžného účtu od 5.000,- Kč až do výše 750.000,- Kč, přičemž do výše 100.000,- Kč banka nevyžaduje zajištění. Vyrovnání záporného zůstatku na běžném účtu si klient volí podle potřeby (až do doby 1 roku) a peníze jsou úročeny pouze ve dnech čerpání.

Povolené přečerpání běžného účtu založené na obratu - úvěrový limit bude klientovi stanoven maximálně ve výši dvojnásobku jeho čistého měsíčního příjmu (případně včetně příjmu spolužadatele), který bude směřovat na klientův běžný účet, ke kterému je povolené přečerpání schvalováno.

Tabulka č.18:

Příklad:	příjem žadatele.....	30.000,- Kč
	příjem spolužadatele	15.000,- Kč
	úvěrový limit povoleného přečerpání	90.000,- Kč
Zdroj: Interní materiály ČSOB, a.s.		

Stanovený úvěrový limit může být navýšen o částku rovnající se výši depozita, které klient zastaví ve prospěch ČSOB a uloží u ČSOB, maximálně však do výše 750.000,- Kč

Tabulka č.19:

Příklad:	příjem žadatele.....	30.000,- Kč
	příjem spolužadatele	15.000,- Kč
	dvojnásobek příjmu celkem	90.000,- Kč
	nabídnuté depozitum	60.000,- Kč
	úvěrový limit povoleného přečerpání	150.000,- Kč
Zdroj: Interní materiály ČSOB, a.s.		

K zajištění povoleného přečerpání může být použito výhradně depozitum (zástavní právo k pohledávce - vkladu u ČSOB), které :

- je uloženo u ČSOB po celou dobu trvání úvěrového vztahu
- v případě, že zajištěním je depozitum v Kč, činí jistící hodnota 100% depozita
- v případě, že jde o depozitum v cizí měně, musí být vklad o 25% vyšší, než je požadovaná hodnota

Vyrovnat záporný zůstatek účtu je možno podle svého uvážení v době až do 1 roku od přečerpání účtu. Limit přečerpání účtu platí 1 rok od data uzavření smlouvy a při dodržování sjednaných podmínek může být automaticky obnoven na další roční období.

Úročení a úroková sazba povoleného přečerpání:

- a. úrok je vypočítáván a účtován měsíčně bankou na bázi rok = 360 dní a měsíc = skutečný počet kalendářních dnů, a to ihned po prvním čerpání úvěru
- b. povolené přečerpání je poskytováno při pohyblivé úrokové sazbě, která je tvořena:
 - z referenční úrokové sazby mezibankovního peněžního trhu PRIBOR 3M dva pracovní dny před uzavřením dodatku ke smlouvě s připočtením marže s fixací na období 3 měsíců tak, jak je bankou vyhlášována
 - pro majitele ČSOB Aktivního konta, ČSOB Aktivního konta Plus, ČSOB Prémiové konto a ČSOB Privátního TOP konta z fixní marže 6 % p. a., pro majitele ČSOB Osobního konta Plus, ČSOB Osobního konta a běžného účtu z fixní marže ve výši 8 % p. a.

Povolené přečerpání Vám může být poskytnuto při splnění těchto podmínek:

- klient je fyzická osoba-občan, starší 18 let a v době splatnosti úvěru nepřesáhne věk 65 let (výjimky jsou možné v případě, že žadatel, resp. spolužadatel, jsou v době splatnosti úvěru starší 65 let a to pouze, když tito mají uzavřeno životní pojištění, které trvá po celou dobu povoleného přečerpání a jeho plnění je vinkulováno ve prospěch ČSOB)
- je občanem ČR nebo SR s příjmy na území ČR (výjimky jsou možné u cizozemců a osob s příjmem v zahraničí)
- klient má, případně si zřídí, běžný účet u ČSOB nebo některý z produktových balíčků (ČSOB Osobní konto Plus, ČSOB Aktivní konto, ČSOB Aktivní konto Plus a ČSOB Prémiové konto nebo některý ze starších produktových balíčků ČSOB Osobní konto, ČSOB Privátní TOP konto)
- Při žádosti o povolené přečerpání musí prokázat své příjmy předložením dokumentů uvedených v kapitole 6.1.
- Při žádosti je nutné spolu se shora uvedeným předložit vždy dva doklady za účelem prokázání totožnosti, občanský průkaz + druhý doklad (rodný list, cestovní pas, řidičský průkaz, průkaz zdravotní pojišťovny, průkaz studenta VŠ, u klientů ve vojenské službě se předkládá s občanským průkazem vojenská knížka a rodný list.)

Ostatní se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami ČSOB a ustanoveními smlouvy měsíce, pokud z výpisu lze jednoznačně vyčíst původ platu (mzda, důchod, výživné, nájemné apod.)

7. ZHODNOCENÍ ŽÁDOSTÍ O ÚVĚR VYBRANÝCH KLIENTŮ

Pro lepší představu o dostupnosti úvěrů občanům jsem vybrala tři žadatele o úvěr - občany v Československé obchodní bance, a.s. Kvůli větší vypovídací schopnosti jsem ve všech případech zvolila žádost o střednědobý spotřebitelský – účelový úvěr s délkou splatnosti 2 – 5 let přibližně na stejné částky pohybující se okolo 150 000 Kč na osobní automobil.

Ve svém výběru jsem se pokusila obsáhnout tři nejobvyklejší typy žadatelů o spotřebitelský úvěr. Využila jsem svých znalostí hodnotících kritérií, na které banka (resp. hodnotící program Credit Scoring) klade důraz a s jejich pomocí jsem našla tři vhodné kandidáty pro mou práci. Rodinu, se 2 dětmi.... Není však možné vědět měřítko všechna, podle kterých systém žadatele hodnotí. Nový program ČSOB, a.s. Credit Scoring totiž kvůli bezpečnosti jak klientů, tak banky, pracuje i s daty, která úvěroví pracovníci neberou v úvahu a úvěr by bez hodnocení systému poskytli. K takové skutečnosti došlo i v jednom mém případě. Třetí žadatel by měl podle obvyčejného lidského úsudku a základních propočtů daný úvěr dostat, však nestalo se tak. Právě proto, že hodnotící systém zvážil i další údaje. Blíže viz klient C.

Kvůli bezpečnosti klientů jsem zde také záměrně zaměnila jejich osobní údaje, v oficiálních dokumentech v příloze jsou osobní data začerněna.

Klient A – žádost o 109 000 Kč koupi osobního automobilu

Pan Ota Melichar je svobodný a bezdětný mladý muž. Absolvoval vysokou školu ekonomickou s inženýrským titulem. Pracuje jako zaměstnanec u firmy Candy plus jako product manager. Jeho průměrný čistý měsíční příjem činí 17 104 Kč. Má svůj byt v osobním vlastnictví a ve svém současném zaměstnání pracuje od ukončení školy, tedy 2 roky. Platí si kapitálové životní pojištění ve výši 500 Kč měsíčně a stavební spoření v té samé výši. Jinak je bez jakýchkoliv finančních závazků. Je dlouhodobým klientem ČSOB. Má zde účet, na který mu pravidelně zaměstnavatel převádí jeho měsíční mzdu. Žádost o úvěr vyplňoval na základě poskytnutých informací klientský pracovník v elektronické podobě (viz příloha č. 11).

Žadatel byl vyhodnocen jako úvěrovatelný (systém jej vyhodnotil jako AA01, což znamená akcept - zelené světlo). Jelikož si vzal úvěr na 36 měsíců úroková sazba činí 12,5% p.a., s vedlejšími náklady 15,99% p.a. Splácení je jako u každého spotřebitelského úvěru anuitní, jeho první měsíční splátka se bude rovnat 3 646,45 Kč, poslední 3 646,24 Kč. V úvěru je zahrnuto i bankopojištění, které je hrazeno formou poplatku ve výši 90,80 Kč.

Klient B – žádost o 150 000 Kč koupi osobního automobilu

Paní Ester Stýblová je čtyřiatřicetiletá vdaná žena, která žije se svou rodinou v rodinném domě v osobním vlastnictví. Ester má úplné střední vzdělání a je zaměstnána v České plynárenské, a.s. Její plat činí 10 800 Kč měsíčně. Manžel Jaroslav je vyučen a pracuje jako zaměstnanec ve firmě Gasservis. Jeho

průměrný měsíční příjem je 8 800 Kč. Manželé mají 2 nezaopatřené děti, 10 a 12 let. Mezi jejich pravidelné výdaje patří splátky půjčky ve výši 850 Kč, navíc pan Stýblo platí 1 200 Kč výživné na dítě z předchozího manželství. Jsou klienty ČSOB.

Tato rodina byla vyhodnocena jako AA04, což znamená, že k poskytnutí úvěru by potřebovali spoluúčast třetí osoby anebo může ředitel pobočky udělit výjimku a po důkladném posouzení žadatele schválit poskytnutí úvěru bez zajištění ručitelem. Vysvětlení naleznete v příloze č. 11 (část ČSOB – vývoj aplikací). Poskytnutý úvěr bude rodina splácet 60 měsíců, s úrokovou sazbou 12,5% p.a. (resp. 15,6% p.a.) bude první splátka činit 3 374,69 Kč, poslední 3 374,75 Kč. Součástí i tohoto úvěru je bankopojištění, které bude hrazeno formou měsíčního poplatku ve výši 125 Kč.

Klient C – žádost o 100 000 Kč na koupi osobního automobilu

Pan Krtek je rozvedený muž ve středním věku. Vystudoval střední odborné učiliště a bydlí v družstevním bytě, který nedávno odkoupil do osobního vlastnictví. Pracuje jako svářeč ve firmě Ferex, kde si vydělá 13 900 Kč měsíčně. Mezi jeho pravidelné měsíční výdaje patří výživné ve výši 2 800 Kč, 3600 Kč jako splátka jiného spotřebitelského úvěru z GE Capital Bank. Dosud nebyl klientem ČSOB.

Posledního klienta systém Credit Scoring vyhodnotil jako PD04, což znamená že pokud by úvěr dostal, přesáhla by jeho měsíční splátka 80% žadatelových disponibilních zdrojů na což pro banku znamená buď se dohodnout s klientem a požadovanou částku snížit anebo prodloužit splatnost úvěru. Pokud žadatel odmítne podstoupit tento krok, banka mu úvěr neudělí. Panu krtkovi bylo nabídnuto snížení na částku 40 000 Kč, ale nepřijal, tudíž mu byl úvěr odepřen. Pan Krtek si vydělá 13 900 Kč měsíčně, jeho pravidelné výdaje dělají v součtu 6 400 Kč, splátka tohoto úvěru by jej přišla přibližně na 3 300 Kč. Na běžný provoz domácnosti by mu tedy zbylo pouhých 4 200 Kč, ale jeho životní minimum by mělo být 560. To byl důvod, proč systém úvěr neschválil.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo popsat veškeré možnosti pokrytí finančních potřeb občanů, které nabízí mnou vybraná obchodní banka. Nastínila jsem, jak v uvedené obchodní bance probíhá úvěrový proces, charakterizovala jsem jednotlivé úvěry a vymezila podmínky jejich poskytnutí. Zabývala jsem se také skutečnostmi, které jsou považovány za relevantní kritéria pro vyhodnocení žádostí o úvěr. Vzhledem k využívání moderních softwarových programů na zhodnocení daných žádostí nelze přesně určit vliv jednotlivých kritérií na výsledek skóringu. Proto jsem tato kritéria rozdělila na hlavní a vedlejší. Pro opakovaný, krátkodobý nedostatek peněžních zdrojů lze využít kreditní či úvěrovou kartu nebo možnosti povoleného přečerpání na běžném účtu. V případě dlouhodobého nedostatku finančních prostředků je potřeba požádat banku o poskytnutí občanského úvěru, jedná se o hotovostní bezúčelové spotřebitelské úvěry, bezhotovostní účelové spotřebitelské úvěry a hypoteční úvěry.

Československou obchodní banku, a.s. jsem si nevybrala jen proto, že jsem tam absolvovala svou řízenou praxi. Důvodem byla též zajímavá integrace Československé obchodní banky, a.s. s Investiční a poštovní bankou, a.s., díky které se bance podařilo viditelně zlepšit svou pozici v oblasti bankovních služeb. Spolu s Investiční a poštovní bankou, a.s. totiž získala mnoho zkušeností v segmentu služeb drobné a střední klientele, především občanům. Po prvotních technických problémech vzniklých slučováním agendy obou obchodních bank se v roce 2000 klientská a obchodní báze stabilizovala. Důvěra v Československou obchodní banku, a.s. se projevila navýšením zdrojů od klientů, přičemž se banka pustila do výrazné inovace v nabídce svých produktů.

Nejvýznamnějším nově zavedeným produktem byl spotřebitelský úvěr využívající moderní metody scoringu. Proto jsem se na závěr zaměřila na tento druh půjčky a pokusila jsem se formou různých fiktivních žádostí o tento úvěr doložit reálnost poskytnutí úvěru v případě tří mnou vybraných rozdílných žadatelů. Jedná se sice o velmi malý statistický soubor, avšak na základě zkušeností načerpaných během odborné praxe mohu konstatovat, že klient žádající o spotřebitelský úvěr by měl být mít měsíční příjem alespoň na úrovni reálné průměrné měsíční mzdy v České republice. V případě nižších příjmů roste význam vedlejších kritérií. Výhodou ovšem má ten, kdo je více jak 6 měsíců klientem ČSOB, která tak má možnost ověřit si historii peněžních transakcí na jeho účtu.

CITACE A ODKAZY:

- 1) Venclovský a kol.: Dějiny bankovníctví v českých zemích. Bankovní institut, Praha 1999, s.380.
- 2) Luňák J.: Banky a měnová politika v období transformace československé, resp. české ekonomiky. Finance a úvěr, 1996, č.3, s.133.
- 3) Opatření ČNB ze dne 2.2.1999, kterým se stanoví náležitost o povolení působit jako banka.
- 4) Kolektiv autorů – Pearce, D.V.: MacMillanův slovník moderní ekonomie, Victoria Publishing, Praha, 1992.
- 5) Kolektiv autorů: Bankovníctví v České republice. Bankovní institut, Praha 2000
- 6) Landorová A. a kol.: Obchodní bankovníctví. Technická univerzita v Liberci, Liberec 2002, str.97.
- 7) Revenda Z. a kol.: Peněžní ekonomie a bankovníctví. Management Press, Praha 2000, str.132
- 8) Kolektiv autorů: Bankovníctví v České republice. Bankovní institut, Praha 2000, s.109
- 9) Kolektiv autorů: Bankovníctví v České republice. Bankovní institut, Praha 2000, s.119
- 10) Interní materiály ČSOB a www.csob.cz
- 11) Kolektiv autorů: Bankovníctví v České republice. Bankovní institut, Praha 2000, s.26.
- 12) Kolektiv autorů: Bankovníctví v České republice. Bankovní institut, Praha 2000, s.27

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy:

- 1) Landorová, A. a kol.: Obchodní bankovníctví. Technická univerzita v Liberci, Liberec 2002
- 2) Revenda, Z. a kol.: Peněžní ekonomie a bankovníctví. Management Press, 3. vydání, Praha 2000
- 3) Kolektiv autorů: Bankovníctví v České republice. Bankovní institut, 4. vydání, Praha 2000
- 4) Venclovský a kol.: Dějiny bankovníctví v českých zemích. Bankovní institut, Praha 1999
- 5) Luňák, J.: Banky a měnová politika v období transformace československé, resp. české ekonomiky. Finance a úvěr, 1996
- 6) Kolektiv autorů – Pearce, D.V.: MacMillanův slovník moderní ekonomie, Victoria Publishing, Praha, 1992
- 7) Polidar, V.: Management bank a bankovních obchodů, Ekopress, Praha 1995
- 8) Rose, P.S., Kolari, J.W.: Financial Institutions. Understanding and Managing Services, Irwin 1995
- 9) PricewaterhouseCoopers: Zásady řízení úvěrů, Management Press, Praha 1999

Ostatní publikace:

- ♦ Výroční zpráva Československé obchodní banky, a.s. za rok 2001
- ♦ Katalog produktů Československé obchodní banky, a.s.
- ♦ Věstník ČSOB: Pracovní kniha č. 114 – Spotřebitelské úvěry
- ♦ Výroční zpráva České národní banky za rok 2001
- ♦ Publikace České národní banky – Bankovní sektor v období ekonomické transformace

Internetové stránky:

- www.csob.cz - internetové stránky Československé obchodní banky, a.s.
- www.cnb.cz - internetové stránky České národní banky
- www.mesec.cz - internetové stránky ekonomického serveru
- www.czso.cz - internetové stránky Českého statistického úřadu
- www.bankovnictvi.ihned.cz - internetové stránky elektronické verze časopisu Bankovníctví

Periodika:

Bankovníctví, 1/2000, příloha: Kdo je kdo v českém bankovním sektoru

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 -	Rozvahové úhrny českých obchodních bank	2
Příloha č. 2 -	Banky vzniklé v období 1991 – 1994	3
Příloha č. 3 -	Ozdravné programy bankovního sektoru České republiky	4
Příloha č. 4 -	Současný stav bankovníctví v České republice.....	6
Příloha č. 5 -	Finanční trh a bankovní systém.....	8
Příloha č. 6 -	Řízení úvěrové činnosti obchodních bank Českou národní bankou.....	10
Příloha č. 7 -	Řízení úvěrového rizika Československou obchodní bankou, a.s.....	20
Příloha č. 8 -	Nabídka ČSOB spotřebitelských úvěrů.....	25
Příloha č. 9 -	Obchodní podmínky pro ČSOB spotřebitelské úvěry	27
Příloha č. 10 -	Tabulky měsíčních splátek ČSOB spotřebitelských úvěrů	30
Příloha č. 11 -	Dokumenty potřebné k poskytnutí ČSOB spotřebitelského úvěru	32
Příloha č. 12 -	Výsledky hodnocení žádostí o úvěr	33

Příloha č. 1 – Rozvahové úhrny českých obchodních bank

Tabulka č. 1: Rozvahové úhrny českých obchodních bank

ROZVAHOVÉ ÚHRNY ČESKÝCH OBCHODNÍCH BANK (1919 – 1927)		
BANKA	Bilanční sumy (v mil. Kčs)	
Živnostenská banka	3 431,8	5040,3
Pražská úvěrní banka	1 149,3	1743,9
Česká průmyslová banka	1 018,1	2 285,1
Moravská agrární a průmyslová banka	914,8	1 797,2
Ústřední banka českých spořitelů	492,9	593,6
Agrární banka	740,2	886,5
Česká banka	185,0	601,2
Pozemková banka	221,8	-
Bohemia	141,0	-
Stavební banka	27,1	-
Pivovarská banka	51,8	-
Záložní ústav v Hradci Králové	111,0	-
Plzeňská banka	37,7	150,8
Moravsko – slezská banka	147,6	-
Hospodářská úvěrní banka	282,2	-
Legiobanka	-	894,2
Řeznicko – uzenářská banka	-	116,0
Všeobecná družstevní banka	-	136,0
Československá diskontní banka	-	814,7
Československá obchodní banka	-	39,3
Středočeská banka Příbram	-	25,4
Moravská lidová banka	-	42,8
CELKEM	8 872,3	15 167,0
Pramen: Kolektiv autorů: Bankovníctví v České republice, Bankovní institut vysoká škola a.s., Praha 2000		

Příloha č. 2 – Banky vzniklé v období 1991 - 1994

Tabulka č.2: Banky vzniklé v roce 1991

Název banky	Zahájení činnosti
AB Banka, a.s.	1.4.1991
Banka Bohemia, a.s.	1.2.1991
Banka Haná, a.s.	11.1.1991
Citibank, a.s.	24.6.1991
Creditanstalt, a.s.	1.4.1991
Českomoravská hypoteční banka, a.s.	10.1.1991
Evrobanka, a.s.	1.10.1991
Interbanka, a.s.	1.2.1991
Kreditní a průmyslová banka, a.s.	1.4.1991
Kreditní banka Plzeň, a.s.	1.1.1991
Realitbanka, a.s.	1.11.1991
Société Générale Banka, a.s.	15.4.1991
Union banka, a.s.	15.11.1991
Zemská banka, a.s.	1.1.1991

Pramen: Bankovníctví, 1/2000, příloha: Kdo je kdo v českém bankovním sektoru, s. 19-26

Tabulka č.3: Banky vzniklé v roce 1992

Název banky	Zahájení činnosti
Bank Austria, a.s.	1.4.1992
Bayerische Vereinsbank, AG Mnichov, pobočka Praha	1.7.1992
BNP – Dresdner Bank (ČR) , a.s.	12.5.1992
Commerzbank, a.s.	1.12.1992
COOP banka, a.s.	24.2.1992
Credit Lyonnais Bank Praha, a.s.	12.11.1992
Česká banka, a.s.	28.2.1992
HYPO-BANK CZ, a.s.	26.2.1992
Moravia banka, a.s.	2.7.1992
Podnikatelská banka, a.s.	18.12.1992
Velkomoravská banka, a.s.	3.11.1992

Pramen: Bankovníctví, 1/2000, příloha: Kdo je kdo v českém bankovním sektoru, s. 19-26

Tabulka č.4: Banky vzniklé v letech 1993 - 1994

Název banky	Zahájení činnosti
ABN Amro Bank N.V.	6.5.1993
Deutsche Bank, Aktiengesellschaft Filiale Prag	1.12.1993
Foresbank, a.s.	7.9.1993
GiroCredit – Sparkassen Banka Praha, a.s.	1.2.1993
IC Banka, a.s.	12.4.1994
Internationale Nederlanden Bank N.V.	1.9.1993
Österreichische Volksbanken AG	1.1.1994
Plzeňská banka, a.s.	1.10.1993
První městská banka, a.s.	1.9.1993
První slezská banka, a.s.	12.1.1993
Raiffeisenbank a.s.	1.7.1993
Universal banka, a.s.	15.2.1993
Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha	14.1.1993

Pramen: Bankovníctví, 1/2000, příloha: Kdo je kdo v českém bankovním sektoru, s. 19-26

Příloha č. 3 – Ozdravné programy bankovního sektoru České republiky

Konsolidační program I se sestával ze tří stěžejních kroků:

- založení Konsolidační banky, s.p.ú. a převzetí větší části úvěrů na trvale obratné zásoby
- oddlužení a kapitálové posílení státních bank
- ustavení České inkasní jednotky, s.r.o

Jak jsem již podotkla, s cílem očistit portfolia státem vlastněných bank převzala Konsolidační banka jednak úvěry na trvale obratné zásoby (TOZ), které neměly předem určenou splatnost a jejich úrokové sazby neodpovídaly podmínkám úvěrového trhu, a jednak i „normální“ úvěry, jejichž návratnost byla ohrožena. V roce 1991 činila výše úvěrů na TOZ převedených do Konsolidační banky zhruba 110 mld. Kčs. Tím byly vytvořeny nezbytné podmínky pro to, aby mohly obchodní banky realizovat svou obchodní činnost a nebyly příliš zatíženy tvorbou opravných položek a rezerv k výše uváděným úvěrům a zároveň splnily svou úlohu v procesu transformace a s ní spojené privatizaci. Na rekapitalizaci a odepsání nedobytných úvěrů byly bankám poskytnuty prostředky z Fondu národního majetku České republiky (FNM ČR) ve výši 30 mld. Kčs, z nichž 7,8 mld. bylo určeno na posílení kapitálu bank a zbylých 22,2 mld. bylo dáno na odepsání špatných úvěrů státních podniků. Jednalo se o podniky, které splňovaly jistá kritéria (musely být perspektivní, určené k privatizaci a úvěry jim musely být poskytnuty před 31.12.1989). K dalšímu očištění portfolií jednotlivých bank došlo formou prodeje jejich pohledávek do portfolia Konsolidační banky v rozsahu 15,1 mld Kčs. Konsolidační banka odkoupila úvěry za 80 % jejich nominální hodnoty, zbylých 20 % bylo zúčtováno na vrub rezerv příslušných bank.

Specifickým krokem bylo očištění ČSOB, z jejíž bilance byla vyčleněna nebonitní aktiva vázaná na zahraniční pohledávky exportních organizací (PZO), které výsledkem státní politiky uplatňované před rokem 1989. Tyto pohledávky v celkové výši 34,7 mld Kčs byly následně převedeny na speciální instituci, která se jmenovala Česká inkasní jednotka, s.r.o. a byla zřízena právě k tomuto účelu na základě usnesení vlády z 1.12.1993.

Snahou **Konsolidačního programu II** bylo dosáhnout maximálního zapojení stávajících akcionářů, případně nových investorů, do adekvátního navýšení kapitálu bank a jejich následné oživení. V rámci tohoto programu byla přijata opatření, která se dají rozlišit do čtyř základních skupin:

1. Snížení základního jmění a zavedení nucené správy – v případě značné ztráty z hospodaření banky, k jejímuž částečnému pokrytí bylo nezbytné použít prostředky stávajících akcionářů formou snížení základního jmění a jeho převedení do rezerv. Nucená správa byla zavedena v případě, kdy existovala šance na revitalizaci banky, ale management a rozhodující akcionáři nebyli schopni tento proces zajistit či dokonce jejich další působení ohrožovalo samotnou existenci banky.
2. Ukončení činnosti banky – v případě velkého rozsahu ztrát a minimální možnosti dalšího působení banky, ale i neochoty akcionářů či nových investorů podílet se na krytí ztrát z dřívější činnosti banky.
3. Odprodej banky s předpokladem budoucí fúze – pokud existoval zájem jiné banky na převzetí obchodní sítě a rozhodující části aktiv a pasiv, podpořila ČNB odprodej jiné bance s předpokladem budoucího začlenění této akvizice do struktury kupující banky.
4. Navýšení základního kapitálu stávajícími akcionáři nebo novým investorem – v případě, že stávající akcionáři nebo noví investoři vyjádřili svou ochotu realizovat program konsolidace.

ČNB poskytla v jednotlivých případech záruky na výplatu vkladů a garantovala výplatu vkladů nad rámec Fondu pojištění vkladů do výše 4 mil. Kč. Tyto výše byla stanovena tak, aby došlo k uspokojení maximálního počtu klientů, a to i malých firem (právnických osob), které byly ze schématu pojištění osob vyloučeny. Uspokojilo se tak více než 99 % klientů, z hlediska objemu přibližně 66 % celkové hodnoty vkladů. Způsoby řešení v jednotlivých malých bankovních ústavech jsou uvedeny v tabulkách č. 5, 6.

V rámci konsolidačního programu se podařilo očistit bankovní sektor od nejproblémovějších malých a středních bank. Proces konsolidace se však neobešel bez poklesu důvěry veřejnosti v bankovní sektor a došlo k ohrožení malých bank postupným odlivem vkladů.

K zamezení takové likviditní krize a možnosti destabilizace bankovního sektoru byl 16.10.1996 přijat vládou ČR na základě usnesení č.539/1996 jako řešení Program na posílení stability bankovního sektoru, tzv. **Stabilizační program**. Jeho podstatou byl odkup nekvalitních aktiv Českou finanční, s.r.o. od bank do výše max. 110 % (vycházel z hodnoty základního jmění 13 malých bank k 31.8.1996 a bylo uvolněno 13,7 mld. Kč) jejich základního jmění na dobu 5 – 7 let. Po uplynutí této lhůty uhradí banky České finanční, s.r.o. tu část pohledávek, kterou se jí nepodaří realizovat v průběhu trvání tohoto programu. V lednu po posouzení negativních dopadů stagnace ekonomiky a zhoršení finanční situace podniků došlo k navýšení prostředků pro stabilizační program o 5 mld. Kč. Refinancování České finanční s.r.o. zabezpečovala Konsolidační banka s tím, že související náklady a případné ztráty uhradí Fond národního majetku. Zapojilo je pouze 6 bank, a to Foresbank, Banka Haná, Moravia banka, Pragobanka, Universal banka a Zemská banka. Předpokladem úspěšnosti tohoto programu bylo buď nalezení strategického investora, který by zajistil nezbytnou dekapitalizaci banky a změny v jejím řízení, nebo spojení s jinou, kapitálově silnější bankou. Zároveň bylo požadováno splnění řady podmínek, jako dosažení 8 % kapitálové přiměřenosti a její další zvyšování, postupná tvorba rezerv na zpětný odkup pohledávek a omezení možnosti použití zisku na výplatu dividend a tantiém, omezení v oblasti obchodování s cennými papíry na vlastní účet, dodržování stanoveného podílu rychle likvidních aktiv a minimalizace provozních nákladů. V důsledku nesplnění těchto podmínek došlo v průběhu roku 1998 k ukončení stabilizačního programu Pragobanky a Universal banky odnětím licence. V případě banky Haná byl tento program ukončen po navýšení základního kapitálu skupinou IPB a odkoupení čisti podniku Investiční a Poštovní bankou. V roce 1999 skončil stabilizační program Foresbanky po odkoupení jejich pohledávek zpět od České inkasní a prodeji části podniku Union bance, která následně převzala veškeré její obchodní aktivity a Foresbanka tak ukončila svou činnost. V září byla ze stabilizačního programu vyřazena Moravia banka, která nesplnila podmínky programu a navíc u ní přetrvávaly závažné nedostatky v její činnosti, následně jí byla odňata licence.

Tabulky č. 5,6: Způsoby řešení v jednotlivých malých bankovních ústavech (k 31.12.1996)

Název banky	Způsob řešení
AB banka, a.s.	odnětí licence, v likvidaci
Banka Bohemia, a.s.	v likvidaci
Kreditní banka Plzeň, a.s.	odnětí licence, v likvidaci
První slezská banka, a.s.	nucená správa, v likvidaci
Agrobanka Praha, a.s.	nucená správa
COOP Banka, a.s.	nucená správa
Podnikatelská banka, a.s.	nucená správa
Realitbanka, a.s.	nucená správa
Velkomoravská banka, a.s.	nucená správa
Česká banka, a.s.	v konkurzním řízení
Kreditní a průmyslová banka, a.s.	v konkurzním řízení
Bankovní dům Skala, a.s.	převzetí Union bankou
Ekoagrobanka, a.s.	převzetí Union bankou
Evrobanka, a.s.	převzetí Union bankou

Název banky	Navýšení kapitálu
Universal banka, a.s.	novými investory
Moravia banka, a.s.	stávajícími akcionáři
Banka Haná, a.s.	vícenásobné navyšování kapitálu
Pragobanka, a.s.	navyšování akcionáři
Zemská banka, a.s.	restrukturalizace, omezená činnost
Plzeňská banka, a.s.	stávajícími akcionáři
Foresbanka, a.s.	stávajícími akcionáři
První městská banka, a.s.	nabylo třeba posilovat kapitál
Union banka, a.s.	navýšení kapitálu k realizaci fúzí

Pramen: Publikace České národní banky – Bankovní sektor v období ekonomické transformace, s. 21

Příloha č. 4 – Současný stav bankovníctví v České republice

Tabulka č.7: Počet bank v České republice podle vlastnictví

	Banky celkem	v tom:								Kromě toho banky bez licence
		banky s rozhodující českou účastí					banky s rozhodující zahraniční účastí			
		celkem	státní peněžní ústavy	banky se státní účastí	banky s rozhodující českou účastí	banky v nucené správě	celkem	banky s rozhodující zahraniční účastí	pobočky zahraničních bank	
01. 01. 1990	5	5	4	1	0	0	0	0	0	x
31. 12. 1990	9	9	4	1	4	0	0	0	0	x
31. 12. 1991	24	20	4	1	15	0	4	4	0	x
31. 12. 1992	37	26	1	4	21	0	11	9	2	x
31. 12. 1993	52	34	1	4	28	1	18	12	6	x
31. 12. 1994	55	34	1	4	28	1	21	13	8	2
31. 12. 1995	55	32	1	6	25	0	23	13	10	5
31. 12. 1996	53	30	1	6	18	5	23	14	9	7
31. 12. 1997	50	26	1	6	15	4	24	15	9	11
31. 12. 1998	45	20	1	5	14	0	25	15	10	18
31. 12. 1999	42	15	1	4	10	0	27	17	10	21
31. 12. 2000	40	14	1	4	8	1	26	16	10	23
31. 12. 2001	38	12	0	3	8	1	26	16	10	25
30. 09. 2002	36	11	0	2	9	0	25	16	9	27

Pramen: Publikace České národní banky - Základní ukazatele o bankovním sektoru, tab. č.1

Tabulka č. 8: Abecední seznam bank působících v České republice k 1.5. 2003

	Vlastnictví	Jméno banky
1.	pobočka zahraniční banky	ABN Amro Bank N.V.
2.	pobočka zahraniční banky	Commerzbank Aktiengesellschaft, pobočka Praha
3.	s více než 50 % zahraniční účastí	Citibank, a.s.
4.	s více než 50 % zahraniční účastí	Credit Lyonnais bank Praha, a.s.
5.	s více než 50 % českou účastí	Česká exportní banka, a.s.
6.	s více než 50 % zahraniční účastí	Česká spořitelna, a.s.
7.	s více než 50 % českou účastí	Českomoravská hypoteční banka, a.s.
8.	s více než 50 % českou účastí	Českomoravská stavební spořitelna, a.s.
9.	s více než 50 % českou účastí	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
10.	s více než 50 % zahraniční účastí	Československá obchodní banka, a.s.
11.	pobočka zahraniční banky	Deutsche Bank Aktiengesellschaft Filiale Prag, organizační složka
12.	s více než 50 % zahraniční účastí	Dresdner Bank CZ a.s.
13.	s více než 50 % českou účastí	eBanka, a.s.
14.	s více než 50 % zahraniční účastí	GE Capital Bank, a.s.
15.	pobočka zahraniční banky	HSBC Bank plc - pobočka Praha
16.	s více než 50 % zahraniční účastí	HVB Bank Czech Republic a.s.
17.	s více než 50 % českou účastí	HYPO stavební spořitelna a.s.
18.	s více než 50 % zahraniční účastí	IC Banka, a.s.
19.	s více než 50 % zahraniční účastí	Interbanka, akciová společnost
20.	pobočka zahraniční banky	ING Bank N.V.
21.	s více než 50 % zahraniční účastí	J&T BANKA, a.s.
22.	s více než 50 % zahraniční účastí	Komerční banka, a.s.
23.	s více než 50 % českou účastí	Plzeňská banka a.s.
24.	s více než 50 % českou účastí	První městská banka, a.s.
25.	s více než 50 % zahraniční účastí	Raiffeisenbank a.s.
26.	pobočka zahraniční banky	Raiffeisenbank im Stiftland eG pobočka Cheb, odštěpný závod
27.	s více než 50 % zahraniční účastí	Raiffeisen stavební spořitelna a.s.
28.	pobočka zahraniční banky	Sparkasse Mühlviertel - West banka a.s. pobočka České Budějovice
29.	s více než 50 % českou účastí	Stavební spořitelna České spořitelny, a.s.
30.	s více než 50 % českou účastí	Union banka, a.s.
31.	s více než 50 % zahraniční účastí	Volksbank CZ, a.s.
32.	s více než 50 % českou účastí	Všeobecná stavební spořitelna Komerční banky, a.s.
33.	pobočka zahraniční banky	Všeobecná úverová banka a.s., pobočka Praha
34.	pobočka zahraniční banky	Waldviertler Sparkasse von 1842 pobočka
35.	s více než 50 % zahraniční účastí	Wüstenrot hypoteční banka a.s.
36.	s více než 50 % zahraniční účastí	Wüstenrot - stavební spořitelna a.s.
37.	s více než 50 % zahraniční účastí	Živnostenská banka, a.s.

Červeně: banky, u kterých došlo v průběhu měsíce ke změně

Pramen: www.cnb.cz/stat_mb_seznam.php

Příloha č. 5 – Finanční trh a bankovní systém

1. Banka jako součást finančního trhu

Obchodní banky jsou účastníky finančního trhu, který představuje místní a časové soustředění nabídky volných peněžních prostředků a poptávky po nich, disponibilních platebních prostředků a kapitálu. Je to soustava institucí, jejich vzájemné vztahy a nástroje používané společností lidí k soustředování, rozdělování a umísťování těchto volných peněžních prostředků. Zahrnuje soubor různých finančních služeb spojených s pohybem peněz za těmito účely.¹¹⁾

Finanční trh je složen především z finančního sektoru (finanční zprostředkovatelé - banky a jiné depozitně úvěrové instituce, pojišťovny, finanční a investiční společnosti a fondy, specializované podniky obchodující s cennými papíry, drahými kovy, pohledávkami aj.), podnikového sektoru, sektoru domácností a sektoru veřejnoprávního (orgány ústřední vlády a orgány místní samosprávy). V tržní ekonomice má nezastupitelnou funkci. Mezi ty nejdůležitější se řadí funkce depozitní a úvěrová, platební, likvidní, funkce zabezpečení bohatství, ochrany proti rizikům a funkce politická.¹²⁾

Finanční trh lze rozdělit na krátkodobý peněžní trh, kde se obchoduje s hotovostními peněžními prostředky a krátkodobými cennými papíry se splatností do jednoho roku (vkladní knížky, směnky, depozitní certifikáty, vkladové listy, obchodovatelné cenné papíry podniků, pokladniční poukázky vlády a centrální banky) a na kapitálový trh, na kterém se obchoduje dlouhodobými peněžními prostředky s dobou splatnosti delší než jeden rok. Peněžní trh umožňuje řídit likviditu ekonomických jednotek, které tak mohou řešit dočasný nedostatek nebo naopak přebytek provozních prostředků či kapitálu. Kapitálový trh můžeme rozdělit na trhy středně a dlouhodobých úvěrů poskytovaných bankovními i nebankovními subjekty zejména na trhy cenných papírů, mezi nimiž převažují především obchody s finančními nástroji v podobě akcií a hypoték, forfaitingové dokumenty aj.

Dále můžeme finanční trh dělit na primární a sekundární. Primárním trhem rozumíme prvotní prodej a nákup finančních aktiv (např. peněžní vklady u banky, koupě nově emitovaných cenných papírů...). Tento trh zajišťuje přímou přeměnu volných peněžních prostředků na finanční či reálné investice. Sekundární trh umožňuje další prodej a nákup těch finančních aktiv, která byla do oběhu uvedena na primárním trhu (již vydané cenné papíry, sekundární prodej depozit na mezibankovním trhu, atd.), to znamená že přerozděluje peněžní zdroje z primárního trhu a investorům do finančních aktiv je umožňuje měnit na peníze (výběrem vkladu, prodejem cenných papírů...) na zajištění jejich likvidity nebo transformovat je na jiná finanční aktiva (nakoupení jiných levnějších cenných papírů, které jsou buď méně rizikové či výnosnější, uložení peněz do banky apod.).

Dále se trhy člení na volné a smluvní trhy podle přístupnosti trhu, nebo volné a organizované trhy podle místa a podmínek konání, trh domácí a trh zahraničního kapitálu, pokud je rozdělíme podle teritoriálního hlediska.

2. Banka a bankovní systém, formy jeho uspořádání

Bankovní systém tvoří nejen centrální banka a všechny další banky působící v určité zemi, ale také jejich vztahy vzájemné i k okolí (okolím rozumíme podnikový sektor, sektor domácností, státu i zahraniční). Patří k hlavním makroekonomickým nástrojům, kterými lze ovlivňovat produkci, inflaci i nezaměstnanost. Funkce a způsob fungování bankovního systému jsou provázány s existujícím ekonomickým prostředím v dané zemi (prostřednictvím bank proudí do národního hospodářství peníze a bankovní obchody jsou proto důležitým předpokladem fungování i dalšího rozvoje ekonomiky).

Bankovní systém může být uspořádán na různých principech. Obvykle se dělí následovně:

- ▼ Jednostupňové a dvoustupňové – podle toho, zda je či není centrální banka se svými makroekonomickými funkcemi institucionálně oddělena od obchodních bank

- ▼ Univerzální, oddělené a smíšené – podle toho, zda je nebo není institucionálně odděleno obchodní a investiční bankovníctví

Na dvoustupňovém principu jsou založeny moderní bankovní systémy. Funguje na základě institucionálního oddělení makroekonomické úlohy (zejména zabezpečení měnové stability), kterou zabezpečuje centrální banka a mikroekonomické funkce (především provádění činnosti na ziskovém principu), která je doménou sítě obchodních bank. Řadí se sem i Česká republika od roku 1990 ze zákona 130/89 Sb. o SBČS.

Model jednostupňového bankovníctví je historicky starší, resp. dvoustupňovému předcházel. Upustilo se od nich z důvodu nemožnosti takto nadále kontrolovat emisi hotovostních peněz do oběhu. V rámci tohoto systému neexistovala centrální banka, veškeré bankovní činnosti prováděly obchodní banky – včetně emise hotovostního oběživa. Poněkud zvláštní forma byla vytvořena v centrálně plánovaných ekonomikách. Zde makro- i mikroekonomickou funkci zastávala jedna hlavní banka „monobanka“. Peníze zde ovšem hrály podružnou roli, prakticky veškerá činnost byla ovlivňována pasivním naplňováním direktivního centrálního plánování. Univerzální bankovní systém je postaven na tom, že banky poskytují rozmanitou škálu bankovních produktů, což zahrnuje jak produkty komerčního bankovníctví (přijímání vkladů, poskytování úvěrů, zprostředkování platebního styku...), tak bankovníctví investičního (emisní obchody, obchody s cennými papíry, depotní obchody, majetkovou správu aktiv, fúze, akvizice...). Tento systém však nevylučuje jistou míru specializace některých bank.

V odděleném bankovním systému je komerční bankovníctví od investičního institucionálně odděleno. Od roku 1929 sem patřily například Spojené státy americké, kde byl tento systém zaveden po nástupu hospodářské krize. V současné době tam již pro univerzální bankovníctví žádné legislativní překážky neplatí. V rámci smíšeného bankovního systému existuje určité oddělení komerčního a investičního bankovníctví, avšak není to dáno striktně jako u odděleného systému.

Příloha č. 6 – Řízení úvěrové činnosti obchodních bank Českou národní bankou

Česká národní banka

Vznik centrálního bankovníctví je ve vývoji bankovního systému velkým mezníkem. Důvodem pro jejich vznik se staly dlouholeté války, které destruktivně působily na státní pokladny, sklony k rozchazovosti panovníků a vlád, také ale nedostatečné zdroje ve formě drahých kovů. Tyto banky měly původně dvě hlavní funkce: vedení účtů pro panovníka, úvěrování schodků státní pokladny. Postupem času banky přestávají působit jen jako státní pokladny a začínají plnit i další funkce. Dnes jsou centrální banky v tržních ekonomikách institucemi, které mají své nezastupitelné místo v oblastech regulace množství peněz v oběhu a regulace bankovního systému jako celku v daném státě. Tím podstatně ovlivňují finanční i celkovou ekonomickou stabilitu státu.

Vznik centrálního bankovníctví na našem území se datuje do roku 1926, kdy vznikla Národní banka Československá. Tím bylo snato břemeno z již tak zaměstnaného ministerstva financí, které do té doby hlavní funkce centrální banky zastávalo. Více o krátké, avšak pestré historii ČNB uvádím v kapitole 1, tudíž nepovažuji za nutné se touto problematikou dále zabývat.

Funkce České národní banky jako centrální banky

Základními funkcemi centrální banky v tržní ekonomice, kterými se tato instituce odlišuje od dalších bank, jsou především:

- ✦ **emisní funkce:** Jako jediná banka v zemi má výsadní právo emitovat hotovostní peníze na daném území. Je podpořena tzv. emisním monopolem, který je považován za prioritní definiční charakteristiku CB. V dobách, kdy ještě nebylo rozšířeno používání bezhotovostních peněz, mohla centrální banka regulací množství emitované hotovosti ovlivňovat celkové množství peněz v oběhu. S rozvojem bezhotovostních peněz se možnosti centrální banky v této oblasti omezily.)

- ✦ **funkce banky státu:** Česká národní banka vede účty, provádí některé operace pro vládu, centrální orgány a orgány místní moci a správy a pro některé podniky veřejného sektoru. patří mezi především správa státního dluhu, resp. činnosti spojené s poskytováním a splácením úvěrů státu, platbou úroků, emisí pokladničních poukázek a dluhopisů, atd.

- ✦ **funkce vrcholného subjektu měnové politiky:** Prostřednictvím regulace měnové báze, měnových agregátů, úrokových sazeb a devizového kurzu centrální banka ovlivňuje vývoj cenové hladiny, ekonomického růstu a zaměstnanosti.

- ✦ **funkce banky bank:** To znamená, že centrální banka vede účty ostatním bankám v dané zemi, přijímá od nich vklady (povinné minimální rezervy, prostředky ukládané za účelem umožnit platební a zúčtovací operace prováděné CB, dobrovolné vklady), poskytuje jim úvěry (z hlediska poptávky mají 2 podoby: buď je úrok v podobě diskontní sazby natolik nízký, že jsou pro banky tyto úvěry velmi levným zdrojem a tím se podporuje růst množství peněz v ekonomice, nebo mají banky problém se zajištěním likvidity a úvěr od centrální banky pro ně představuje poslední možnost získat chybějící zdroje. CB tak vystupuje jako lender-of-last-resort = věřitel poslední instance), provádí zúčtování mezi nimi (i když v současné době tuto funkci přebírají clearingová centra) atd.

- ✦ **vrcholná instituce bankovního dozoru (regulace a dohled bankovního systému):** Centrální banka prověřuje legálnost a oprávněnost bankovních transakcí, zabezpečuje stabilitu a důvěryhodnost bankovního systému v zemi, schvaluje a prověřuje zásady pro zakládání nových bank.

- ✦ **funkce správce devizových rezerv:** Banka shromažďuje devizové rezervy a operuje s nimi na devizovém trhu za účelem zabezpečit devizovou likviditu země, udržet hodnotu devizových rezerv a ovlivňovat úroveň měnového kurzu domácí měny k zahraničním.

- ✦ **funkce reprezentanta státu v měnové oblasti:** Banka reprezentuje stát jak vůči domácí veřejnosti, tak zahraničí ve všech otázkách týkajících se měnové politiky. Reprezentuje stát v Mezinárodním měnovém fondu, ve Světové bance, Bance pro obnovu a rozvoj, Bance pro mezinárodní platby a v

dalších mezinárodních institucí jako reprezentace vlády, je zároveň mluvčím státu v měnových otázkách vůči zahraničí.

Měnová politika ČNB

V tržní ekonomice je jednou z hlavních funkcí centrální banky „být vrcholným subjektem měnové politiky“. Měnová (monetární) politika České národní banky je tak součástí celkové makroekonomické politiky státu. Jak jsem již uvedla v podkapitole Funkce České národní banky jako centrální banky, měnová politika je souhrn záměrů a opatření uplatňovaných při řízení úvěrové, depozitní, devizové a dalších peněžních činností, bankovních i nebankovních hospodářských subjektů, čímž prosazuje splnění vytyčených cílů. Mezi jednotlivými zeměmi existují určité rozdíly ve výběru hlavních cílů, ale obecně lze za hlavní každé země označit stabilitu cenové hladiny, resp. stabilitu měny.

Činnost centrální banky je ale, jak vyplývá z textu, často doplňována a ovlivňována nepeněžními opatřeními hospodářské politiky vlády, která jsou namířena k uskutečnění širších makroekonomických cílů.

Účinnost měnové politiky úzce souvisí se samostatností centrální banky. V zemích s tržní ekonomikou dnes pozorujeme tendenci v posilování samostatnosti CB. Avšak naprostá nezávislost je vyloučená. Míra samostatnosti je dána řadou podmínek, které jsou vymezeny zákony o centrální bance jednotlivých států. Jsou to například povinnost oznamovat postup v měnové politice, způsob volby a možnosti odvolání vedoucích představitelů CB, délka funkčního období guvernéra, atd.

Za nejvíce samostatné centrální banky lze považovat CB ve Švýcarsku, Německu a na Novém Zélandu. Naopak mezi nejvíce závislé patří CB v Itálii a ve Španělsku. V České republice má centrální banka vysokou míru samostatnosti. Zákon č. 6/1993 o České národní bance upravuje činnosti a povinnosti naší centrální banky.

Cíle a nástroje měnové politiky ČNB

Úloha měnové politiky ČNB je právně kodifikována v ustanoveních článku 98 Ústavy ČR a § 2 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, které jí ukládají zabezpečovat především cenovou stabilitu a - pokud tím není dotčen tento hlavní cíl ČNB - podporovat obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu.

Česká národní banka má při prosazování svých měnových cílů možnost využívat celou řadu nástrojů. Jsou členěny na přímé (netržní, selektivní) a nepřímé (tržní, obecné).

Přímé nástroje představují adresné, selektivní zásahy centrální banky do nabídky peněz přes regulaci úvěrové kapacity a likvidity obchodních bank. ČNB jako centrální banka země s tržní ekonomikou je používá pouze výjimečně a na přechodnou dobu.

V současnosti mezi základní měnové nástroje, jimiž ČNB reguluje úvěrové zdroje obchodních bank a jejich likviditu, patří zejména nástroje *tržního charakteru*, tzn. nepřímé. Jedná se o nástroje globálního povahy a jejich působení je ve své podstatě univerzální, neboť vytváří všem sektorům a jejich subjektům stejné podmínky pro čerpání úvěrových zdrojů.

A. Diskontní nástroje

1) Úvěry ČNB

V současné době poskytuje ČNB hlavně *lombardní úvěry*. Tím si mohou obchodní banky krátkodobě doplnit svou nedostatečnou likviditu či úvěrové zdroje od ČNB (lhůta splatnosti je maximálně 1 měsíc). Jako zástava slouží prvotřídní krátkodobé cenné papíry. Lombardní úvěry byly zavedeny v roce 1992. Jsou poskytovány za lombardní sazbu určenou Českou národní bankou (v současné

době je to 3,5 %) a limitovány určeným procentem hodnoty cenných papírů. Poskytovaným objemem však nejsou příliš významné.

V roce 1993 byly zavedeny *krátkodobé refinanční úvěry*, které mají charakter nouzových úvěrů, to znamená, že mohou být poskytnuty pouze ve výjimečných případech (úplné vyčerpání povinných minimálních rezerv k úhradě záporného salda na příslušném účtu v ČNB) v zájmu zachování likvidity dané banky. Jejich maximální lhůta splatnosti je 3 měsíce a úroková sazba je ve výši lombardní sazby zvýšené o 6 procentních bodů.

Do roku 1994 byly též používány *aukční refinanční úvěry*. Lhůta splatnosti byla 1 – 6 dní, 7 nebo 14 dní a ČNB vždy stanovila procento minimálního krytí úvěru cennými papíry, druhy těchto papírů, způsoby aukce a celkový nabízený objem. Princip byl stejný jako v aukčním řízení, to znamená, že úrokové sazby stanovovaly obchodní banky samy, a to minimálně ve výši diskontní sazby. Každá banka, která nabídla úrok alespoň ve výši výsledné úrokové sazby, získala úvěr právě za tu sazbu, kterou sama nabídla. Úvěr byl vždy limitován kapitálem každé banky a zároveň celkovou nabídkou ze strany ČNB.

Od poloviny roku 1994 se u těchto úvěrů vyžaduje stoprocentní krytí cennými papíry. Tím získaly úvěry podobu repo operací.

Od roku 1992 do roku 1997 se používaly *úvěry na reeskont směnek*. Úrok se rovnal diskontní sazbě a ČNB reeskontovala pouze cizí obchodní směnky se lhůtou splatnosti 1 – 3 měsíce.

2) Úrokové sazby ČNB

Česká národní banka určuje diskontní a lombardní sazbu. *Diskontní sazba* je nejnižší referenční úrokovou sazbou ČNB a jak ukazuje tabulka, v současnosti činí 1,5 %. Do roku 1997 za tuto sazbu obchodní banky čerpaly úvěry od centrální banky na základě reeskontu obchodních směnek, ale též signální. *Lombardní sazba*, jak jsem již zmínila výše, je používána pro úvěry na krytí krátkodobě nestatečné likvidity obchodních bank.

Obě sazby mají dnes především signální význam (jejich změny oznamují zásadnější změny měnové politiky ČNB) s cílem ovlivňovat úrokové sazby na mezibankovním trhu.

Pro operace na volném trhu stanoví ČNB *repo sazbu*, která do jisté míry nahradila sazbu diskontní.

Tabulka č. 9: Úrokové sazby ČNB – 2003:

ÚROKOVÉ SAZBY NÁSTROJŮ ČNB				
Depozitní facilitata: DISKONTNÍ SAZBA	V % p.a.	Platí od 31. 01. 2003	1,50	1,75
Marginální zápůjční facilitata: LOMBARDNÍ SAZBA	V % p.a.	Platí od 31. 01. 2003	3,50	3,75
Dvoutýdenní repo operace: REPO SAZBA	V % p.a.	Platí od 31. 01. 2003	2,50	2,75
Povinné minimální rezervy (banky/spořitelny)	V % p.a.	Platí od 31. 01. 2003	2,00	2,00
Fixing úrokových sazeb na mezibankovním trhu depozit (PRIBOR) - 1 týden	V % p.a.	Denně, 24. 04. 2003	2,50	2,50

Pramen: www.cnb.cz

B. Operace na volném trhu

Cílem operací na volném trhu je usměrňovat vývoj úrokových sazeb v ekonomice, ovlivňovat likviditu peněžního trhu a dávat veřejnosti signál o postoji měnové politiky ČNB. Dříve (do roku 1994) se používaly především k regulaci měnové báze. Operace na volném trhu jsou většinou prováděny ve formě *repo operací* (na základě dohod o zajištění peněžité pohledávky převodem dlužných cenných papírů). Z hlediska cíle a pravidelnosti lze operace na volném trhu rozdělit následovně:

▼ Hlavní měnový nástroj má podobu repo operací prováděných formou *objemových tendrů*. Při repo operacích ČNB přijímá od bank přebytečnou likviditu a bankám předává jako zástavu (kolaterál) dohodnuté cenné papíry. Obě strany se zároveň zavazují, že po uplynutí doby splatnosti proběhne reverzní transakce, v níž ČNB (jako dlužník) vrátí věřitelské bance zapůjčenou jistinu zvýšenou o

dohodnutý úrok a věřitelská banka vrátí ČNB poskytnutý kolaterál. To znamená, že ČNB prodává cenné papíry s jejich budoucím nákupem. K repo operacím se nejčastěji používají poukázky, resp. technické dluhopisy České národní banky se lhůtou splatnosti 14 dní, avšak v závislosti na predikci vývoje likvidity bankovního sektoru jsou čas od času prováděny i repo operace s kratší dobou splatnosti. Vzhledem k systémovému přebytku likvidity v bankovním sektoru slouží v současné době repo tendry pouze k odčerpávání likvidity. ČNB provádí repo tendry s tzv. *variabilní* sazbou (vyhlášená repo sazba slouží jako maximální limitní sazba, za kterou mohou být banky v repo tendru uspokojovány). Nabídky bank jsou vypořádány podle americké aukční procedury. To znamená, že ČNB přijme přednostně nabídky požadující nejnižší úrokovou sazbu, a to až do výše predikovaného přebytku likvidity na daný den. V případě, že objem objednaný bankami přesáhne predikovaný přebytek likvidity, ČNB nabídky za nejvyšší sazby buď zcela odmítne nebo proporcionálně zkrátí. Repo tendr je obvykle vyhlašován každý pracovní den. Banky mají možnost ve stanovené době předávat své objednávky, t.j. objem a požadovanou úrokovou sazbu. Minimální akceptovatelný objem je 300 mil. Kč a dále celé násobky 100 mil. Kč.

▼ *Doplňkový měnový nástroj* má podobu tříměsíčního repo tendru, v němž ČNB přijímá likviditu na období tří měsíců. Tříměsíční repo tendr opět probíhá podle americké aukční procedury (viz dvoutýdenní repo tendr). Tříměsíční repo sazba používaná pro tento tendr není sazbou ČNB, nýbrž jde o sazbu peněžního trhu aktuální v době vypsání tendru. V současnosti se tento nástroj nevyužívá, poslední tříměsíční tendr byl vypsán v lednu 2001.

▼ *Nástroje jemného ladění* (devizové operace, operace s cennými papíry) používá ČNB ad hoc zejména v případech nečekaných krátkodobých výkyvů v likviditě trhu, kdy je ohrožena stabilita vývoje úrokových sazeb. Použití těchto nástrojů je v praxi spíše výjimečné.

▼ Česká národní banka rovněž zabezpečuje na pokyn ministerstva financí *primární emise státních pokladničních poukázek a střednědobých státních dluhopisů*. K emisím dochází většinou jednou týdně. Hlavním cílem těchto operací je získat chybějící prostředky ke krytí schodků v běžném hospodaření státního rozpočtu.

C. Povinné minimální rezervy

Kromě úrokových sazeb ČNB rovněž využívá jako nástroje řízení zdrojů obchodních bank *povinné minimální rezervy*. Tyto rezervy představují povinné vklady obchodních bank u centrální banky a jsou bezúročné. To znamená, že každá banka (včetně stavebních spořitelů a poboček zahraničních bank), která má v ČR bankovní licenci, je povinna držet na svém účtu v Zúčtovacím centru ČNB (tzv. clearingový účet) určitý předem stanovený objem likvidity, tzv. povinné minimální rezervy (PMR). Předepsaný objem PMR je stanoven na 2 % ze základny pro výpočet PMR. S platností od 12.7.2001 je touto základnou *objem primárních závazků* dané banky (tj. především vkladů od nebankovních subjektů, v domácí i zahraniční měně), jejichž splatnost nepřevyšuje 2 roky. Příslušná banka je povinna udržovat na svém clearingovém účtu takový denní zůstatek, který v průměru za 1 měsíc (což je délka cyklu udržování PMR) je roven minimálně stanovené PMR pro daný cyklus. Prostředky na tomto účtu až do výše předepsaného objemu PMR jsou počínaje 12.7.2001 bankám úročeny dvoutýdenní repo sazbou ČNB (dříve úročeny nebyly). Případné nedodržení povinných minimálních rezerv je penalizováno sazbou ve výši lombardní sazba + 6 procentních bodů (počítána z výše rozdílu mezi požadovaným a skutečným stavem).

Povinné minimální rezervy sehrály obrovskou roli jako nástroj regulace likvidity bank v období měnové odluky. Vedla totiž výraznému nárůstu (i když krátkodobému) primárních vkladů v bankách. 1. 2. 1993 na pomoc přispěla ČNB zvýšením tehdejších sazeb rezerv u bank s primárními depozity nad 25 mld Kčs z 9 na 12 % u vkladů na viděnou a ze 3 % na 4 % u termínovaných vkladů, aby odčerpala přebytkovou likviditu. Po 5 měsících se obě sazby vrátily na původní úroveň. Později byly sazby ještě několikrát upravovány. Vrcholu dosáhly v srpnu 1996, kdy se jednotná sazba pro všechny primární závazky bank vyšplhala až na 11,5 %. Na dnešní úroveň se

povinné minimální rezervy dostaly v říjnu 1999 (viz tabulka č.9). V současné době již funkce PMR jako měnově - politického nástroje není tak významná. Prostředky deponované bankami v ČNB za účelem plnění PMR však mají jinou významnou úlohu: slouží jako "polštář" zajišťující plynulost mezibankovního platebního styku v Zúčtovacím centru ČNB. V roce 1999 dokončila ČNB proces postupného snižování sazby PMR na úroveň 2%, která je shodná s výší sazby PMR stanovenou Evropskou centrální bankou pro banky v Hospodářské a měnové unii (EMU).

Aby byla zachována plynulost mezibankovního platebního styku i po snížení sazby PMR na současnou úroveň, byla zavedena *kolateralizovaná vnitrodenní úvěrová facilita* (tj. poskytovaná bankám výměnou za cenné papíry). V jejím rámci ČNB, jakožto operátor platebního systému a systému vypořádání obchodů s krátkodobými dluhopisy, poskytuje bankám krátkodobé úvěry v průběhu dne tak, aby byly schopny plynule provádět platby i v případě, že v daný okamžik nemají na svých účtech u ČNB dostatek prostředků. Vnitrodenní úvěr je poskytován za sazbu 0% a v případě nesplacení automaticky přejde v *marginální záůjčební facilitu*.

D. Kurzové intervence

Intervence devizového kurzu představují vědomá regulace výše měnového kurzu koruny vůči zahraničním měnám centrální bankou. Důsledek intervence představuje krátkodobé zhodnocování či znehodnocování devizového kurzu, vytváří se tak revalvační nebo devalvační tlaky na kurz. Probíhají především formou spotových operací.

Podle způsobu zásahu do vývoje devizového kurzu intervenci dělíme na

- a) *přímé intervence* = nákupy a prodeje domácí měny či zahraničních měn *konverzí* (konverze představují nákupy a prodeje zahraničních měn za domácí měnu bez reverzní transakce), *swapem* (při swapových operacích ČNB nakupuje nebo prodává zahraniční měny za domácí měnu s tím, že se v dohodnutém termínu uskuteční zpětná operace. Při nákupu zahraniční měny dojde ke zvýšení úvěrové kapacity a nabídka úvěrů obchodních bank v domácí měně. Negativním dopadem je však růst inflace.) nebo *termínově*
- b) *nepřímé intervence* = nákup nebo prodej zlata, úprava diskontní sazby atd.

Případný nežádoucí dopad na měnovou bázi může ČNB sterilizovat operacemi na volném trhu. S přechodem české koruny na režim volně pohyblivého měnového kursu v květnu 1997 se význam intervencí značně snížil. ČNB nyní sleduje především kurs koruny k euru.

E. Automatické facility

Automatické facility slouží k poskytování nebo ukládání likvidity přes noc (overnight, O/N). Protože se z hlediska bank jedná o permanentní možnost uložení resp. zápůjčení peněz, vytvářejí úrokové sazby uplatňované u těchto dvou facilit koridor, v němž se pohybují krátkodobé sazby na peněžním trhu (a také dvoutýdenní repo sazba).

- *Depozitní facilita* poskytuje bankám možnost uložit přes noc u ČNB bez zajištění svou přebytečnou likviditu, pokud o to požádá nejpozději 15 minut před uzávěrkou účetního dne v Zúčtovacím centru ČNB. Minimální objem je 100 mil. Kč a dále celé násobky 50 mil. Kč. Depozita jsou úročena diskontní sazbou. Diskontní sazba proto zpravidla představuje dolní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu.
- *Marginální záůjčební facilita* poskytuje bankám možnost vypůjčit si přes noc od ČNB formou repo operace likviditu, pokud o to požádá nejpozději 25 minut před uzávěrkou účetního dne v zúčtovacím centru ČNB. Minimální objem není stanoven. Finanční prostředky v rámci této facility jsou úročeny lombardní sazbou. Vzhledem k trvalému přebytku likvidity je tato facilita bankami využívána minimálně. Lombardní sazba představuje horní mez pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu.

Význam dalších nástrojů měnové politiky (například pravidla likvidity, úvěrové stropy, limity úrokových sazeb, povinné vklady...) se postupně snižuje, některé hrají svou roli spíše

v zabezpečování žádoucí bilanční struktury obchodních bank s hlavním cílem podporovat stabilitu bankovního trhu.

Bankovní regulace a dohled v České republice

Výlučnost a specifická postavení obchodních bank v ekonomice klade velký důraz na bezpečnost jejich fungování v rámci *stability* celého bankovního systému, a to jak z hlediska makroekonomického (prostor pro realizaci měnové politiky), tak mikroekonomického (podpora *bezpečnosti, důvěryhodnosti a efektivnosti* bankovního systému).

Důvěryhodnost a stabilita bankovního sektoru je pro fungování ekonomiky jednou ze základních podmínek. Tuto stabilitu nelze zajistit pouze tržními mechanismy, proto je činnost bank regulována velkým množstvím omezujících a příkazujících pravidel, především v podobě právních předpisů (tzv. *bankovní regulace*). Dozor nad dodržováním těchto pravidel a vyvozování důsledků z jejich porušení je pak nazýván *bankovním dohledem*.

Cílem bankovního dohledu není zabránit kolapsu každé jednotlivé banky, nahrazovat funkci policie a dalších orgánů činných v trestním řízení a vyřizovat stížnosti klientů na banky. Za řízení a finanční výsledky bank je odpovědný její management. Kontrolu provádí dozorcí rada a valná hromada akcionářů. Orgány banky odpovídají za funkčnost vnitřních kontrolních mechanismů a řízení rizik v bance. Bankovní dohled provádí následnou kontrolu zaměřenou na dodržování stanovené regulace, která nemůže sama o sobě zabránit uzavření ztrátových obchodů bankami, je však povinen při zjištění nedostatků zasáhnout svými nástroji, kterými může být i odnětí bankovní licence nebo zavedení nucené správy.

Bankovní dohled stanoví rámec pro obezřetné podnikání bank a kontroluje jeho dodržování. Činnost bank podléhá zákonu č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů. Na základě zmocnění v tomto zákoně ČNB vydává opatření a vyhlášky, které obsahují podmínky pro vstup do bankovního sektoru a obezřetnostní pravidla v jednotlivých oblastech podnikání bank.

Zákon o ČNB č.6/1993 Sb. stanoví, že všechny obchodní banky v ČR podléhají bankovnímu dohledu. Bankovní dohled jako regulační orgán byl ustaven již na počátku 90. let na doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled a v souladu s direktivami Evropské unie. V jejich průběhu byl postupně zdokonalován, vznikala a zpřesňovala se obezřetnostní opatření na základě využití zkušeností odborníků z Mezinárodního měnového fondu a jiných finančních institucí. Technickou pomocí přispěly též mezinárodní instituce jako např. Mezinárodní měnový fond, PHARE a centrální banky vyspělých ekonomik (Bank of England, FED New York atd.). Postupně byl vytvořen standardní systém bankovního dohledu, který byl obdobou toho ve vyspělých tržních ekonomikách.

Pravidla obezřetného chování bank

Pravidla obezřetného chování bank představují opatření České národní banky, která mají za cíl omezit bankovní rizika a minimalizovat tak ztráty finančních prostředků z pohledu věřitelů bank. Tato opatření jsou pro nás vzhledem k plánovanému vstupu do Evropské unie závazná. Tedy, i přes fakt, že vycházejí z doporučení Basilejského výboru pro bankovní dohled a direktiv vydaných Evropskou unií a mají pouze doporučující charakter, ve většině vyspělých zemí jsou považována za mezinárodně platné normy.

Co se týká řízení úvěrové politiky obchodních bank, za směrodatná a nejdůležitější opatření ze strany ČNB se řadí zejména ta, týkající se pravidel likvidity bank, zásad klasifikace pohledávek z úvěrů, omezení a podmínky pro některé druhy úvěrů a investic do majetkových účastí, kapitálové přiměřenosti atd.

Ráda bych se zde o jednotlivých opatřeních krátce zmínila. Cílem opatření o *pravidlech likvidity bank* (opatření ČNB č. 11 ze dne 20.12. 1996) je zabezpečit schopnost banky plně dostát svým závazkům v termínu splatnosti. Jsou zaměřena na techniku a organizační požadavky řízení

likvidity. Z tohoto důvodu mají banky povinnost držet dostatečně velký objem rychle likvidních aktiv ve vztahu k prováděným obchodům. To znamená, že obsahují pokyny k členění aktiv, pasiv a mimobilančních položek v souladu se zbývající dobou jejich splatnosti a předpoklady k jejich řízení. (patří sem pokladní hodnoty, běžné účty u jiných bank, krátkodobá depozita u jiných bank se splatností nejpozději do 7 dnů, státní pokladniční poukázky, krátkodobé dluhopisy centrální banky a volné rezervy u ČNB).

Opatření o kapitálové přiměřenosti (opatření ČNB ze dne 1.4. 2000) zahrnuje též úvěrové a tržní riziko.

Opatření České národní banky ze dne 9. července 1998,

kterým se stanoví zásady klasifikace pohledávek z úvěrů a tvorby opravných položek k těmto pohledávkám

Česká národní banka podle § 15 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, stanoví:

§ 1 - Základní ustanovení

1. Toto opatření se vztahuje na banky a na pobočky zahraničních bank působící na území České republiky (dále jen "banka").
2. Banka klasifikuje své pohledávky z úvěrů poskytovaných klientům (dále jen "pohledávky") a účtuje pohledávky podle zásad stanovených tímto opatřením. Klasifikace pohledávek je podkladem pro tvorbu opravných položek banky.
3. Klasifikace pohledávek se provádí alespoň čtvrtletně na základě vyhodnocení běžného účetního období či období předcházejících. Klasifikace pohledávek vyjadřuje výši předpokládaných rizik a případných ztrát.
4. Banka vytváří opravné položky v dostatečné výši. Opravné položky slouží k pokrytí rizik spojených s konkrétní pohledávkou.
5. Klientem banky se pro účely tohoto opatření rozumí právnické a fyzické osoby.

§ 2 - Kategorie pohledávek

1. Pohledávkou se rozumí úhrn jistiny, úroků a poplatků.
2. Banka hodnotí pohledávku podle kritérií uvedených v tomto opatření a začlení ji do některé z těchto kategorií:

- a) standardní pohledávky
- b) sledované pohledávky
- c) nestandardní pohledávky
- d) pochybné pohledávky
- e) ztrátové pohledávky

3. Sledované, nestandardní, pochybné a ztrátové pohledávky jsou nazývány klasifikovanými pohledávkami.

4. Při hodnocení pohledávky banka nezohledňuje výši a kvalitu jejího zajištění.

§ 3

1. Banka při hodnocení bere do úvahy rovněž další vnější ekonomické a politické faktory a podmínky, které mohou ovlivnit kvalitu pohledávky.
2. Banka začlení pohledávku do kategorie s vyšším rizikem, pokud na základě jakýchkoliv okolností předpokládá ztrátu vyšší než odpovídá začlenění pohledávky podle § 2 odst. 2.
3. Poskytne-li banka dlužníkovi úvěr ke splacení jeho klasifikované pohledávky, je tento úvěr klasifikován ve stejné, popř. horší rizikové kategorii jako pohledávka, která byla tímto úvěrem splacena. V případě, že je bance postoupena pohledávka, banka tuto pohledávku posoudí a zařadí do rizikové kategorie odpovídající kritériím uvedeným v tomto opatření.
4. Vznikne-li bance pohledávka v souvislosti s postoupením klasifikované pohledávky (prodej s odloženou splatností apod.) je na tuto pohledávku pohlíženo jako na pohledávku z úvěru. Vzniklá

pohledávka je zařazena do stejné, případně horší kategorie než postoupená pohledávka a dále se na ni plně vztahují požadavky na tvorbu opravných položek dle tohoto opatření.

5. Česká národní banka je oprávněna rozhodnout o zařazení pohledávky do příslušné kategorie odchýlně od klasifikace provedené bankou v případech, kdy banka pohledávku klasifikovala v rozporu s tímto opatřením.

6. Banka vede evidenci klasifikovaných pohledávek v členění na pohledávky po splatnosti a pohledávky do splatnosti.

§ 4 - Standardní pohledávky

1. Standardní pohledávky jsou pohledávky splácené dlužníkem podle dohodnutých podmínek. Dlužník se nachází v příznivé finanční a důchodové situaci a není důvodu pochybovat o včasném vyrovnaní celé pohledávky banky.

2. Do kategorie standardních pohledávek banka zahrnuje pohledávky podle odstavce 1, které současně splňují všechna následující kritéria:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou řádně spláceny nebo jsou po splatnosti méně než 31 dní,
- b) banka má dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka do 30 dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici,
- c) dlužníkovi nebyla během posledních tří let žádná z jeho pohledávek restrukturalizována z důvodu jeho tíživé finanční a důchodové situace.

§ 5 - Sledované pohledávky

1. Sledované pohledávky jsou pohledávky, u kterých se dá na základě hodnocení bonity dlužníka předpokládat, že jistina, úroky i poplatky budou splaceny v plné výši. Ve srovnání se standardními pohledávkami však došlo ke zhoršení skutečností ovlivňujících splácení jistiny, úroků a poplatků od doby, kdy byl úvěr poskytnut, ale v okamžiku hodnocení pohledávky není předpokládána žádná ztráta.

2. Do kategorie sledovaných pohledávek banka zahrnuje pohledávky podle odstavce 1 a dále pohledávky splňující alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou po splatnosti více než 30 dní a méně než 91 dní,
- b) banka nemá dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka více než 30 dní a méně než 91 dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici,
- c) na základě informací o finanční a důchodové situaci dlužníka banka přepracovala plán splátek pohledávky před více než šesti měsíci a méně než před třemi lety,
- d) jedná se o pohledávku vyhovující kritériím podle § 4, která však není plně zajištěna proti kurzovému riziku.

§ 6 - Nestandardní pohledávky

1. Nestandardní pohledávky mají všechny nedostatky obsažené v hodnocení sledovaných pohledávek s tím, že splacení jistiny, úroků a poplatků v plné výši je na základě hodnocení bonity dlužníka nejisté. Částečné splacení pohledávky je vysoce pravděpodobné.

2. Do kategorie nestandardních pohledávek banka zahrnuje pohledávky podle odstavce 1 a dále pohledávky splňující alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou po splatnosti více než 90 dní a méně než 181 dní,
- b) banka nemá dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka více než 90 dní a méně než 181 dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici, nebo z informací o dlužníkovi vyplývá, že splacení pohledávky v plné výši v době její splatnosti je nejisté,
- c) na základě informací o finanční a důchodové situaci dlužníka banka přepracovala plán splátek pohledávky před méně než šesti měsíci.

§ 7 - Pochybné pohledávky

1. Pochybné pohledávky mají všechny nedostatky obsažené v hodnocení nestandardních pohledávek s tím, že splacení jistiny, úroků a poplatků v plné výši je na základě hodnocení bonity dlužníka vysoce nepravděpodobné. Částečné splacení pohledávky je možné a pravděpodobné.

2. Do kategorie pochybných pohledávek banka zahrnuje pohledávky podle odstavce 1 a dále pohledávky splňující alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou po splatnosti více než 180 dní a méně než 361 dní,
- b) banka nemá dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka více než 180 dní a méně než

361 dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici, nebo z informací o dlužníkovi vyplývá, že splacení pohledávky v plné výši v době její splatnosti je vysoce nepravděpodobné.

§ 8 - Ztrátové pohledávky

1. Ztrátové pohledávky mají všechny nedostatky obsažené v hodnocení pochybných pohledávek s tím, že splacení jistiny, úroků a poplatků v plné výši je na základě hodnocení bonity dlužníka nemožné. Tyto pohledávky se jeví jako nenávratné nebo návratné pouze částečně ve velmi malé hodnotě. Částečná návratnost pohledávky může být uskutečnitelná v budoucnosti. Banka usiluje o splacení těchto pohledávek až do doby, než je s jistotou prokázáno, že další splacení je nemožné. Jestliže znehodnocení pohledávky je trvalé, banka pohledávku odepíše.

2. Do kategorie ztrátových pohledávek banka zahrnuje pohledávky podle odstavce 1 a dále pohledávky splňující alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) splátky jistiny, úroků nebo poplatků jsou po splatnosti 361 a více dní,
- b) banka nemá dostatek informací o finanční a důchodové situaci dlužníka 361 a více dní ode dne, kdy měly být bance k dispozici, nebo z informací o dlužníkovi vyplývá, že splacení pohledávky v plné výši v době její splatnosti je nemožné.

3. Banka vykazuje pohledávku jako ztrátovou, jestliže dlužník je v konkurzním nebo vyrovnávacím řízení.

§ 9 - Tvorba opravných položek

1. Banka vytváří opravné položky k jednotlivým klasifikovaným pohledávkám minimálně v následující výši:

- a) k sledovaným pohledávkám: upravená hodnota pohledávek násobená koef. 0,05;
- b) k nestandardním pohledávkám: upravená hodnota pohledávek násobená koef. 0,2;
- c) k pochybným pohledávkám: upravená hodnota pohledávek násobená koef. 0,5;
- d) k ztrátovým pohledávkám: upravená hodnota pohledávek násobená koef. 1,0.

Upravenou hodnotou pohledávek se pro účely tohoto opatření rozumí nominální hodnota pohledávek snížená o hodnotu kvalitního zajištění příslušných pohledávek.

2. V případě ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti 361 dnů a více a které jsou přitom plně nebo z části zajištěny nemovitostí, vytváří banka postupně během roku dodatečné opravné položky (nad rámec vymezený v odstavci 1), písmeno d)) tak, aby:

a) k 31. 12. 1998:

- celkový objem vytvořených dodatečných opravných položek k těm částem ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti 361 - 720 dnů, činil minimálně 10 % hodnoty té části pohledávky, která je zajištěna nemovitostí,
- celkový objem vytvořených dodatečných opravných položek k těm částem ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti 721 - 1080 dnů, činil minimálně 20 % hodnoty té části pohledávky, která je zajištěna nemovitostí,
- celkový objem vytvořených dodatečných opravných položek k těm částem ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti 1081 až 1440 dnů, činil minimálně 30 % hodnoty té části pohledávky, která je zajištěna nemovitostí,
- celkový objem vytvořených dodatečných opravných položek k těm částem ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti více než 1440 dnů, činil 100 % hodnoty té části pohledávky, která je zajištěna nemovitostí,

b) k 31. 12. 1999:

- celkový objem vytvořených dodatečných opravných položek k těm částem ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti 361 - 720 dnů, činil minimálně 30 % hodnoty té části pohledávky, která je zajištěna nemovitostí,
- celkový objem dalších vytvořených dodatečných opravných položek k těm částem ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti 721 - 1080 dnů, činil minimálně 40 % hodnoty té části pohledávky, která je zajištěna nemovitostí,
- celkový objem dalších vytvořených dodatečných opravných položek k těm částem ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti 1081 až 1440 dnů, činil minimálně 50 % hodnoty té části pohledávky, která je zajištěna nemovitostí,

➤ celkový objem dalších vytvořených dodatečných opravných položek k těm částem ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti více než 1440 dnů, činil 70 % hodnoty té části pohledávky, která je zajištěna nemovitostí,

c) k 31. 12. 2000 a v každém následujícím roce:

➤ celkový objem vytvořených dodatečných opravných položek k těm částem ztrátových pohledávek, které jsou po splatnosti více než 361 dnů, činil 100 % hodnoty té části pohledávky, která je zajištěna nemovitostí.

➤ Banka vytvoří systém pro posuzování kvality zajišťování pohledávek. Tento systém obsahuje zejména kategorizaci zajištění, způsob sledování, oceňování a frekvenci přeceňování hodnoty zajištění.

➤ Banka účetně upravuje výši vytvořených opravných položek ke krytí potenciálních ztrát z klasifikovaných pohledávek k poslednímu dni každého kalendářního měsíce.

➤ Odůvodněnost a dostatečnost výše tvorby opravných položek musí být banka schopna prokazatelně doložit.

ŘÍZENÍ RIZIK

ŘÍZENÍ RIZIK

■ Banka uplatňuje konzervativní přístup v oblasti řízení rizik. Systém řízení rizik, který je na vrcholové úrovni zastřešen představenstvem banky, reflektuje veškeré obchodní aktivity banky a odpovídá standardům majoritního vlastníka – KBC. Hlavní rizika, kterým je banka vystavena, jsou úvěrové riziko, tržní riziko, riziko likvidity a operační riziko.

Politika banky v oblasti řízení rizika se řídí zásadami:

- konzervativního přístupu k řízení rizika
- nezávislého dohledu nad riziky
- komplexního ošetření rizik u mezibankovních obchodů
- systematického a pravidelného sledování limitů

- konzistentnosti s politikou skupiny KBC v oblasti řízení rizika

Řízení rizik významným způsobem využívá přenosu know-how ze strany KBC.

Řízení úvěrového rizika

Úvěrová politika

■ Úvěrová politika obsahuje nejdůležitější principy určující rizikový profil celé banky. Mezi tyto principy patří mimo jiné politika banky vůči vybraným úvěrovým produktům, typům úvěrových transakcí, segmentům klientely nebo odvětvím, uplatňovaná diferencovaně s ohledem na kvalitu klientů, ale i základní odpovědnosti, pravomoci

a kontrolní mechanismy, které jsou v souladu s regulatorními požadavky ČNB. Základní dokument úvěrové politiky schvaluje představenstvo banky. Pro oblast retailových úvěrů fyzickým osobám byla schválena úvěrová politika banky, která vychází z existující úvěrové politiky KBC a předpokládá používání centralizovaného hodnotícího systému Credit scoring pro podporu rozhodování o poskytnutí úvěru.

■ Úvěrová metodika popisuje základní postupy v úvěrové oblasti, všechny rozhodující fáze úvěrového procesu, od podání žádosti přes standardní struktury úvěrových návrhů, principy scoringového a interního ratingového systému až po konečné splacení úvěru. Stanovuje základní pravidla pro oblast zajišťovacích instrumentů, tvorbu opravných položek a rezerv a průběžný monitoring. Úvěrová metodika rovněž definuje spolupráci mezi jednotlivými útvary banky (např. speciální postupy při řešení ohrožených úvěrů). Součástí úvěrové metodiky jsou také základní principy tvorby smluvní dokumentace a vzorová smluvní dokumentace, která je s ohledem na vývoj legislativy a zkušenosti banky průběžně aktualizována.

Organizace – nezávislé řízení rizika

■ Banka důsledně dodržuje oddělené řízení a nezávislost jako základní princip řízení úvěrového rizika. Do samostatného útvaru řízeného na úrovni člena představenstva jsou vyčleněny všechny aktivity, které tvoří základní komponenty modelu řízení rizika a vytvářejí či ovlivňují úvěrový proces – počínaje úvěrovou politikou a metodikou přes úvěrové a odvětvové analýzy, oceňování nemovitostí, monitorování úvěrového portfolia a reporting až po péči o ohrožené úvěry. V rámci tohoto útvaru je v souladu se segmentovým rozdělením banky řízeno i úvěrové riziko v segmentu retail.

■ Respektování principu „čtyř očí“ znamená, že s výjimkou případů použití scoring systému se na schvalování veškerých úvěrových limitů na jednotlivých úrovních vždy podílejí zástupci segmentů i zástupci útvaru řízení rizik. Úvěrové pravomoci jsou udělovány a potvrzovány s ohledem na zkušenosti a výsledky pravidelného hodnocení jejich nositelů. Nejzkušenější pracovníci z útvaru řízení rizik jsou zapojeni jako lektori do tréninkových schémat, kterými postupně procházejí všichni pracovníci zapojení do úvěrového procesu.

Ratingové systémy

■ Pro hodnocení rizika protistrany používá banka interně vyvinuté ratingové systémy a níže specifikovaný Credit scoring systém. Ratingové systémy jsou založeny na vyhodnocení finančních a nefinančních kritérií v kombinaci s kontrolou plnění dodatečných podmínek. Pro speciální subsegmenty (nebankovní finanční instituce, municipality) je základní systém modifikován, pro segment středních a malých podniků začala banka v roce 2001 používat nově vyvinutý systém RIS. S ohledem na výstupy ze systému je klient zařazen do odpovídajícího stupně bonity. Banka pracuje se sedmi-stupňovou škálou (A–G), v rámci které první tři stupně (A–C) jsou určeny pro standardní a zbývající čtyři stupně (D–G) pro tzv. klasifikované úvěry. Na základě přiděleného ratingu je stanovena minimální riziková marže, typ smluvní dokumentace, intenzita monitoringu a případná tvorba opravných položek. Systém RIS navíc umožňuje v závislosti na dosažených výsledcích zařazení nejbonitnějších klientů do zrychleného úvěrového procesu.

Softwarová podpora

■ V květnu 2001 banka implementovala do procesu poskytování úvěrů pro fyzické osoby systém Credit scoring. Tento systém slouží k hodnocení a řízení rizika retailové klientely – fyzických osob

nepodnikatelů. Byl navržen s ohledem na podmínky ekonomického a sociodemografického prostředí České republiky a vychází z úvěrové politiky ČSOB pro uvedený segment retail. Dodavatelem systému je renomovaná zahraniční firma Experian. Výstupem hodnocení je přiřazení „skóre“ klientovi v rámci příslušného produktového portfolia banky a rovněž vyhodnocení splnění rozhodovacích kritérií vytvořených pro jednotlivé subsegmenty klientů.

■ V průběhu roku 2001 banka dokončila implementaci informačního systému RICOS (**R**isk **C**ontrol **S**ystem), která výrazně zjednodušila monitorování úvěrové angažovanosti, a to především v oblasti čerpání úvěrových limitů jednotlivých protistran (včetně limitů pozic na cenné papíry a limitů dealingu na produkty finančních trhů), úvěrových limitů zemí a sledování úvěrového rizika ekonomicky spojených skupin protistran. Systém RICOS umožňuje monitorování úvěrového portfolia na denní bázi, což zahrnuje kromě možnosti ad hoc dotazů na jednotlivé protistrany (banky, nebanky), také přípravu standardních reportů o čerpání úvěrových limitů nebo překročených úvěrových limitech za celé portfolio protistran (kromě fyzických osob podnikatelů). Vývoj systému samozřejmě pokračuje s cílem zohlednit nové regulační požadavky a doporučení basilejského výboru (Basle II).

Ocenění zajištění

■ Banka aplikuje obezřetný přístup k ocenění jistících instrumentů, zejména v oblasti oceňování zastavených nemovitostí.

Interní kontrola úvěrového procesu

■ Kontroly prováděné útvarem Monitorování úvěrového portfolia významně přispívají k průběžnému zlepšování kvality úvěrového portfolia

a procesů v úvěrové oblasti banky. Smyslem prováděných kontrol není sankcionovat, ale zpětně ověřovat a upozorňovat jak pobočkovou síť, tak management banky na zjištěné problémové okruhy a navrhnout jejich řešení. Útvar Monitorování úvěrového portfolia monitoruje celý rozsah úvěrového procesu v pobočkové síti (od žádosti klienta o úvěr přes smluvní dokumentaci až po monitoring klienta). Hlavní důraz je však kladen na navrhování vhodné struktury a účelovost financování, zařazení klientů do úvěrového ratingu, nastavení finančních ukazatelů a jejich přenesení do smluvní dokumentace, stanovení ceny zajištění, smluvní dokumentaci a monitorování klienta (to vše na základě respektování vnitřních předpisů banky). Přínosem je permanentní získávání nestranných a objektivních informací o fungování úvěrového procesu v pobočkové síti, které umožňuje aktualizovat úvěrovou politiku a vylepšovat úvěrovou metodiku. Poznatky z úvěrových kontrol jsou východiskem pro pravidelné hodnocení pobočkové sítě a ovlivňují úvěrové pravomoci pracovníků banky.

Úvěry ex-IPB

■ Stejně jako všechna ostatní aktiva byly i úvěrové pohledávky podniku IPB převzaty 19. 6. 2000, původně vedené a spravované odděleně od původního portfolia banky, rozděleny do tří základních skupin podle úrovně akceptovatelného rizika. Toto rozdělení bylo potvrzeno podpisem Smlouvy o Restrukturalizačním plánu ze dne 31. 8. 2001, která vychází a navazuje na Smlouvu a státní záruku z 19. 6. 2000.

■ Bílé položky jsou vybraná aktiva, která svojí povahou odpovídají celkové strategii skupiny ČSOB/KBC a úvěrové politice banky a jsou z pohledu rizika přijatelná. Přebírané pohledávky byly bankou oceněny a jejich pořizovací hodnota byla potvrzena dvěma auditory.

■ **Černé položky** jsou aktiva, která od počátku představovala pro banku nepřijatelnou úroveň rizika a která byla nebo jsou v souladu s transakčními dokumenty převáděna na Českou konsolidační agenturu (ČKA) formou postoupení pohledávky. Převod proběhl v pěti vlnách a byl dokončen v únoru 2002.

■ **Ostatní položky** jsou aktiva a podrozvahové položky podniku IPB, u kterých nebylo možno rozhodnout nebo u nichž nedošlo do června 2001 k dohodě o dalším způsobu řešení. Nicméně cílovým řešením by mělo být rozhodnutí buďto o **ponechání těchto položek v knize banky** (obílení), nebo o vyvedení z bilance banky – **převod na ČKA** (očernění). Tyto pohledávky jsou analyzovány položka po položce s cílem vyhodnotit jejich komerční kvalitu, rizikovost, popř. převoditelnost, a určit jejich reálnou hodnotu pro případ obílení. ČSOB měla právo na realizaci opčního prodeje na tato aktiva a jejich převedení do ČKA do 19. června 2002.

Od okamžiku převzetí je ČSOB vázána péčí řádného hospodáře o všechna aktiva podniku IPB. Bílé položky jsou řízeny plně v souladu se standardními úvěrovými postupy ČSOB a od okamžiku začlenění do portfolia ČSOB přestávají být sledovány odděleně.

Kvalita úvěrové angažovanosti

■ Konzervativní přístup banky k řízení úvěrových rizik se pozitivně odráží v kvalitě úvěrového portfolia. Podíl tzv. non-performing loans (NPL – úvěry 90 a více dnů po splatnosti) na úvěrovém portfoliu (po vyloučení tzv. historických položek) je na úrovni srovnatelné s předními evropskými bankami, pokračují pozitivní trendy snižování odvětvové koncentrace a koncentrace ve vztahu k jednotlivým dlužníkům.

■ Při zachování tradiční obezřetnosti banky na rozdíl od trendu vykazovaného bankovním sektorem ČR zaznamenala růst objemu úvěrů poskytnutých bonitním tuzemským a zahraničním subjektům.

Úvěry nebankovním klientům

IAS nekonsolidované, brutto částky (mld. Kč)

	31. 12. 1999	31. 12. 2000	31. 12. 2001
Historická angažovanost	45,4	39,6	32,9
z toho: - - ČIJ	11,8	8,2	4,7
- MF ČR (SIJ)	18,9	20,5	20,2
- ostatní	14,7	10,9	8,0
Běžná angažovanost	58,3	66,9	83,5
Celkem	103,7	106,5	116,4
Odpisy (během roku)	5,5	2,1	2,9

Historické případy: Česká inkasní jednotka (ČIJ), Slovenská inkasní jednotka (SIJ) a všichni ostatní úvěrování klienti zahrnutí do druhé fáze konsolidace ČSOB koncem roku 1993 (tj. špatné úvěry z období centrálně řízené ekonomiky, ke kterým byly vytvořeny opravné položky v roce 1993). Angažovanosti vůči ČIJ a MF ČR (SIJ) jsou považovány za bezrizikové, a jsou proto zařazeny jako standardní.

■ Výše uvedená tabulka potvrzuje dlouhodobě pozitivní vývoj struktury portfolia – nárůst nových kvalitních úvěrů náhradou za klesající objem historického portfolia.

Úvěry 90 a více dnů po splatnosti – IAS nekonsolidované, brutto částky (mld. Kč)

	31. 12. 2000		31. 12. 2001	
	Běžné úvěry	Historické případy	Běžné úvěry	Historické případy
Úvěry celkem	66,9	39,6	83,5	32,9
z toho úvěry po splatnosti	1,5	10,6	1,2	6,0
Opravné položky celkem	3,5	9,4	4,0	6,4
Podíl úvěrů po splatnosti k úvěrům celkem (%)	2,3	26,8	1,4	18,1
%ní pokrytí úvěrů po splatnosti opravnými položkami	228,2	89,0	343,9	107,4

Úvěry po splatnosti: ČSOB uplatňuje konzervativní přístup – jestliže u některého klienta alespoň jedna splátka jistiny nebo úroku přesahuje 90 dní po splatnosti, jsou všechny úvěry tohoto klienta označeny jako po splatnosti.

■ Z výše uvedené tabulky vyplývá nízký podíl úvěrů po splatnosti a také vysoká úroveň pokrytí úvěrů po splatnosti vytvořenými opravnými položkami.

■ Níže uvedená tabulka ukazuje zvýšení podílu standardních úvěrů podle vnitřní klasifikace ČSOB.

Úvěry podle vnitřní klasifikace ČSOB – IAS nekonsolidované, brutto částky

	31. 12. 2000				31. 12. 2001			
	Úvěry	% z celk. úvěrů	Hodnota zajištění	Opravné položky	Úvěry	% z celk. úvěrů	Hodnota zajištění	Opravné položky
	mil. Kč		mil. Kč	mil. Kč	mil. Kč		mil. Kč	mil. Kč
Standardní (A-C)	50 206	47,1	18 017	-	57 865	49,7	22 257	-
Klasifikované	27 568	25,9	9 501	11 191	33 624	28,9	12 683	9 836
Sledované (D)	12 037	11,3	7 059	461	14 064	12,1	8 808	460
Nestandardní (E)	2 940	2,8	963	567	7 698	6,6	2 225	608
Pochybné (F)	9 289	8,7	1 361	7 208	7 905	6,8	724	6 147
Ztrátové (G)	3 302	3,1	118	2 955	3 957	3,4	926	2 621
MF ČR (SIJ)	20 525	19,3	19 258	1 267	20 223	17,4	-	-
ČIJ	8 183	7,7	8 183	-	4 695	4,0	4 695	-
Všeobecné rezervy	-	-	-	504	-	-	-	567
Celkem	106 482	100,0	54 959	12 962	116 407	100,0	39 635	10 403

Vnitřní klasifikace ČSOB je v souladu s metodikou ČNB, ale vedle kritéria včasnosti splácení bere v úvahu i současnou situaci a odhad výhledu klienta. V porovnání s klasifikací ČNB jsou vnitřní klasifikace ČSOB a systém tvorby opravných položek konzervativnější.

Snížení zajištění a opravných položek k 31. 12. 2001 se váže na změnu účetní evidence MF ČR (SIJ).

Nabídka ČSOB, a.s. pobočky Liberec, 1. Máje 79/18

ČSOB SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY

Potřebujete půjčit peníze na auto, na akontaci nebo na doplňky do auta?

Za tímto účelem Vám nabízíme ČSOB Spotřebitelský úvěr.

Kolik půjčujeme?

- ✓ Od Kč 20 000,- až do Kč 750 000,- dle účelu úvěru
- ✓ Do Kč 400 000,- bez jakéhokoliv zajištění (v závislosti na účelu úvěru)

Za kolik?

- ✓ Zvýhodněná úroková sazba od 8,9 – 12,9% p.a.
- ✓ Poplatek za poskytnutí půjčky 1% z částky úvěru (min. Kč 500,- max.Kč 3.500,-)
- ✓ Součástí úvěru je pojištění (pro případ smrti a trvalé invalidity)

Co vše potřebujete?

- ✓ Občanský průkaz a rodný list (nebo řidičský průkaz, pas)
- ✓ Potvrzení o příjmu za 3 předcházející měsíce (obdržíte u Vašeho prodejce auta nebo na pobočce ČSOB)
- ✓ Máte-li mzdu zasílat na účet, pak poslední výpis z tohoto účtu
- ✓ Máte-li mzdu v hotovosti, pak stačí aktuální doklad o některé z pravidelných výdajů domácnosti (např. SIPO, Telecom)
- ✓ V případě podnikatele potvrzené daňové přiznání a doklad o bezdlužnosti u Finančního úřadu

Co Vám nabízí ČSOB?

- ✓ Poradenství, jak získat úvěr **zdarma**
- ✓ Poskytnutí úvěru do 2 pracovních dní

Kontaktujte naši pobočku:

ČSOB, a.s.

Pobočka Liberec

1. Máje 79/18

Tel.: 485399111

Pracovní doba: PO – PÁ: 8.00 – 17.00 hod

Další informace o službách ČSOB Vám rádi poskytneme osobně na pobočce, telefonicky či na našich internetových stránkách www.csob.cz.

Nabídka ČSOB a.s.

ČSOB SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY

Kolik půjčujeme?

- ✓ Od Kč 20 000,- až do Kč 750 000,-

Za kolik?

- ✓ Zvýhodněná úroková sazba již od **8,90% ročně**
- ✓ Poplatek za poskytnutí půjčky 1% z částky úvěru (min. Kč 500,-)
- ✓ Součástí úvěru je pojištění (pro případ smrti a trvalé invalidity)

Co vše potřebujete?

- ✓ Občanský průkaz a rodný list (nebo řidičský průkaz, pas)
- ✓ Potvrzení o příjmu za 3 předcházející měsíce (obdržíte u Vašeho prodejce auta)
- ✓ Máte-li mzdu zasílat na jiný účet než u ČSOB, pak poslední výpis z tohoto účtu
- ✓ Máte-li mzdu v hotovosti, pak stačí aktuální doklad o zaplacení některého z pravidelných výdajů domácnosti (např. SIPO, Telecom)

Co Vám nabízí ČSOB?

- ✓ Poradenství, jak získat úvěr - **zdarma**
- ✓ Poskytnutí úvěru do **24 hodin** od předložení požadovaných dokladů

Kontaktujte naši pobočku:

ČSOB,

Tel.:

Pracovní doba: 8:00 – 17:00

Další informace o službách ČSOB Vám rádi poskytneme osobně na pobočce, telefonicky či na našich internetových stránkách www.csob.cz.

ÚČEL	KRÁTKODOBÉ	STŘEDNĚDOBÉ					DLOUHODOBÉ		ČÁSTK
	1 rok	2 roky	3 roky	4 roky	5 let	6 let	7 let		
kategorie I. Koupě nebo rekonstrukce domu nebo bytu, koupě družstevního bytu, pozemku, garáže, nového auta atd.	8,9%	12,5%					12,9%		do 750 0
kategorie II. Koupě nebo rekonstrukce rekreační nemovitosti, koupě ojetého auta, zařízení bytu, financování studia, lázeňská péče, atd.									
bez účelu (bez sledování účelu - hotovostní platba)	12,9%							do 150 0	

Příloha č.9 – Obchodní podmínky pro ČSOB spotřebitelské úvěry

1. Působnost

1.1. Obchodní podmínky pro ČSOB Spotřebitelské úvěry vydává Československá obchodní banka, a.s., se sídlem Praha 1 - Nové Město, PSČ 115 20, Na Příkopě 854/14, IČO: 00001350, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B XXXVI, vložka 46 (dále jen „ČSOB“) v souladu s ustanovením § 273 zákona č. 513/1991 Sb.

1.2. Obchodního zákoníku ve znění změn a doplňků. Obchodní podmínky pro ČSOB Spotřebitelské úvěry určují některé části obsahu Smlouvy o úvěru (dále jen „Smlouva“) a doplňují ji. Odchylná ujednání ve Smlouvě mají přednost před zněním Obchodních podmínek pro ČSOB Spotřebitelské úvěry.

2. Smlouva

2.1. ČSOB Spotřebitelský úvěr ČSOB poskytuje fyzickým osobám (dále jen „Klient“) na základě písemné Smlouvy, ve které jsou sjednány konkrétní podmínky úvěru a která může být měněna pouze na základě dohody smluvních stran písemnými dodatky.

3. Úvěrový limit, jeho výše, účel a čerpání úvěru

3.1. ČSOB poskytne Klientovi po splnění podmínek stanovených Smlouvou peněžní prostředky formou spotřebitelského úvěru do výše úvěrového limitu dohodnutého ve Smlouvě. Úvěrový limit představuje maximální částku, kterou je Klient oprávněn podle Smlouvy čerpat. Úvěr poskytne ČSOB buď k účelu specifikovanému ve smlouvě jako úvěr účelový nebo bez uvedení účelu.

3.2. Peněžní prostředky nebo jejich část až do výše Úvěrového limitu ČSOB poskytne Klientovi k datu, resp. v období čerpání (dále jen „Období čerpání“), které je dohodnuto ve Smlouvě, pokud byly splněny a dodrženy všechny smluvní podmínky, včetně doložení vzniku zajištění v souladu se zákonem a způsobem dohodnutým ve Smlouvě v případech, kdy je úvěr poskytován jako zajištěný a pokud nedošlo k okolnostem, které opravňují ČSOB zastavit čerpání úvěru.

3.3. Způsob čerpání úvěru je zpravidla dohodnut ve Smlouvě. Před čerpáním úvěru předkládá Klient ČSOB:

- a) dokumenty, které dokládají čerpání úvěru v souladu s dohodnutým účelem (faktury, účty, smlouvy apod.)
- b) pokud ve smlouvě není přesně dohodnut způsob čerpání úvěru, žádost o čerpání úvěru na formuláři ČSOB představující zároveň příkaz Klienta k převodu peněžních prostředků, eventuálně žádost o vystavení bankovního šeku ve prospěch dodavatele zboží nebo služby (dále jen Žádost o čerpání úvěru); pokud Žádost o čerpání úvěru nebude řádně vyplněna a doložena, ČSOB je oprávněna čerpání úvěru neumožnit.

3.4. Žádost o čerpání úvěru podepisuje Klient (nebo alespoň jeden ze spoludlužníků). Pokud není výslovně uvedeno jinak, platí, že Klient žádá o čerpání peněžních prostředků v plném rozsahu úvěrového limitu.

4. Úročení a poplatky

4.1. Vyčerpaný a nesplacený úvěr nebo jeho část je úročen úrokovou sazbou dohodnutou ve Smlouvě. Klient se zavazuje uhradit úrok v souladu s ustanoveními bodu 5.

4.2. Z částek, s jejichž splacením je Klient v prodlení, zejména pokud jde o splácení jistiny, úhrady úroků, úhrady poplatků, odměn a provizí nebo plnění jakéhokoli jiného peněžitého závazku podle Smlouvy, je ČSOB oprávněna účtovat Klientovi Úrok z prodlení způsobem a ve výši dohodnuté ve Smlouvě.

4.3. Úroky, které nebudou ke dni jejich splatnosti řádně zaplaceny bude ČSOB připisovat k částkám dříve splatným a dosud neuhrazeným a dále je pak úročit Úrokem z prodlení.

4.4. Úrok i Úrok z prodlení bude vypočítáván a účtován

- a. v období čerpání na bázi rok o 360 dnech a měsíc o skutečném počtu kalendářních dnů;
- b. v období splácení u úvěrů s anuitním způsobem splácení na bázi rok o 360 dnech a měsíc o 30 dnech;
- c. v období splácejí u úvěrů s odděleným splácením jistiny a úroku na bázi rok o 360 dnech a měsíc o skutečném počtu kalendářních dnů;

4.5. ČSOB je oprávněna účtovat Klientovi za své služby poplatky a odměny v souladu se sazebníkem poplatků a odměn za poskytování peněžních a obchodních služeb banky (dále jen „Sazebník“).

5. Splácení

5.1. Poskytnuté peněžní prostředky včetně příslušenství Klient ČSOB vrátí ve splátkách dohodnutých ve Smlouvě.

5.2. Poskytnuté peněžní prostředky a úroky Klient splácí ke dnům splatnosti (dále jen „Den splatnosti“).

5.3. V Období čerpání splácí Klient pouze naběhlé úroky z vyčerpaných peněžních prostředků a to ke konci kalendářního měsíce a ke konci Období čerpání.

5.4. Období čerpání končí dnem uvedeným ve Smlouvě. Poté následuje období splácení úvěru, kdy Klient splácí úvěr měsíčními splátkami sjednanými ve Smlouvě.

5.5. Nedojde-li k vyčerpání sjednané částky úvěru v plné výši, bude výše splátky sjednaná ve Smlouvě ČSOB příslušně snížena na základě skutečné výše čerpané částky úvěru a oznámena Klientovi. Současně s tím oznámí ČSOB Klientovi novou výši roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr, pokud byla ve smlouvě dohodnuta; tato změna je výhradně důsledkem nedočerpání úvěru Klientem a tedy snížení dlužné částky.

5.6. Úrok z prodlení je Klient povinen uhradit vždy k poslednímu pracovnímu dni kalendářního měsíce a ke dni splacení úvěru.

5.7. Klient je povinen vytvářet ke Dnům splatnosti dostatečné krytí peněžními prostředky na svém běžném účtu a to nejpozději do konce Dne splatnosti. Pokud Den splatnosti není dnem pracovním, je klient povinen toto zajistit nejpozději do konce pracovního dne předcházejícího dohodnutému Dni splatnosti.

5.8. Způsob splácení je tento: ČSOB je oprávněna inkasovat příslušnou splátku dluhu Klienta vyplývající ze Smlouvy z jeho běžného účtu a pro případ, že peněžní prostředky vedené na tomto účtu v Den splatnosti nebudou postačovat k úhradě splatné částky, je ČSOB oprávněna inkasovat příslušnou částku z kteréhokoli dalšího účtu Klienta vedeného ČSOB.

5.9. V případě, že v Den splatnosti nebude Klient schopen uhradit jakoukoli splatnou částku podle Smlouvy v plné výši, ČSOB je oprávněna stanovit k úhradě které pohledávky ČSOB, resp. kterých částí pohledávek ČSOB, bude částečná splátka použita (tj. jistiny, úroku, úroku z prodlení, poplatků).

5.10. Klient je oprávněn předčasně splatit úvěr včetně příslušenství (tj. především splatného úroku k datu předčasného splacení a splatných poplatků) k datu dohodnutému s ČSOB, jinak ke Dni splatnosti splátky bezprostředně následující po doručení písemného oznámení Klienta o jeho úmyslu úvěr předčasně splatit ČSOB, jestliže k tomuto dni má na účtu dostatek prostředků; ČSOB je oprávněna vyúčtovat Klientovi náklady, které ČSOB vznikly v souvislosti s předčasným splacením úvěru.

5.11. Oznámení o úmyslu úvěr předčasně splatit podepisuje Klient (nebo alespoň jeden ze spoludlužníků).

6. Zajištění

6.1. ČSOB může vyžadovat při poskytnutí úvěru, aby řádné uspokojení jejích pohledávek vyplývajících ze Smlouvy bylo zajištěno a to dohodou o srážkách ze mzdy a jiných příjmů, ručitelským prohlášením, zástavním právem, životním pojištěním sjednaným ve prospěch ČSOB a pod.

6.2. V případě, že hodnota zajištění v průběhu trvání úvěrového vztahu poklesne nebo ztratí na ceně, Klient je povinen, pokud jej k tomu ČSOB vyzve, doplnit zajištění na původní rozsah ve smyslu jednotlivých zajišťovacích instrumentů, a to ve lhůtě do 30 dní od doručení výzvy ČSOB.

7. Podmínky, které je Klient povinen splnit před poskytnutím úvěru a po celou dobu trvání jeho závazku vůči ČSOB ze Smlouvy

- a. plnění povinností a závazků ze Smlouvy není v rozporu s jinými povinnostmi nebo závazky Klienta, ať zákonnými nebo smluvními
- b. Klient nemá splatné a nezaplacené závazky vůči svým věřitelům, které by měly negativní vliv na jeho schopnost dostát svým platebním závazkům ze Smlouvy; zejména nemá splatné a nezaplacené závazky vůči finančním úřadům, České správě sociálního zabezpečení, celním úřadům a zdravotním pojišťovnám
- c. Klient informuje ČSOB pravdivě o všech svých finančních závazcích; majetek Klienta není zatížen zástavními právy či jinými věcnými právy, kromě těch, o kterých ČSOB písemně informoval.

8. Závazky klienta

7.1. Klient po celou dobu trvání úvěrového vztahu daného Smlouvou, tj. až do úplného splnění všech závazků z ní vyplývajících, je povinen:

- a. bezodkladně informovat ČSOB o všech skutečnostech, které by mohly jakkoli negativně ovlivnit jeho schopnost splácet úvěr ČSOB, zejména o změnách ve finanční a majetkové situaci, o úmyslu převzít další finanční závazky, zastavit, prodat nebo převést svůj majetek ve prospěch třetích osob, poskytnout zajištění za závazky třetích osob
- b. v případech, kdy ČSOB požadovala jako zajištění úvěru sjednání životního pojištění ve prospěch ČSOB, řádně platit pojistné stanovené smlouvou o životním pojištění, pojistnou smlouvu neměnit bez souhlasu ČSOB a dát pojišťovně souhlas (resp. Plnou moc), aby informovala ČSOB o eventuelních změnách v pojistné smlouvě nebo ve vzájemných vztazích
- c. bezodkladně informovat ČSOB o všech skutečnostech, které mají vliv na snížení hodnoty zajištění, a doplnit hodnotu zajištění na původní rozsah v souladu s bodem 6.
- d. vést běžný účet u ČSOB a směřovat ve prospěch tohoto účtu peněžní prostředky a to minimálně ve výši postačující ke splácení jeho závazků vůči ČSOB
- e. předkládat ČSOB na její požádání, popř. jakmile to bude možné, takové dokumenty, které ČSOB může rozumně vyžadovat.

9. Oprávnění ČSOB

9.1. V případě, že nastane skutečnost, která znamená či vyvolá podstatnou změnu podmínek, za nichž byla Smlouva uzavřena, a která může podle posouzení ČSOB ohrozit včasné a úplné splnění závazků Klienta zejména:

- Klient bude v prodlení se splacením jakékoli částky vůči ČSOB, popřípadě jinému subjektu, který mu poskytl úvěr
- Klient bude v prodlení s placením svých závazků vůči finančním úřadům, celním úřadům, zdravotním pojišťovnám, České správě sociálního zabezpečení
- prohlášení Klienta učiněná ve Smlouvě ohledně splnění podmínek obsažených v bodu 7 se ukáží jako nepravdivá či nepřesná nebo se takovými stanou
- bude porušen kterýkoliv ze závazků Klienta převzatý ve Smlouvě, respektive obsažený v bodu 8
- dojde k negativním změnám v majetkové a finanční situaci Klienta

je ČSOB oprávněna kdykoli poté:

- a. omezit nebo zastavit čerpání peněžních prostředků,
- b. provést blokaci veškerých účtů Klienta vedených u ČSOB (zejména neprovádět Klientovy příkazy a nevyplácet hotovost)
- c. použít zůstatky účtů a došlé úhrady na splacení již splatných závazků Klienta
- d. oznámením odeslaným klientovi písemně prohlásit, že všechny její pohledávky z poskytnutého úvěru jsou splatné ke dni uvedenému v prohlášení (oznámení),
- e. odstoupit od Smlouvy
- f. realizovat zajištění poskytnuté Klientem nebo třetími osobami.

9.2. Oprávnění uvedená v tomto odstavci nevylučují ani neomezují použití dalších oprávnění, která ČSOB náleží podle zákona nebo Smlouvy.

Příloha č.10 – Tabulky měsíčních splátek ČSOB spotřebitelských úvěrů
KDYŽ NĚCO CHCETE, PROČ SI TO NEKOUPITE?

ČSOB SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY-ÚČELOVÉ

Tabulka měsíčních splátek ČSOB Spotřebitelského úvěru

Výše úvěru	Délka splácení v měsících						
	12	24	36	48	60	72	84
20 000 Kč	1 748 Kč	946 Kč	669 Kč				
40 000 Kč	3 496 Kč	1 892 Kč	1 338 Kč				
60 000 Kč	5 244 Kč	2 838 Kč	2 007 Kč	1 595 Kč	1 350 Kč	1 201 Kč	1 088 Kč
80 000 Kč	6 992 Kč	3 785 Kč	2 676 Kč	2 126 Kč	1 800 Kč	1 602 Kč	1 451 Kč
100 000 Kč	8 741 Kč	4 731 Kč	3 345 Kč	2 658 Kč	2 250 Kč	2 002 Kč	1 814 Kč
120 000 Kč	10 489 Kč	5 677 Kč	4 014 Kč	3 190 Kč	2 700 Kč	2 403 Kč	2 177 Kč
140 000 Kč	12 237 Kč	6 623 Kč	4 684 Kč	3 721 Kč	3 150 Kč	2 803 Kč	2 539 Kč
160 000 Kč	13 985 Kč	7 569 Kč	5 353 Kč	4 253 Kč	3 600 Kč	3 203 Kč	2 902 Kč
180 000 Kč	15 733 Kč	8 515 Kč	6 022 Kč	4 784 Kč	4 050 Kč	3 604 Kč	3 265 Kč
200 000 Kč	17 481 Kč	9 461 Kč	6 691 Kč	5 316 Kč	4 500 Kč	4 004 Kč	3 628 Kč
220 000 Kč	19 229 Kč	10 408 Kč	7 360 Kč	5 848 Kč	4 950 Kč	4 405 Kč	3 990 Kč
240 000 Kč	20 977 Kč	11 354 Kč	8 029 Kč	6 379 Kč	5 400 Kč	4 805 Kč	4 353 Kč
260 000 Kč	22 725 Kč	1 300 Kč	8 698 Kč	6 911 Kč	5 849 Kč	5 206 Kč	4 716 Kč
280 000 Kč	24 473 Kč	13 246 Kč	9 367 Kč	7 442 Kč	6 299 Kč	5 606 Kč	5 079 Kč
300 000 Kč	26 222 Kč	14 192 Kč	10 036 Kč	7 974 Kč	6 749 Kč	6 006 Kč	5 441 Kč
320 000 Kč	27 970 Kč	15 138 Kč	10 705 Kč	8 506 Kč	7 199 Kč	6 407 Kč	5 804 Kč
340 000 Kč	29 718 Kč	16 084 Kč	11 374 Kč	9 037 Kč	7 649 Kč	6 807 Kč	6 167 Kč
360 000 Kč	31 466 Kč	17 031 Kč	12 043 Kč	9 569 Kč	8 099 Kč	7 208 Kč	6 530 Kč
380 000 Kč	33 214 Kč	17 977 Kč	12 712 Kč	10 100 Kč	8 549 Kč	7 608 Kč	6 892 Kč
400 000 Kč	34 962 Kč	18 923 Kč	13 381 Kč	10 632 Kč	8 999 Kč	8 009 Kč	7 255 Kč
420 000 Kč	36 710 Kč	19 869 Kč	14 051 Kč	11 164 Kč	9 449 Kč	8 409 Kč	7 618 Kč
440 000 Kč	38 458 Kč	20 815 Kč	14 720 Kč	11 695 Kč	9 899 Kč	8 809 Kč	7 981 Kč
460 000 Kč	40 206 Kč	21 761 Kč	15 389 Kč	12 227 Kč	10 349 Kč	9 210 Kč	8 343 Kč
480 000 Kč	41 954 Kč	22 708 Kč	16 058 Kč	12 758 Kč	10 799 Kč	9 610 Kč	8 706 Kč
500 000 Kč	43 703 Kč	23 654 Kč	16 727 Kč	13 290 Kč	11 249 Kč	10 011 Kč	9 069 Kč

Pozn.: Jedná se o orientační propočet

KDYŽ NĚCO CHCETE, PROČ SI TO NEKOUPÍTE?

ČSOB SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY-BEZÚČELOVÉ

Tabulka měsíčních splátek ČSOB Spotřebitelského úvěru

[illegible]

Pozn.: Jedná se o orientační propočet

Příloha č.11 – Dokumenty potřebné k poskytnutí ČSOB spotřebitelského úvěru

- 11a) Potvrzení zaměstnavatele o průměrné výši měsíčního příjmu žadatele o spotřebitelský úvěr
- 11b) Dotazník pro hodnocení nemovitosti určené k bydlení – Byt
(existuje i varianta Rodinný dům)
- 11c) Klient A
- 11d) Klient B
- 11e) Klient C

Potvrzení zaměstnavatele o průměrné výši měsíčního příjmu žadatele o spotřebitelský úvěr

Zaměstnanec

Potvrzujeme, že zaměstnanec

příjmení, jméno, titul

bytem

stav

počet osob v zaopatření ☐

z toho děti ☐

je u nás zaměstnán od

ve funkci

rodné číslo

na dobu **určitou** - **neurčitou***(nehodící se škrtněte)

Měsíční čistý příjem

Průměrný měsíční příjem za poslední 3 měsíce
(bez mimořádných platů a odměn)

Kč

Slovy

Kč

Zaměstnavatel

Mzda je ☐ vyplácena v hotovosti ☐ zasílána na účet.

Potvrzujeme, že zaměstnanec není ve zkušební době a není s ním vedeno jednání o skončení pracovního poměru.

Potvrzujeme, že zaměstnanci jsou ☐ nejsou ☐ prováděny srážky ze mzdy ve výšiKč.

Potvrzení vystavil

jméno

funkce

podpis

telefon

Zaměstnavatel

**Razítko
(včetně IČO)**

V

Dne

Dotazník pro hodnocení nemovitosti určené k bydlení - Byt

Parametry nemovitosti

1) Typ nemovitosti určené k bydlení	rodinný dům rekreační chata	
2) Lokalita - název - (kraj; okres; obec)	kraj: okres obec	
3) Číslo popisné		
4) Počet bytových jednotek		
4) Počet nadzemních podlaží		
5) Součet podlahových ploch všech místností v m ² (alespoň přibližně)		
6) Stáří nemovitosti (v letech)		
7) Stavební provedení	zděné OKAL dřevěné železobetonový panel jiné	
8) Celková výměra pozemku v m ² (alespoň přibližně)		
9) Garáž	ano/ne	
Datum		Podpis klienta:

Tato část slouží pro účely Banky

Jméno a příjmení klienta	Rodné číslo	Požadovaná výše úvěru
Odhad ceny nemovitosti (nemovitost určená k bydlení) komerčním pracovníkem (KP)		
Vlastní názor na cenu nemovitosti uváděnou klientem		
Jméno a příjmení KP		
Datum	Pobočka	

Žádost o poskytnutí ČSOB Spotřebitelského úvěru

ŽADATEL - SPOLUŽADATEL

1A OSOBNÍ ÚDAJE ŽADATELE		REG. Č.	
Příjmení	MELICHAR	Jméno	OTA
Rodné č. (u cizinců datum narození)	[REDACTED]	Místo narození (u cizinců stát)	LIBEREC
Doklady totožnosti	1	Číslo	[REDACTED]
NÁZEV	2	Číslo	[REDACTED]
Nejvyšší dosažené vzdělání	VYSOKOŠKOLSKÉ	Společenské postavení	ZAMĚSTNANEC
Rodinný stav	SVOBODNÝ	Délka manželství (RR)	SJM Ano
Počet členů domácnosti	1	Z toho nezaopatřených dětí	0
		Věk dětí	
		Způsob bydlení	BYT V OSOBNÍ UL.

1B OSOBNÍ ÚDAJE SPOLUŽADATELE			
Příjmení	Jméno	Titul	Pohlaví
Rodné č. (u cizinců datum narození)	Místo narození (u cizinců stát)	Státní příslušnost	
Doklady totožnosti	1	Číslo	IČO podnikatel
NÁZEV	2	Číslo	DIČ podnikatel
Nejvyšší dosažené vzdělání	Společenské postavení		
Rodinný stav	Délka manželství (RR)	SJM	Ano
Počet členů domácnosti	Z toho nezaopatřených dětí	Způsob bydlení	

2A ADRESA TRVALÉHO BYDLIŠTĚ ŽADATELE			
Ulice	ČP	Místo	PSČ
Okres	Země	Délka pobytu na adrese (RRMM)	Telefon
			Mobil

2B ADRESA TRVALÉHO BYDLIŠTĚ SPOLUŽADATELE			
Ulice	ČP	Místo	PSČ
Okres	Země	Délka pobytu na adrese (RRMM)	Telefon
			Mobil

3 ADRESA SOUČASNÉHO BYDLIŠTĚ ŽADATELE - PRO KORESPONDENCI			
Ulice	ČP	Místo	PSČ
Okres	Země	Délka pobytu na adrese (RRMM)	Telefon
			Mobil

4A ÚDAJE O ZAMĚSTNÁNÍ ŽADATELE			
Název a adresa zaměstnavatele	CANDY PLUS	Sektor	SOUKROMÝ
Telefon	[REDACTED]	Pracovní pozice	PRODUCT MANAGER
Název a adresa předchozího zaměstnavatele			
Délka pracovního poměru u současného zaměstnavatele (RR/MM)	0208		
Délka pracovního poměru u předchozího zaměstnavatele (RR/MM)	0000		
Délka nezaměstnanosti v posledních 5 letech (MM)	00	Exekuce	Ano
Délka existence u podnikatele (RR/MM)		Konkurz	Ano

4B ÚDAJE O ZAMĚSTNÁNÍ SPOLUŽADATELE			
Název a adresa zaměstnavatele			
Telefon	Sektor	Pracovní pozice	
Název a adresa předchozího zaměstnavatele			
Délka pracovního poměru u současného zaměstnavatele (RR/MM)			
Délka pracovního poměru u předchozího zaměstnavatele (RR/MM)			
Délka nezaměstnanosti v posledních 5 letech (MM)			Exekuce Ano ☐ Ne ☐ v posledních 5 letech 0
Délka existence u podnikatele (RR/MM)			Konkurz Ano ☐ Ne ☐ v posledních 5 letech 0
5 FINANČNÍ SITUACE			
Údaje v Kč		Údaje v Kč	
MĚSÍČNÍ PŘÍJMY (čistě) • ze závislé činnosti • z podnikání, jiná výd. čin. • z pronájmu nemovitosti • důchod • sociální dávky, příspěvky • úroky • ostatní	ŽADATEL 17 104 SPOLUŽADATEL	MĚSÍČNÍ VÝDAJE • úvěr • leasing • ostatní půjčky • výživné • pojistné • ručení (v případě plateb) • ostatní (daně z nemovitosti, povinné ručení)	
		ŽADATEL 500 SPOLUŽADATEL 500	
AKTUÁLNÍ VÝŠE ZÁVAZKŮ		AKTUÁLNÍ VÝŠE ZÁVAZKŮ	
• úvěr • kontokorent /úvěr. karta • leasing • půjčky	ŽADATEL SPOLUŽADATEL	• ručení • podnikání • ostatní	
6A MAJETEK ŽADATELE (VČ. SPOLEČNÉHO MAJETKU MANŽELŮ)			
KLIENT ČSOB		Ano ☒ Ne ☐	
účet u ČSOB	č. [REDACTED]	zůstatek Kč	
účet u 1	č. [REDACTED]	zůstatek Kč	
účet u 2	č. [REDACTED]	zůstatek Kč	
ostatní spořicí produkty - název	1	výše úspor Kč	
	2	výše úspor Kč	
pojištění - název	1 KAPIT. ŽIVOT.	cilová částka Kč 120 000	Délka poj. 3
	2	cilová částka Kč	Délka poj.
cenné papíry - emitent	1	Nominál	Počet
	2		
	3		
nemovitosti - typ	1 BYT V OS. VLAST.	Hodnota 600 000	
	2		
	3		
Jsem společníkem frimy	1	Podíl v %	
	2		
6B MAJETEK SPOLUŽADATELE			
KLIENT ČSOB		Ano ☐ Ne ☐	
účet u	č. [REDACTED]	zůstatek Kč	
účet u 1	č. [REDACTED]	zůstatek Kč	
účet u 2	č. [REDACTED]	zůstatek Kč	
ostatní spořicí produkty - název	1	výše úspor Kč	
	2	výše úspor Kč	
pojištění - název	1	cilová částka Kč	Délka poj.
	2	cilová částka Kč	Délka poj.

cenné papíry - emitent	1	Nominál	Počet
	2		
	3		
nemovitosti - typ	1	Hodnota	
	2		
	3		
Jsem společníkem firmy	1	Podíl v %	
	2		

7 ÚDAJE O ÚVĚRU			
Výše	109 000	Účel	KOUPĚ OJETÉHO POJISTĚNÉHO VOZIDLA
Období čerpání od	09.05.2003	do	09.05.2003
		Způsob čerpání	JEDNODRÁŽOVÉ
Převod na účet klienta č.	1	vedený u	
	2	vedený u	
Požadovaná měsíční splátka	3646	Počet splátek	36
		Typ splácení	ANUITNÍ
Navrhované zajištění		Splatnost úvěru	09.05.2006
		Způsob úhrady	BEZHOTOVOSTNĚ DOHODA
* forma			
* hodnota			

8	PŘEDLOŽENÁ DOKUMENTACE	Pozn.: Doplnit podle skutečně předložených dokumentů
	- doklad o příjmech	

9	PROHLÁŠENÍ ŽADATELE / SPOLUŽADATELE
Souhlasím s tím, aby ČSOB shromažďovala a zpracovávala mé osobní údaje v rozsahu údajů uvedených v této žádosti. ČSOB předávala výše uvedené osobní údaje a v případě, že bude uzavřena smlouva mezi mnou a ČSOB, i společně s údaji o plnění smlouvy, společností ČSOB Leasing, a.s., Českomoravská hypoteční banka, a.s. a ČMSS, a.s., a to výlučně za účelem zjišťování a kontroly rizika souvisejícího s platební morálkou a důvěryhodností, ČSOB předávala výše uvedené osobní údaje a v případě, že bude uzavřena smlouva mezi mnou a ČSOB, i společně s údaji o plnění smlouvy společnosti CBCB (Czech Banking Credit Bureau, a.s.), která jako zpracovatel provozuje registr clientských informací, a aby tato společnost zajistila i prostřednictvím firem CCB (Czech Credit Bureau, a.s.) a CRIF, S.p.A. zpracování těchto informací za účelem zjišťování a kontroly rizika souvisejícího s platební morálkou a důvěryhodností, zpracovávající informace poskytovalo CBCB společností, které podnikají v oblasti poskytování úvěrů, finančních a dalších služeb, a to výlučně za účelem zjišťování a kontroly rizika souvisejícího s platební morálkou a důvěryhodností. Udělují tento souhlas na dobu do ukončení jednání o uzavření smlouvy, a v případě, že bude uzavřena smlouva mezi mnou a ČSOB, následně na dobu do splnění všech mých závazků souvisejících se smlouvou, a dále na dobu dalších čtyř let. Prohlašuji, že - shora uvedené údaje jsou pravdivé a přesné a beru na vědomí, že ČSOB je oprávněna takto shromážděné údaje zpracovávat v souladu s platnými právními předpisy a v případě, kdy můj manžel / moje manželka nepodepisuje příslušnou smlouvu, popř. jiný dokument, je ČSOB oprávněna dostatečně o této skutečnosti tuto osobu informovat, - jsem uvedl pravdivé a přesné majetek a závazky všech členů domácnosti, kteří budou žádost spolupodepisovat. v _____ Dne 1.5.2003 _____ Žadatel Spolužadatel	

Žádost o poskytnutí ČSOB Spotřebitelského úvěru

ŽADATEL - SPOLUŽADATEL

1A OSOBNÍ ÚDAJE ŽADATELE		REG. Č.	
Příjmení	STYBLOVA	Jméno	ESTER
Rodné č. (u cizinců datum narození)		Místo narození (u cizinců stát)	LIBEREC
Doklady totožnosti	1 OP	Číslo	
NÁZEV	2 PRŮKAZ ZDRAV. TČ	Číslo	
Nejvyšší dosažené vzdělání	ÚPLNĚ STŘEDNÍ	Společenské postavení	ZAMĚSTNANEC
Rodinný stav	VDANA	Délka manželství (RR)	14
Počet členů domácnosti	4	Z toho nezaopatřených dětí	2
		Věk dětí	
		Společenské postavení	ZAMĚSTNANEC
		SJM	Ano
		Ne	
		Způsob bydlení	DĚM/BYT V OSOBNÍM VLAST.

1B OSOBNÍ ÚDAJE SPOLUŽADATELE	
Příjmení	STYBLO
Jméno	VAROSLAV
Rodné č. (u cizinců datum narození)	
Místo narození (u cizinců stát)	LIBEREC
Doklady totožnosti	1 OP
NÁZEV	2 PRŮKAZ ZDRAV. TČ
Nejvyšší dosažené vzdělání	VYUČEN
Společenské postavení	ZAMĚSTNANEC
Rodinný stav	ZENATY
Délka manželství (RR)	14
SJM	Ano
Ne	
Počet členů domácnosti	4
Z toho nezaopatřených dětí	2
Způsob bydlení	DĚM/BYT V OS. VL.

2A ADRESA TRVALÉHO BYDLIŠTĚ ŽADATELE	
Ulice	
ČP	
Místo	
PSČ	
Okres	LIBEREC
Země	ČR
Délka pobytu na adrese (RR/MM)	1007
Telefon	
Mobil	

2B ADRESA TRVALÉHO BYDLIŠTĚ SPOLUŽADATELE	
Ulice	
ČP	
Místo	
PSČ	
Okres	LIBEREC
Země	ČR
Délka pobytu na adrese (RR/MM)	1007
Telefon	
Mobil	

3 ADRESA SOUČASNÉHO BYDLIŠTĚ ŽADATELE - PRO KORESPONDENCI	
Ulice	
ČP	
Místo	
PSČ	
Okres	LIBEREC
Země	ČR
Délka pobytu na adrese (RR/MM)	1009
Telefon	
Mobil	

4A ÚDAJE O ZAMĚSTNÁNÍ ŽADATELE	
Název a adresa zaměstnavatele	ČESKÁ PLYNÁŘENSKÁ, 4. S. LIBEREC
Telefon	
Sektor	SOUKROMÝ
Pracovní pozice	ZAMĚSTNANEC
Název a adresa předchozího zaměstnavatele	
Délka pracovního poměru u současného zaměstnavatele (RR/MM)	1609
Délka pracovního poměru u předchozího zaměstnavatele (RR/MM)	0000
Délka nezaměstnanosti v posledních 5 letech (MM)	
Exekuce	Ano
Ne	X
v posledních 5 letech	0
Délka existence u podnikatele (RR/MM)	
Konkurz	Ano
Ne	X
v posledních 5 letech	0

4B ÚDAJE O ZAMĚSTNÁNÍ SPOLUŽADATELE			
Název a adresa zaměstnavatele <i>FRANTIŠEK CHLUM, GASSERVIS LIBEREC 6</i>			
Telefon XXXXXXXXXX	Sektor <i>SOUKROMÝ</i> Pracovní pozice <i>ZAMĚSTNANEC</i>		
Název a adresa předchozího zaměstnavatele			
Délka pracovního poměru u současného zaměstnavatele (RR/MM)	0209		
Délka pracovního poměru u předchozího zaměstnavatele (RR/MM)	0000		
Délka nezaměstnanosti v posledních 5 letech (MM)	00	Exekuce Ano ☐ Ne ☒	v posledních 5 letech 0
Délka existence u podnikatele (RR/MM)		Konkurz Ano ☐ Ne ☒	v posledních 5 letech 0
5 FINANČNÍ SITUACE			
Údaje v Kč		Údaje v Kč	
MĚSÍČNÍ PŘÍJMY (čisté)	ŽADATEL	SPOLUŽADATEL	
• ze závislé činnosti	<i>10.800</i>	<i>8.300</i>	
• z podnikání, jiná výd. čin.	0	0	
• z pronájmu nemovitosti	0	0	
• důchod	0	0	
• sociální dávky, příspěvky	0	0	
• úroky	0	0	
• ostatní	0	0	
MĚSÍČNÍ VÝDAJE	ŽADATEL	SPOLUŽADATEL	
• úvěr	0	0	
• leasing	0	0	
• ostatní půjčky	<i>850</i>	0	
• výživné	0	<i>1200</i>	
• pojistné	0	0	
• ručení (v případě plateb)	0	0	
• ostatní (daně z nemovitostí, povinné ručení)	0	0	
AKTUÁLNÍ VÝŠE ZÁVAZKŮ		ŽADATEL	SPOLUŽADATEL
• úvěr	0	0	
• kontokorent /úvěr. karta	0	0	
• leasing	0	0	
• půjčky	0	0	
		ŽADATEL	SPOLUŽADATEL
• ručení	0	0	
• podnikání	0	0	
• ostatní	0	0	
6A MAJETEK ŽADATELE (VČ. SPOLEČNÉHO MAJETKU MANŽELŮ)			
KLIENT ČSOB Ano Ne			
účet u <i>ČSOB</i>	č. XXXXXXXXXX	zůstatek Kč	<i>3 261</i>
účet u 1	č. XXXXXXXXXX	zůstatek Kč	
účet u 2	č. XXXXXXXXXX	zůstatek Kč	
ostatní spořicí produkty - název	1	výše úspor Kč	
	2	výše úspor Kč	
pojištění - název	1	cílová částka Kč	0 Délka poj. 0
	2	cílová částka Kč	0 Délka poj. 0
cenné papíry - emitent	1	Nominál	0 Počet
	2		
	3		
nemovitosti - typ	1 <i>RODINNÝ DŮM 1BYT V OV</i>	Hodnota	<i>1.704.000,-</i>
	2		
	3		
Jsem společníkem frimy	1	Podíl v %	
	2		
6B MAJETEK SPOLUŽADATELE			
KLIENT ČSOB Ano Ne			
účet u <i>ČSOB</i>	č. XXXXXXXXXX	zůstatek Kč	<i>3 261</i>
účet u 1	č. XXXXXXXXXX	zůstatek Kč	
účet u 2	č. XXXXXXXXXX	zůstatek Kč	
ostatní spořicí produkty - název	1	výše úspor Kč	
	2	výše úspor Kč	
pojištění - název	1	cílová částka Kč	0 Délka poj. 0
	2	cílová částka Kč	0 Délka poj. 0

cenné papíry - emitent	1	Nominál	0	Počet	0
	2				
	3				
nemovitosti - typ	1			Hodnota	
	2				
	3				
Jsem společníkem firmy	1			Podíl v %	
	2				

7 ÚDAJE O ÚVĚRU	
Výše 150 000	Účel KOUPEŮ KMETÉHO POJIŠTĚNÉHO VOZIDLA
Období čerpání od 10.04.2003	do 10.04.2003 Způsob čerpání JEDNORÁZOVĚ
Převod na účet klienta č.	1 vedený u
	2 vedený u
Požadovaná měsíční splátka 3 375	Počet splátek 60 Typ splacení ANUITNÍ
Navrhované zajištění	Splatnost úvěru 10.04.2008 Způsob úhrady BEZHOTOVOSTNĚ
* forma * hodnota	

8 PŘEDLOŽENÁ DOKUMENTACE	Pozn.: Doplnit podle skutečně předložených dokumentů
- doklad o příjmech	

9 PROHLÁŠENÍ ŽADATELE / SPOLUŽADATELE
Souhlasím s tím, aby ČSOB shromažďovala a zpracovávala mé osobní údaje v rozsahu údajů uvedených v této žádosti. ČSOB předávala výše uvedené osobní údaje a v případě, že bude uzavřena smlouva mezi mnou a ČSOB, i společně s údaji o plnění smlouvy, společně ČSOB Leasing, a.s., Českomoravská hypoteční banka, a.s. a ČMSS, a.s., a to výlučně za účelem zjišťování a kontroly rizika souvisejícího s platební morálkou a důvěryhodností, ČSOB předávala výše uvedené osobní údaje a v případě, že bude uzavřena smlouva mezi mnou a ČSOB, i společně s údaji o plnění smlouvy společnosti CBCB (Czech Banking Credit Bureau, a.s.), která jako zpracovatel provozuje registr klientských informací, a aby tato společnost zajistila i prostřednictvím firem CCB (Czech Credit Bureau, a.s.) a CRIF, S.p.A. zpracování těchto informací za účelem zjišťování a kontroly rizika souvisejícího s platební morálkou a důvěryhodností, zpracovávané informace poskytovalo CBCB společně, které podnikají v oblasti poskytování úvěrů, finančních a dalších služeb, a to výlučně za účelem zjišťování a kontroly rizika souvisejícího s platební morálkou a důvěryhodností. Udělují tento souhlas na dobu do ukončení jednání o uzavření smlouvy, a v případě, že bude uzavřena smlouva mezi mnou a ČSOB, následně na dobu do splnění všech mých závazků souvisejících se smlouvou, a dále na dobu dalších čtyř let. Prohlašuji, že - shora uvedené údaje jsou pravdivé a přesné a beru na vědomí, že ČSOB je oprávněna takto shromážděné údaje zpracovávat v souladu s platnými právními předpisy a v případě, kdy můj manžel / moje manželka nepodepisuje příslušnou smlouvu, popř. jiný dokument, je ČSOB oprávněna dostatečně o této skutečnosti tuto osobu informovat, - jsem uvedl pravdivé a přesné majetek a závazky všech členů domácnosti, kteří budou žádost spolupodepisovat. V _____ LIBERCÍ _____ Dne _____ _____ _____ Žadatel _____ Spolužadatel

Žádost o poskytnutí ČSOB Spotřebitelského úvěru

ŽADATEL - SPOLUŽADATEL

1A OSOBNÍ ÚDAJE ŽADATELE		REG. Č.	
Příjmení KRTEK	Jméno PETR	Titul /	Pohlaví MUŽ
Rodné č. [REDACTED] (u cizinců datum narození)	Místo narození LIBEREC (u cizinců stát)	Státní příslušnost ČR	
Doklady totožnosti 1 OP	Číslo [REDACTED]	IČO podnikatel	
NÁZEV 2 ĚP	Číslo [REDACTED]	DIČ podnikatel	
Nejvyšší dosažené vzdělání STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILISTE		Společenské postavení	
Rodinný stav ROZVEDENÝ	Délka manželství (RR)	SJM	Ano ☐ Ne ☐
Počet členů domácnosti 1	Z toho nezaopatřených dětí	Způsob bydlení BYT V OSOB. VL.	
Věk dětí			

1B OSOBNÍ ÚDAJE SPOLUŽADATELE	
Příjmení	Jméno
Rodné č. [REDACTED] (u cizinců datum narození)	Místo narození [REDACTED] (u cizinců stát)
Doklady totožnosti 1	Číslo
NÁZEV 2	Číslo
Nejvyšší dosažené vzdělání	Společenské postavení
Rodinný stav	Délka manželství (RR)
Počet členů domácnosti	Z toho nezaopatřených dětí
Způsob bydlení	

2A ADRESA TRVALÉHO BYDLIŠTĚ ŽADATELE	
Ulice [REDACTED]	ČP [REDACTED]
Okres LIBEREC	Země ČR
Místo [REDACTED]	PSČ [REDACTED]
Délka pobytu na adrese (RR/MM) 1 8 0 5	Telefon [REDACTED]
Mobil -	

2B ADRESA TRVALÉHO BYDLIŠTĚ SPOLUŽADATELE	
Ulice	ČP
Okres	Země
Místo	PSČ
Délka pobytu na adrese (RR/MM)	Telefon
Mobil	

3 ADRESA SOUČASNÉHO BYDLIŠTĚ ŽADATELE - PRO KORESPONDENCI	
Ulice [REDACTED]	ČP [REDACTED]
Okres LIBEREC	Země ČR
Místo [REDACTED]	PSČ [REDACTED]
Délka pobytu na adrese (RR/MM) 1 8 0 5	Telefon [REDACTED]
Mobil -	

4A ÚDAJE O ZAMĚSTNÁNÍ ŽADATELE	
Název a adresa zaměstnavatele FEREX, a.s. Nádražní 18, LBO	
Telefon [REDACTED]	Sektor SOUKROMÝ Pracovní pozice ZAMĚSTNANEC - SVAŘEČ
Název a adresa předchozího zaměstnavatele	
Délka pracovního poměru u současného zaměstnavatele (RR/MM) 08 09	
Délka pracovního poměru u předchozího zaměstnavatele (RR/MM) 15 07	
Délka nezaměstnanosti v posledních 5 letech (MM) 00	Exekuce Ano ☐ Ne ☒ v posledních 5 letech ☐
Délka existence u podnikatele (RR/MM)	Konkurz Ano ☐ Ne ☐ v posledních 5 letech ☐

4B	ÚDAJE O ZAMĚSTNÁNÍ SPOLUŽADATELE
----	----------------------------------

Název a adresa zaměstnavatele

Telefon	Sektor	Pracovní pozice
---------	--------	-----------------

Název a adresa předchozího zaměstnavatele

Délka pracovního poměru u současného zaměstnavatele (RR/MM)

--	--	--	--

Délka pracovního poměru u předchozího zaměstnavatele (RR/MM)

--	--	--	--

Délka nezaměstnanosti v posledních 5 letech (MM) Exekuce Ano Ne v posledních 5 letech

Délka existence u podnikatele (RR/MM) Konkurz Ano Ne v posledních 5 letech

5	FINANČNÍ SITUACE	Údaje v Kč	Údaje v Kč
---	------------------	------------	------------

Údaje v Kč	Údaje v Kč
------------	------------

Údaje v Kč

MĚSÍČNÍ PŘÍJMY (čisté)	ŽADATEL	SPOLUŽADATEL	MĚSÍČNÍ VÝDAJE	ŽADATEL	SPOLUŽADATEL
------------------------	---------	--------------	----------------	---------	--------------

* ostatní (daně z nemovitostí, povinné ručení)

AKTUÁLNÍ VÝŠE ZÁVAZKŮ	ŽADATEL	SPOLUŽADATEL	ŽADATEL	SPOLUŽADATEL
-----------------------	---------	--------------	---------	--------------

SPOLUŽADATEL

6A	MAJETEK ŽADATELE (VČ. SPOLEČNÉHO MAJETKU MANŽELŮ)	KLIENT ČSOB	Ano	☒ Ne
----	---	-------------	-----	-------------------------------------

KLIENT ČSOB Ano Ne

účet u GE CAPITAL BANK č. [REDACTED] zůstatek Kč 5 000,-

účet u	č.	zůstatek Kč
1		

účet u 2 č. zůstatek Kč

ostatní spořicí produkty - název	1	výše úspor Kč

2. výše úspor Kč

pojištění - název 1 KAP. - ŽIVOT, cílová částka Kč 100 000 Délka poj. 25 let

2	cílová částka Kč	Délka poj.
---	------------------	------------

cenné papíry - emitent	1	Nominál	Počet
------------------------	---	---------	-------

2

2

[illegible]

HomeWork 3P

Downloaded from <http://ajphaphysiol.physiology.org/> at University of California, San Diego on September 11, 2012

□ □ □

Jsem společníkem firmy ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ 11 ☐ 12 ☐ 13 ☐ 14 ☐ 15 ☐ 16 ☐ 17 ☐ 18 ☐ 19 ☐ 20 ☐ 21 ☐ 22 ☐ 23 ☐ 24 ☐ 25 ☐ 26 ☐ 27 ☐ 28 ☐ 29 ☐ 30 ☐ 31 ☐ 32 ☐ 33 ☐ 34 ☐ 35 ☐ 36 ☐ 37 ☐ 38 ☐ 39 ☐ 40 ☐ 41 ☐ 42 ☐ 43 ☐ 44 ☐ 45 ☐ 46 ☐ 47 ☐ 48 ☐ 49 ☐ 50 ☐ 51 ☐ 52 ☐ 53 ☐ 54 ☐ 55 ☐ 56 ☐ 57 ☐ 58 ☐ 59 ☐ 60 ☐ 61 ☐ 62 ☐ 63 ☐ 64 ☐ 65 ☐ 66 ☐ 67 ☐ 68 ☐ 69 ☐ 70 ☐ 71 ☐ 72 ☐ 73 ☐ 74 ☐ 75 ☐ 76 ☐ 77 ☐ 78 ☐ 79 ☐ 80 ☐ 81 ☐ 82 ☐ 83 ☐ 84 ☐ 85 ☐ 86 ☐ 87 ☐ 88 ☐ 89 ☐ 90 ☐ 91 ☐ 92 ☐ 93 ☐ 94 ☐ 95 ☐ 96 ☐ 97 ☐ 98 ☐ 99 ☐ 100 ☐ 101 ☐ 102 ☐ 103 ☐ 104 ☐ 105 ☐ 106 ☐ 107 ☐ 108 ☐ 109 ☐ 110 ☐ 111 ☐ 112 ☐ 113 ☐ 114 ☐ 115 ☐ 116 ☐ 117 ☐ 118 ☐ 119 ☐ 120 ☐ 121 ☐ 122 ☐ 123 ☐ 124 ☐ 125 ☐ 126 ☐ 127 ☐ 128 ☐ 129 ☐ 130 ☐ 131 ☐ 132 ☐ 133 ☐ 134 ☐ 135 ☐ 136 ☐ 137 ☐ 138 ☐ 139 ☐ 140 ☐ 141 ☐ 142 ☐ 143 ☐ 144 ☐ 145 ☐ 146 ☐ 147 ☐ 148 ☐ 149 ☐ 150 ☐ 151 ☐ 152 ☐ 153 ☐ 154 ☐ 155 ☐ 156 ☐ 157 ☐ 158 ☐ 159 ☐ 160 ☐ 161 ☐ 162 ☐ 163 ☐ 164 ☐ 165 ☐ 166 ☐ 167 ☐ 168 ☐ 169 ☐ 170 ☐ 171 ☐ 172 ☐ 173 ☐ 174 ☐ 175 ☐ 176 ☐ 177 ☐ 178 ☐ 179 ☐ 180 ☐ 181 ☐ 182 ☐ 183 ☐ 184 ☐ 185 ☐ 186 ☐ 187 ☐ 188 ☐ 189 ☐ 190 ☐ 191 ☐ 192 ☐ 193 ☐ 194 ☐ 195 ☐ 196 ☐ 197 ☐ 198 ☐ 199 ☐ 200 ☐ 201 ☐ 202 ☐ 203 ☐ 204 ☐ 205 ☐ 206 ☐ 207 ☐ 208 ☐ 209 ☐ 210 ☐ 211 ☐ 212 ☐ 213 ☐ 214 ☐ 215 ☐ 216 ☐ 217 ☐ 218 ☐ 219 ☐ 220 ☐ 221 ☐ 222 ☐ 223 ☐ 224 ☐ 225 ☐ 226 ☐ 227 ☐ 228 ☐ 229 ☐ 230 ☐ 231 ☐ 232 ☐ 233 ☐ 234 ☐ 235 ☐ 236 ☐ 237 ☐ 238 ☐ 239 ☐ 240 ☐ 241 ☐ 242 ☐ 243 ☐ 244 ☐ 245 ☐ 246 ☐ 247 ☐ 248 ☐ 249 ☐ 250 ☐ 251 ☐ 252 ☐ 253 ☐ 254 ☐ 255 ☐ 256 ☐ 257 ☐ 258 ☐ 259 ☐ 260 ☐ 261 ☐ 262 ☐ 263 ☐ 264 ☐ 265 ☐ 266 ☐ 267 ☐ 268 ☐ 269 ☐ 270 ☐ 271 ☐ 272 ☐ 273 ☐ 274 ☐ 275 ☐ 276 ☐ 277 ☐ 278 ☐ 279 ☐ 280 ☐ 281 ☐ 282 ☐ 283 ☐ 284 ☐ 285 ☐ 286 ☐ 287 ☐ 288 ☐ 289 ☐ 290 ☐ 291 ☐ 292 ☐ 293 ☐ 294 ☐ 295 ☐ 296 ☐ 297 ☐ 298 ☐ 299 ☐ 300 ☐ 301 ☐ 302 ☐ 303 ☐ 304 ☐ 305 ☐ 306 ☐ 307 ☐ 308 ☐ 309 ☐ 310 ☐ 311 ☐ 312 ☐ 313 ☐ 314 ☐ 315 ☐ 316 ☐ 317 ☐ 318 ☐ 319 ☐ 320 ☐ 321 ☐ 322 ☐ 323 ☐ 324 ☐ 325 ☐ 326 ☐ 327 ☐ 328 ☐ 329 ☐ 330 ☐ 331 ☐ 332 ☐ 333 ☐ 334 ☐ 335 ☐ 336 ☐ 337 ☐ 338 ☐ 339 ☐ 340 ☐ 341 ☐ 342 ☐ 343 ☐ 344 ☐ 345 ☐ 346 ☐ 347 ☐ 348 ☐ 349 ☐ 350 ☐ 351 ☐ 352 ☐ 353 ☐ 354 ☐ 355 ☐ 356 ☐ 357 ☐ 358 ☐ 359 ☐ 360 ☐ 361 ☐ 362 ☐ 363 ☐ 364 ☐ 365 ☐ 366 ☐ 367 ☐ 368 ☐ 369 ☐ 370 ☐ 371 ☐ 372 ☐ 373 ☐ 374 ☐ 375 ☐ 376 ☐ 377 ☐ 378 ☐ 379 ☐ 380 ☐ 381 ☐ 382 ☐ 383 ☐ 384 ☐ 385 ☐ 386 ☐ 387 ☐ 388 ☐ 389 ☐ 390 ☐ 391 ☐ 392 ☐ 393 ☐ 394 ☐ 395 ☐ 396 ☐ 397 ☐ 398 ☐ 399 ☐ 400 ☐ 401 ☐ 402 ☐ 403 ☐ 404 ☐ 405 ☐ 406 ☐ 407 ☐ 408 ☐ 409 ☐ 410 ☐ 411 ☐ 412 ☐ 413 ☐ 414 ☐ 415 ☐ 416 ☐ 417 ☐ 418 ☐ 419 ☐

2

6B	MAJETEK SPOLUŽADATELE	KLIENT ČSOB	Ano	Ne
----	-----------------------	-------------	-----	----

KLIENT ČSOB	Ano	Ne
-------------	-----	----

účet u	č.	zůstatek Kč
--------	----	-------------

účet u 1 č. zůstatek Kč

účet u 2 č. zůstatek Kč

ostatní spořicí produkty - název		výše úspor Kč
	1	

2 výše úspor Kč

pojištění - název	1	cílová částka Kč	Délka poj.
-------------------	---	------------------	------------

2	cílová částka Kč	Délka poj
---	------------------	-----------

cenné papíry - emitent	1	Nominál	Počet
	2		
	3		
nemovitosti - typ	1	Hodnota	
	2		
	3		
Jsem společníkem firmy	1	Podíl v %	
	2		

7 ÚDAJE O ÚVĚRU

Výše 100 000,- Účel KOUPE AUTOMOBILU

Období čerpání od do Způsob čerpání

Převod na účet klienta č. 1 vedený u

2 vedený u

Požadovaná měsíční splátka Počet splátek Typ splácení

Navrhované zajištění Splatnost úvěru Způsob úhrady

* forma

* hodnota

8 PŘEDLOŽENÁ DOKUMENTACE

Pozn.: Doplnit podle skutečně předložených dokumentů

- doklad o příjmech

9 PROHLÁŠENÍ ŽADATELE / SPOLUŽADATELE

Souhlasím s tím, aby

ČSOB shromažďovala a zpracovávala mé osobní údaje v rozsahu údajů uvedených v této žádosti.

ČSOB předávala výše uvedené osobní údaje a v případě, že bude uzavřena smlouva mezi mnou a ČSOB, i společně s údaji o plnění smlouvy, společností ČSOB Leasing, a.s., Českomoravská hypoteční banka, a.s. a ČMSS, a.s., a to výlučně za účelem zjišťování a kontroly rizika souvisejícího s platební morálkou a důvěryhodností, ČSOB předávala výše uvedené osobní údaje a v případě, že bude uzavřena smlouva mezi mnou a ČSOB, i společně s údaji o plnění smlouvy společností CBCB (Czech Banking Credit Bureau, a.s.), která jako zpracovatel provozuje registr klientských informací, a aby tato společnost zajistila i prostřednictvím firem CCB (Czech Credit Bureau, a.s.) a CRIF, S.p.A. zpracování těchto informací za účelem zjišťování a kontroly rizika souvisejícího s platební morálkou a důvěryhodností, zpracováváné informace poskytovalo CBCB společností, které podnikají v oblasti poskytování úvěrů, finančních a dalších služeb, a to výlučně za účelem zjišťování a kontroly rizika souvisejícího s platební morálkou a důvěryhodností.

Udělují tento souhlas na dobu do ukončení jednání o uzavření smlouvy, a v případě, že bude uzavřena smlouva mezi mnou a ČSOB, následně na dobu do splnění všech mých závazků souvisejících se smlouvou, a dále na dobu dalších čtyř let.

Prohlašuji, že

- shora uvedené údaje jsou pravdivé a přesné a beru na vědomí, že ČSOB je oprávněna takto shromážděné údaje zpracovávat v souladu s platnými právními předpisy a v případě, kdy můj manžel / moje manželka nepodepisuje příslušnou smlouvu, popř. jiný dokument, je ČSOB oprávněna dostatečně o této skutečnosti tuto osobu informovat,

- jsem uvedl pravdivé a přesné majetek a závazky všech členů domácnosti, kteří budou žádost spolupodepisovat.

v LIBERCI

Liberec

Žadatel

One

Spolužadatel

Příloha č.12 – Výsledky hodnocení žádostí o úvěr

12a) Klient A

12b) Klient B

12c) Klient C

Předat k dodatečnému rozhodnutí

Otevřít úvěr

Neotevřít úvěr

Iteruj

ID úvěru: 000000000038400

PREBURO - Rozhodnutí:

Ukončeno

Kód: PP01

Vysvětlení: Očekávám konečné rozhodnutí

POSTBURO - Rozhodnutí:

Ano

Kód: AA01

Vysvětlení: Accept - zelené světlo

Komentář:

Doporučuji poskytnout s bankopojištěním.
Schvaluji.

Požadované zajištění Maximální výše splátky Maximální výše úvěru Maximální počet splátek

5797

500000

60

Předat k dodatečnému rozhodnutí

Otevřít úvěr

Neotevřít úvěr

Iteruj

SMLOUVA O ČSOB SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU

(číslo smlouvy o úvěru) [redacted]

Československá obchodní banka, a.s.

sídlo: Praha 1-Nové Město, PSČ 115 20, Na Příkopě 854/14, IČO: 00001350

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B XXXVI, vložka 46

(dále jen "ČSOB"), na straně jedné

zastoupená [redacted], klientským pracovníkem a [redacted], klientským

pracovníkem

pobočka Liberec, 1.máje 18, PSČ 461 78

jméno, příjmení, titul [redacted]

RČ (datum narození) [redacted]

bydliště [redacted], PSČ [redacted]

na straně druhé

(dále jen "klient")

uzavírají tuto smlouvu

podle ustanovení § 497 a násl. zákona č. 513/1991 Sb. obchodního zákoníku v platném znění.

I. Úvěrový limit, výše a účel úvěru

ČSOB poskytne Klientovi po splnění všech smluvních podmínek peněžní prostředky formou spotřebitelského úvěru do výše úvěrového limitu Kč =109000=, slovy ==jedenstodevěttisíckorunčeských== (dále jen "Úvěrový limit").

Peněžní prostředky mohou být čerpány ke dni 7.5.2003, pokud jsou v tento den splněny všechny smluvní podmínky. Úvěr musí být čerpán jednorázově.

ČSOB poskytuje úvěr Klientovi k tomuto účelu: **KOUPĚ OJETÉHO AUTOMOBILU.**

ČSOB se zavazuje poskytnout Klientovi peněžní prostředky zaplacením zboží nebo služby dodavateli na základě žádosti Klienta.

II. Zajištění úvěru

Řádné splacení pohledávky a jejího příslušenství se zajišťuje:

- Dohodou o srážkách ze mzdy sjednanou s [redacted]

III. Specifické podmínky čerpání

Peněžní prostředky nebo jejich část až do výše Úvěrového limitu mohou být čerpány po splnění následujících podmínek:

- ostatní podmínky: doložení sjednání havarijního pojištění vozu po dobu trvání SÚ.

IV. Úročení a poplatky za úvěr

Vyčerpaný a nesplacený úvěr nebo jeho část bude úročen pevnou úrokovou sazbou ve výši 12,5% p.a. Roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr ve smyslu zákona 321/2001 Sb. činí 15,99% p.a. za předpokladu čerpání celého úvěrového limitu. Pokud dojde v důsledku objektivních událostí ke změně roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr, bude ČSOB Klienta o této změně informovat.

- Za zpracování úvěru Klient zaplatí poplatek ve výši Kč =1090=.

V. Splácení

Klient se zavazuje splácet úroky a jistinu úvěru v 36 měsíčních anuitních splátkách vždy 7. dne v měsíci; pokud v některém měsíci není tento den, pak v poslední den v tomto měsíci. První splátka bude splatná dne 7.6.2003 a poslední splátka bude splatná dne 7.5.2006. První až předposlední anuitní splátka bude činit Kč =3646,45=; poslední anuitní splátka bude činit =3646,24= Kč.

Způsob splácení je tento: Veškeré splatné částky podle této smlouvy je ČSOB oprávněna inkasovat z účtu Klienta

strana 1 z 3

vedeného u ČSOB pod č. [REDAKCE] event. z dalších jeho účtů u ČSOB. ČSOB je oprávněna si v den poslední splátky vyinkasovat veškeré své do toho dne neuhrazené pohledávky z poskytnutého úvěru.

VI. Úrok z prodlení

Pro případ, že Klient nedodrží termíny a výši splátek nebo nesplatí ostatní peněžní závazky vyplývající z této smlouvy, sjednává ČSOB s Klientem úrok z prodlení se sazbou ve výši 15 % p.a. z částek, které je Klient povinen zaplatit z peněžitých závazků vyplývajících z této smlouvy a které nebyly zaplacený v dohodnutých termínech jejich splatnosti. ČSOB je oprávněna inkasovat úrok z prodlení z účtů Klienta i bez jeho souhlasu. Splátky jistiny po termínu splatnosti budou nadále úročeny úrokovou sazbou uvedenou v čl. IV. této smlouvy a k ní navíc sazbou úroku z prodlení. Úroky a poplatky neuhrazené v termínech splatnosti budou úročeny jen sazbou úroku z prodlení.

VII. Pojištění úvěru

Součástí Úvěru je pojistné krytí pro případ smrti nebo invalidity Klienta blíže specifikováno v Pojistných podmínkách pro pojištění úvěrů poskytovaných ČSOB (dále jen "Pojistné podmínky"), které tvoří součást této smlouvy. Pojistné plnění poskytnuté v případě pojistné události spočívá v plné úhradě závazků Klienta vyplývajících z této úvěrové smlouvy ke dni pojistné události. Pojištění se nevztahuje na krytí závazků vyplývajících z nedodržení smluvních podmínek, termínů a výše splátek nebo nesplacení ostatních peněžních závazků vyplývajících z této smlouvy splatných přede dnem vzniku pojistné události.

Pojištění se vztahuje pouze na osobu Klienta, jménem [REDAKCE] Cena za pojištění je hrazena formou měsíčního poplatku ve výši Kč =90,80=.

VIII. Obchodní podmínky

Součástí této smlouvy jsou Obchodní podmínky pro ČSOB Spotřebitelské úvěry ze dne 1.5.2002 (dále jen "Obchodní podmínky"), Všeobecné obchodní podmínky Československé obchodní banky, a.s. ze dne 1.6.2001 (dále jen "VOP") a Pojistné podmínky pro pojištění úvěrů poskytovaných ČSOB ze dne 2.5.2001 (dále jen "Pojistné podmínky"). Klient je povinen dodržovat ujednání vyplývající z této smlouvy, z Obchodních podmínek, z VOP a z Pojistných podmínek, se kterými byl seznámen, a podpisem této smlouvy s nimi vyslovuje svůj souhlas. Jakékoliv jejich porušení nebo neplnění se považuje za porušení smlouvy podstatným způsobem. Odchylná ujednání ve smlouvě mají přednost před zněním Obchodních podmínek.

IX. Prohlášení a závazky klienta

Klient prohlašuje, že splňuje všechny podmínky uvedené v bodě 7. Obchodních podmínek a je si vědom všech závazků, které pro něj vyplývají z bodu 8. Obchodních podmínek. Pokud se toto prohlášení Klienta ukáže nepravdivým, ČSOB je oprávněna postupovat podle bodu 9. Obchodních podmínek.

DOHODA O SRÁŽKÁCH ZE MZDY A JINÝCH PŘÍJMŮ

(číslo smlouvy)

Československá obchodní banka, a. s., se sídlem Praha 1-Nové Město, PSČ 115 20,
Na Příkopy 854/14, IČO: 00001350, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném
Městským soudem v Praze, oddíl B XXXVI, vložka 46 (dále jen "Věřitel")

zastoupená:

pobočka Liberec, adresa 1.máje 18, PSČ 461 78

Jméno, příjmení, titul:

Rodné číslo:

Adresa trvalého pobytu:

Zasílací adresa:

PSČ:

PSČ:

(dále jen "Dlužník")

uzavírají podle příslušných ustanovení zák. č.40/1964 Sb. Občanského zákoníku
ve znění změn a doplňků tuto dohodu.

I.

Tato dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů se uzavírá k zajištění pohledávek Věřitele vyplývajících ze smlouvy uzavřené mezi Věřitelem a Dlužníkem a to :

ze smlouvy o úvěru č.j. [redacted] uzavřené dne 7.5.2003 ve výši Kč =109000= (slovy ==jedenostodevčtisíckorunčeských==) a příslušenství v souladu se splatností podle shora uvedené smlouvy. Tato dohoda se vztahuje dále i k zajištění všech pohledávek z případných dodatků ke jmenované smlouvě a k zajištění pohledávek Věřitele za Dlužníkem vzniklých v souvislosti se shora uvedenou smlouvou, a to včetně poplatků, výloh a dalších částek.

II.

Věřitel a Dlužník sjednávají měsíční výši splátek-srážek dle této dohody na částku Kč =3646,45= (slovy ==třitisícešestsetčtyřicetšestkorunčeských==45hal), přičemž tímto ujednáním se nemění výše splátek jistiny nebo úroků dle smlouvy o úvěru citované v čl. I. této dohody. V případě, že by příjem Dlužníka poklesl tak, že by neumožňoval provádění srážek ve sjednaném rozsahu Kč =3646,45=, bude plátcem mzdy (anebo jiného příjmu Dlužníka) provádět srážky v rozsahu maximálně přípustném podle platných právních předpisů. Věřitel a Dlužník sjednávají, že srážky budou plátcem poukazovány na bankovní účet, který bez dalšího smluvního ujednání stanoví a oznámí plátcí Věřitel.

III.

Proti plátcí mzdy (anebo jiného příjmu Dlužníka) nabývá tato dohoda účinnosti dnem jejího doručení. Plátcem mzdy je ke dni uzavření této dohody [redacted]
Věřitel a Dlužník sjednávají, že i bez změny dohody o srážkách se tato dohoda vztahuje i na veškeré budoucí příjmy Dlužníka a příští plátce těchto příjmů. Dlužník se zavazuje vždy nejpozději do deseti dnů písemně oznámit Věřiteli každou změnu aktuálního plátce mzdy (zánik příjmu, změnu zaměstnavatele, vznik nového příjmu, nového plátce mzdy či jiného příjmu atd.), a to včetně přesné specifikace plátce, typu příjmu a předpokládané výše příjmu. Vůči příštím plátcům příjmů pak tato dohoda nabývá účinnosti dnem, kdy jim bude doručena.

IV.

Tato dohoda nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu smluvními stranami. Práva a povinnosti smluvních stran z této smlouvy vyplývající zaniknou úplným splacením pohledávek Věřitele za Dlužníkem, jak jsou tyto

pohledávky specifikovány v jejím čl. I.. Věřitel ukončení splátek-srážek dle této dohody oznámí v té době aktuálním plátcům mzdy či jiných příjmů Dlužníka.

Na důkaz svého souhlasu se zněním dohody k ní připojují Věřitel a Dlužník své právoplatné podpisy. Dohoda je dána ve 3 stejnopisech, jejichž obsah je doslovně shodný. Všechny stejnopisy mají právní význam originálu.

V Liberci dne 7.5.2003

ID úvěru: 0000000000016753

ŘEBURO - Rozhodnutí:

Ukončeno

id: PP01

Vysvětlení: Očekávám konečné rozhodnutí

POSTBURO - Rozhodnutí:

Ano

Id: **AA04**

Vysvětlení: Accept-zelené světlo (zadejte zajištění je-li >0)

Stávající klient od r.1999, který směřuje obě výplaty (žadatele i spolužadatele) na účet. Vlastní rodinný domek (oceněný dle cenové mapy) viz. příloha.

Žádám o schválení spotřebitelského úvěru **BEZ ZAJIŠTĚNÍ** ručitelem.
Doporučuji poskytnout s **BANKOPOJIŠTĚNÍM**.

Komentář:

žadované zajištění	Maximální výše splátky	Maximální výše úvěru	Maximální počet splátek
1000	3779	500000	60

Předat k dodatečnému rozhodnutí

Neotevřít úvěr

Neuzavřít žádost

Československá obchodní banka
13-832

2b) Klient B

SMLOUVA O ČSOB SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU

(číslo smlouvy o úvěru)

Československá obchodní banka, a.s.

sídlo: Praha 1-Nové Město, PSČ 115 20, Na Příkopě 854/14, IČO: 00001350

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B XXXVI, vložka 46

(dále jen "ČSOB"), na straně jedné

zastoupená

bankéřů

pobočka

ČSOB, a.s., 1. Máje 18, 461 78, Liberec

jméno, příjmení, titul

RČ (datum narození)

bydliště

jméno, příjmení, titul

RČ (datum narození)

bydliště

společně a nerozdílně jako spoludlužníci na straně druhé

(dále jen "klient")

uzavírají tuto smlouvu

podle ustanovení § 497 a násl. zákona č. 513/1991 Sb. obchodního zákoníku v platném znění.

I. Úvěrový limit, výše a účel úvěru

ČSOB poskytne Klientovi po splnění všech smluvních podmínek peněžní prostředky formou spotřebitelského úvěru do výše úvěrového limitu Kč =150000=, slovy ==jedenostopadesát tisíc korun českých== (dále jen "Úvěrový limit").

Peněžní prostředky mohou být čerpány ke dni 10.04.2003, pokud jsou v tento den splněny všechny smluvní podmínky. Úvěr musí být čerpán jednorázově.

ČSOB poskytuje úvěr Klientovi k tomuto účelu: na koupi ojetého pojištěného vozidla

ČSOB se zavazuje poskytnout Klientovi peněžní prostředky zaplacením zboží nebo služby dodavateli na základě žádosti Klienta.

II. Zajištění úvěru

Rádné splacení pohledávky a jejího příslušenství se zajišťuje:

- Dohodou o srážkách ze mzdy sjednanou s

III. Specifické podmínky čerpání

Peněžní prostředky nebo jejich část až do výše Úvěrového limitu mohou být čerpány po splnění následujících podmínek:

- ostatní podmínky: nejsou stanoveny.

IV. Úročení a poplatky za úvěr

Vyčerpaný a nesplacený úvěr nebo jeho část bude úročen pevnou úrokovou sazbou ve výši 12,5% p.a. Roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr ve smyslu zákona 321/2001 Sb. činí 15,60% p.a. za předpokladu čerpání celého úvěrového limitu. Pokud dojde v důsledku objektivních událostí ke změně roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr, bude ČSOB Klienta o této změně informovat.

- Za zpracování úvěru Klient zaplatí poplatek ve výši Kč =1500=.

V. Splácení

Klient se zavazuje splácet úroky a jistinu úvěru v 60 měsíčních anuitních splátkách vždy 10. dne v měsíci; pokud v některém měsíci není tento den, pak v poslední den v tomto měsíci. První splátka bude splatná dne 10.5.2003 a poslední splátka bude splatná dne 10.4.2008. První až předposlední anuitní splátka bude činit Kč =3374,69=; poslední anuitní splátka bude činit =3374,75= Kč.

Způsob splácení je tento: Veškeré splatné částky podle této smlouvy je ČSOB oprávněna inkasovat z účtu Klienta vedeného u ČSOB pod č. 158882760/0300 event. z dalších jeho účtů u ČSOB. ČSOB je oprávněna si v den poslední splátky vyinkasovat veškeré své do toho dne neuhrazené pohledávky z poskytnutého úvěru.

VI. Úrok z prodlení

Pro případ, že Klient nedodrží termíny a výši splátek nebo nesplatí ostatní peněžní závazky vyplývající z této smlouvy, sjednává ČSOB s Klientem úrok z prodlení se sazbou ve výši 15 % p.a. z částek, které je Klient povinen zaplatit z peněžitých závazků vyplývajících z této smlouvy a které nebyly zaplacený v dohodnutých termínech jejich splatnosti. ČSOB je oprávněna inkasovat úrok z prodlení z účtů Klienta i bez jeho souhlasu. Splátky jistiny po termínu splatnosti budou nadále úročeny úrokovou sazbou uvedenou v čl. IV. této smlouvy a k ní navíc sazbou úroku z prodlení. Úroky a poplatky neuhrazené v termínech splatnosti budou úročeny jen sazbou úroku z prodlení.

VII. Pojištění úvěru

Součástí Úvěru je pojistné krytí pro případ smrti nebo invalidity Klienta blíže specifikováno v Pojistných podmínkách pro pojištění úvěrů poskytovaných ČSOB (dále jen "Pojistné podmínky"), které tvoří součást této smlouvy. Pojistné plnění poskytnuté v případě pojistné události spočívá v plné úhradě závazků Klienta vyplývajících z této úvěrové smlouvy ke dni pojistné události. Pojištění se nevztahuje na krytí závazků vyplývajících z nedodržení smluvních podmínek, termínů a výše splátek nebo nesplacení ostatních peněžních závazků vyplývajících z této smlouvy splatných přede dnem vzniku pojistné události.

Pojištění se vztahuje pouze na osobu Klienta, jménem [REDAKCE]. Cena za pojištění je hrazena formou měsíčního poplatku ve výši Kč =125=.

VIII. Obchodní podmínky

Součástí této smlouvy jsou Obchodní podmínky pro ČSOB Spotřebitelské úvěry ze dne 1.5.2002 (dále jen "Obchodní podmínky"), Všeobecné obchodní podmínky Československé obchodní banky, a.s. ze dne 1.6.2001 (dále jen "VOP") a Pojistné podmínky pro pojištění úvěrů poskytovaných ČSOB ze dne 2.5.2001 (dále jen "Pojistné podmínky"). Klient je povinen dodržovat ujednání vyplývající z této smlouvy, z Obchodních podmínek, z VOP a z Pojistných podmínek, se kterými byl seznámen, a podpisem této smlouvy s nimi vyslovuje svůj souhlas. Jakékoliv jejich porušení nebo neplnění se považuje za porušení smlouvy podstatným způsobem. Odchylná ujednání ve smlouvě mají přednost před zněním Obchodních podmínek.

IX. Prohlášení a závazky klienta

Klient prohlašuje, že splňuje všechny podmínky uvedené v bodě 7. Obchodních podmínek a je si vědom všech závazků, které pro něj vyplývají z bodu 8. Obchodních podmínek. Pokud se toto prohlášení Klienta ukáže nepravdivým, ČSOB je oprávněna postupovat podle bodu 9. Obchodních podmínek.

DOHODA O SRÁŽKÁCH ZE MZDY A JINÝCH PŘÍJMŮ

Československá obchodní banka, a. s., se sídlem Praha 1-Nové Město, PSČ 115 20,
Na Příkopě 854/14, IČO: 00001350, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném
Městským soudem v Praze, oddíl B XXXVI, vložka 46 (dále jen "Věřitel")

zastoupená:

asistentkou Osobních bankéřů

pobočka ČSOB, a.s., adresa 1. Máje 18, 461 78, Liberec

Jméno, příjmení, titul:

Rodné číslo:

Adresa trvalého pobytu:

Zasílací adresa:

PSČ:

PSČ:

(dále jen "Dlužník")

uzavírají podle příslušných ustanovení zák. č.40/1964 Sb. Občanského zákoníku
ve znění změn a doplňků tuto dohodu.

I.

Tato dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů se uzavírá k zajištění pohledávek Věřitele vyplývajících ze smlouvy uzavřené mezi Věřitelem a Dlužníkem a to :

ze smlouvy o úvěru č.j. uzavřené dne 10.04.2003 ve výši Kč =150000= (slovy ==jedenstopadesát tisíc korun českých==) a příslušenství v souladu se splatností podle shora uvedené smlouvy. Tato dohoda se vztahuje dále i k zajištění všech pohledávek z případných dodatků ke jmenované smlouvě a k zajištění pohledávek Věřitele za Dlužníkem vzniklých v souvislosti se shora uvedenou smlouvou, a to včetně poplatků, výloh a dalších částek.

II.

Věřitel a Dlužník sjednávají měsíční výši splátek-srážek dle této dohody na částku Kč =3374,69= (slovy==třítisícetřístadesát čtyřikorun českých==69hal), přičemž tímto ujednáním se nemění výše splátek jistiny anebo úroků dle smlouvy o úvěru citované v čl. I. této dohody. V případě, že by příjem Dlužníka poklesl tak, že by neumožňoval provádění srážek ve sjednaném rozsahu Kč =3374,69=, bude plátcem mzdy (anebo jiného příjmu Dlužníka) provádět srážky v rozsahu maximálně přípustném podle platných právních předpisů. Věřitel a Dlužník sjednávají, že srážky budou plátcem poukazovány na bankovní účet, který bez dalšího smluvního ujednání stanoví a oznámí plátcí Věřitel.

III.

Proti plátcí mzdy (anebo jiného příjmu Dlužníka) nabývá tato dohoda účinnosti dnem jejího doručení. Plátcem mzdy je ke dni uzavření této dohody

Věřitel a Dlužník sjednávají, že i beze změny dohody o srážkách se tato dohoda vztahuje i na veškeré budoucí příjmy Dlužníka a příští plátce těchto příjmů. Dlužník se zavazuje vždy nejpozději do deseti dnů písemně oznámit Věřiteli každou změnu aktuálního plátce mzdy (zánik příjmu, změnu zaměstnavatele, vznik nového příjmu, nového plátce mzdy či jiného příjmu atd.), a to včetně přesné specifikace plátce, typu příjmu a předpokládané výše příjmu. Vůči příštím plátcům příjmů pak tato dohoda nabývá účinnosti dnem, kdy jim bude doručena.

IV.

Tato dohoda nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu smluvními stranami. Práva a povinnosti smluvních stran z této smlouvy vyplývající zaniknou úplným splacením pohledávek Věřitele za Dlužníkem,

jak jsou tyto pohledávky specifikovány v jejím čl. I.. Věřitel ukončení splátek-srážek dle této dohody oznámí v té době aktuálním plátcům mzdy či jiných příjmů Dlužníka.

Na důkaz svého souhlasu se zněním dohody k ní připojují Věřitel a Dlužník své právoplatné podpisy. Dohoda je dána ve 3 stejnopisech, jejichž obsah je doslovně shodný. Všechny stejnopisy mají právní význam originálu.

V Liberci dne 10.4.2003

Předat k dodatečnému rozhodnutí

Neotevřít úvěr

Iteruj

ID úvěru: 000000000038707

PREBURO - Rozhodnutí:

Ne

Kód: PD04

Vysvětlení: Splátka přes 80% disp. zdrojů

Komentář:

100.000,- BEWČ.

žadované zajištění	Maximální výše splátky	Maximální výše úvěru	Maximální počet splátek
	0	0	0

Předat k dodatečnému rozhodnutí

Neotevřít úvěr

Iteruj